

Economisch-Statistische Berichten

ALGEMEEN WEEKBLAD VOOR HANDEL, NIJVERHEID, FINANCIËN EN VERKEER
UITGAVE VAN HET INSTITUUT VOOR ECONOMISCHE GESCHRIFTEN

4^E JAARGANG

WOENSDAG 24 DECEMBER 1919

No. 208

INHOUD

	Blz.
UITVOERREGELING IN DUITSCHLAND EN INVOERBELEMME- RING IN ENGELAND door <i>G. E. Huffnagel</i>	1177
De Inlichtingendienst der Nederlandsche Jaarbeurs door <i>W. Graadt van Roggen</i>	1181
Wettelijke regeling der Werkloosheidsverzekering door <i>J. C. van Dam</i>	1183
Valuta-Zorgen door <i>F. W. L. de Beaufort</i>	1187
Hooge en Lage Prijzen v. Landbouwproducten door <i>J. Smid</i>	1187
De Ontwikkeling van het Koninkrijk Roemenië I door <i>Prof. Dr. H. Blink</i>	1189
De nieuwe Deutsche Belastingen door <i>Mr. A. Spanjer</i> ..	1191
Index-cijfers	1195
AANTEEKENING:	
De vrijhaven te Stockholm	1196
STATISTIEKEN EN OVERZICHTEN	1196—1202
Geldkoersen. Effectenbeurzen.	
Wisselkoersen. Goederenhandel.	
Bankstaten. Verkeerswezen.	

INSTITUUT

VOOR ECONOMISCHE GESCHRIFTEN

Algemeen Secretaris: *Mr. G. W. J. Bruins.*

WEEKBLAD ECONOMISCH-STATISTISCHE BERICHTEN

Secretaris-Redacteur: *G. E. Huffnagel.*

Secretariaat: *Pieter de Hooghweg 122, Rotterdam.*

Aangeteekende stukken: *Bijkantoor Ruijsse Plaatsweg 37.*

Telef. Nr. 3000. Telegr.adres: *Economisch Instituut.*

Postcheque en girorekening *Rotterdam No. 8408.*

Abonnementsprijs voor het weekblad franco p. p.
in Nederland f 20,—. Buitenland en Koloniën f 22,50
per jaar. Losse nummers 50 cents.

Leden en donateurs van het Instituut ontvangen het
weekblad gratis.

De verdere publicaties van het Instituut uitgaande
ontvangen de abonné's, leden en donateurs kosteloos,
voor zoover daaromtrent niet anders wordt beslist.

22 DECEMBER 1919.

In den toestand van de geldmarkt kwam geen verandering. De prolongatierente was aanvankelijk iets lager, zoodat Maandag 3½ à 4 pCt. genoteerd werd, in het midden der week steeg de notering echter weder tot 5 pCt., terwijl de volgende dagen 4½ à 5 pCt. genoteerd werd. De rente voor particulier disconto was gelijk aan die der vorige week.

* * *

Bij de inschrijving op het schatkistpapier werd in totaal ingeschreven voor f 57.401.000. Toegewezen werden f 36.440.000 promessen à f 988,55 en f 11.723.000 biljetten à f 1000,85, gevende een rendement van ongeveer 4½ pCt.

* * *

De wisselmarkt was deze berichtswEEK buitengewoon onzeker. Aan de langdurige daling kwam een einde en een krachtig herstel trad aanvankelijk in.

Londen liep in twee dagen op van 9,88 tot 10,30, daarna trad echter weder een sterke daling in en bleef de markt uiterst onzeker. Dit was eveneens het geval voor bijna alle andere wissels en voornamelijk voor Brussel en Parijs. Herhaaldelijk hadden er fluctuaties van bijna 10 pCt. plaats. Alleen Marken en Oostenrijksche kronen maakten een uitzondering. De markt voor deze wissels was bijzonder stabiel. Weenen werd bijna dagelijks verhandeld tot f 1,47½ à f 1,52½ met omzetten, die belangrijk grooter waren dan tot dusver, terwijl merken een lichte neiging tot stijgen hadden en voor groote bedragen verhandeld werden tusschen 5,45 en 5,60.

UITVOERREGELING IN DUITSCHLAND EN INVOERBELEMME- RING IN ENGELAND.

Terecht wees de financieele redacteur van het „Algemeen Handelsblad” in een van zijn laatste weekoverzichten op de niet onvermakelijke coincidentie, dat terwijl in Duitschland plannen uitgewerkt worden om den verkoop van goederen beneden de waarde op de exportmarkten tegen te gaan, de Engelsche regering met een ontwerp verschenen is, dat o.m. bedoelt zich tegen de z.g. „dumping” te richten.

Op het eerste gezicht doet het eenigszins vreemd aan, dat een land met een zoo desolaten stand van zijn wisselkoers als Duitschland, afgescheiden van hetgeen t.o.v. den invoer bepaald wordt, ook maatregelen be-raamt om den uitvoer te bezwaren. Wat men op den uitvoer onder de huidige omstandigheden in Duitschland aan te merken heeft, is echter ook geenszins gelegen in het bestaan van den uitvoer als zoodanig, maar de bezwaren gelden den prijs, waartegen de uitvoer plaats heeft. Immers, hetzij doordat de koper in den vreemde rechtstreeks, of door bemiddeling van iemand, die den verkoop voor hem bezorgt, waren uit Duitschland laat komen, hetzij de leverancier zonder onderscheid in prijs in het binnen- en het buitenland offreert, levert de transactie voor Duitschland niet meer op dan het equivalent in vreemde valuta van den lokalen verkoopprijs. Daar nu de binnenlandsche prijzen geenszins overeenkomstig de depreciatie van de Markenvaluta in het buitenland gestegen zijn en nog veel minder de prijzen in de landen waar het eigen geld t.o.v. de Mark geapprecieerd wordt overeenkomstig gedaald zijn, is het quantum materiaal, dat Duitschland kan importeerden tegenover de geëxporteerde fabriekaten, veel geringer dan in deze laatste verwerkt is. Hierdoor zullen weliswaar de prijzen op de Deutsche markt stijgen, maar de hoeveelheid exportgoederen, die voortgebracht kan worden, zal steeds kleiner worden. Al valt er mede rekening te houden, dat, zoolang er nog in aanzienlijke mate export van goederen uit Duitschland is, door de vermeerderde vraag naar het Deutsche betalingsmiddel de Markkoers ten goede beïnvloed wordt, is de hoofdbeweging, waarin de toestand zich voortplant, toch van dien

aard, dat men hier van een „Verelendungs-prozess” zou kunnen spreken.¹⁾

Verschillende maatregelen zijn aanbevolen om den gang van zaken te wijzigen. Het is er mede begonnen, dat de handelaar in Duitschland voor bestellingen uit het buitenland een prijsopslag in toepassing bracht. Het natuurlijk gevolg was, dat de koper toen naliet zich rechtstreeks tot den leverancier te wenden en de hoogere prijs daardoor niet betaald werd. Ook het bezette gebied, het beruchte „Loch im Westen”, speelt hierbij een intervenieerende rol. Onlangs beval de directie van de Rijkbank aan algemeen tweërlei prijsnotering voor waren in te voeren, eene voor verkoop in het binnen- en eene voor verkoop naar het buitenland, of wel de prijzen alle op een hooger niveau te zetten, waarop aan den binnenlandschen koper, naar gelang der omstandigheden, eene korting ware toe te staan. Het eene of het andere systeem zou moeten worden gevolgd naar gelang al dan niet wenschelijk is het binnenlandsch verbruik te bemoeilijken. De betrokken departementen in Duitschland schijnen zich zeer in te spannen om tot een goede oplossing van het probleem te komen. Verschillenden industriegroepen is om advies gevraagd en, naar de „Frankfurter Zeitung” meent te kunnen aannemen, zal het er toe komen, dat het vaststellen van verplichte exportprijzen in handen gelegd zal worden van de onderscheidene ondernemersorganisaties, die in aansluiting daarmede ook belast zullen worden met het afgeven van uitvoerconsent. Natuurlijk zou deze regeling moeten werken onder deelneming van de overheidsorganen. De „Aussenhandelsstelle” blijft dus gehandhaafd en de reeds bestaande organisaties der kolon-, kali-, ijzer-, machine-, optiek-, ceramiek-, chemische en papier-industrie zullen in dit plan daarmede moeten samenwerken. In de textiel-, de leder- en de speelgoederen-industrie zal een passende organisatie nog gevormd moeten worden. Wat hiervan zij, een alleszins bevestigende regeling blijkt nog niet gevonden te zijn. Voor het oogenblik wordt al reeds groote moeilijkheid ondervonden bij het verkrijgen van uitvoerconsent in Duitschland.

De groote moeilijkheid is uit den aard er in gelegen, hetzij de verhouding van den exportprijs tot den Duitschen marktprijs, hetzij de noodzakelijke verhooging van een algemeen geldenden prijs te bepalen. Het koersverloop van de Mark in de laatste weken heeft dit vraagstuk niet eenvoudiger, zoo niet onoplosbaar gemaakt, immers van een bekend verschil in koopkracht tusschen het Duitsche geld in het eigen land en in den vreemde kan niet meer gesproken worden.

Naar Consul-Generaal Wolff te Berlijn in een recent nummer van „Handelsberichten” mededeelt, kan men er zich op voorbereiden, dat de uitvoer voor afgewerkte goederen en winkelartikelen wel spoedig verminderen zal.

* * *

De Engelsche regeering heeft, naar hiervoren gereleveerd is, noodzakelijk gevonden thans bij het Parlement te verschijnen met een wetsontwerp, dat, naar de titel zegt, in- en uitvoer wil regelen, maar in de wandeling bekend is als de Anti-Dumping Bill. Zonder voorgeschiedenis is deze gebeurtenis niet. Sedert den wapenstilstand en het weder uitbreiden der handelsbetrekkingen is gebleken, dat de Engelsche regeering niet van zins was den zaken haar vrije beloop te laten, maar beoogde er zich mede in te laten, dat de in de oorlogsjaren gevestigde of vergroote takken van industrie niet vrij aan buitenlandsche mededinging zouden worden blootgesteld. Aanvankelijk werd die goede gezindheid beoefend met de middelen, die onder de oorlogs-

omstandigheden der regeering in handen gelegd waren, zooals bevoegdheden van censor en import-regelaar, die — zij het onder groot protest van vrij-handelsgezinde zijde — ook na het eindigen van de vijandelijkheden nog met straffe hand toegepast werden.¹⁾ De Prime Minister, de heer Lloyd George, had in zijn bekende groote redevoering op 18 Augustus nieuwe regelingen aangekondigd en als het uitvloeisel daarvan is op Woensdag 19 November door Sir Auckland Geddes, den president van den Board of Trade, het voornoemde ontwerp (Bill 211) aan het Engelsche Lagerhuis voorgelegd. Wie zich voor den woordelijken tekst van het ontwerp interesseert, kan dezen o.m. vinden in de „Times” van 21 November jl., pag. 13 en 14. De hoofdinhoud is als volgt.

De wet is ingedeeld in zes hoofdstukken. Hoofdstuk I regelt de instelling van een „Trade Regulation Committee”, die de uitvoering der belangrijkste bepalingen van de nieuwe wet heeft na te gaan. Hoofdstuk II opent de mogelijkheid dumping te weren. Hoofdstuk III houdt bepalingen in om de z.g. „key industries” te beschermen, voorts voorschriften, die er op uit zijn eventueele overstrooming met buitenlandsche artikelen, als gevolg van eene depreciatie der vreemde valuta, tegen te houden; ten slotte worden in dat hoofdstuk eenige maatregelen voorgesteld om den in oorlogstijd in verdrinking geraakten hop-aanbouw er weder bovenop te brengen. In hoofdstuk IV is als noodmaatregel en derhalve ook slechts voor beperkten duur, naar het heet, de bevoegdheid geopend van beperking van den uitvoer van een zeker aantal artikelen. Hoofdstuk V voorziet in de mogelijkheid van het verlenen van exportcredieten — tot een totaalbedrag van 26 millioen pond sterling — en het verlenen van verzekeringen door den Board of Trade tegen abnormale risico's. Deze bepalingen zijn inzonderheid bedoeld voor het herstel van den handel met de gedesorganiseerde streken van Oost- en Z.-Oost-Europa. Hoofdstuk VI bevat ten slotte administratieve bepalingen en regelingen.

Wij kunnen er mede volstaan hoofdstuk II en een gedeelte van hoofdstuk III nader onder oogen te zien. Men vindt in het ontwerp natuurlijk veel verwerkt van de aanbevelingen, in 1917 gedaan door de in Juli 1916 benoemde ex-parlementaire commissie, onder voorzitterschap van Lord Balfour of Burleigh, waaraan een onderzoek was opgedragen der na den oorlog door Engeland te volgen handels- en industriele politiek. Wij hebben ons te dezer plaatse uitvoerig met het eindverslag van deze commissie beziggehouden — E.S.B. 29 Mei 1918, pag. 474—477. Het probleem der export prikkelende werking van een gedeprecieerden koers — misschien ware het juist te spreken van de import verlokkende werking van een geapprecieerden koers — was destijds nog niet op den voorgrond getreden, zoodat men daarover in het Balfour-rapport nog niet gesproken vond. Overigens bevatte het voornoemde rapport nog velerlei andere zaken, die ten deele sedert in Engeland al weer aan de orde zijn geweest. Wij bepalen ons in dit artikel echter uitsluitend tot de nieuwvoorgestelde import werende maatregelen.

De in hoofdstuk II vervatte anti-dumping-bepalingen kunnen alleen toegepast worden op artikelen ten aanzien waarvan de Board of Trade reden heeft aan

¹⁾ Zeer belangrijk in dit verband is de recente uitspraak in het geding tusschen de Engelsche douane en een firma in chemicaliën te Manchester. Een aantal pakken met pyrogalluszuur, uit Amerika aangevoerd, waren aangehouden krachtens eene proclamatie van 25 Juni jl. De rechter besliste, dat de Koning geen macht had gehad om de proclamatie in kwestie uit te vaardigen, dat zij onwettig en ongeldig was. Bijgevolg stelde hij de firma in het gelijk en veroordeelde hij de Kroon tot de kosten. [Het kan zijn, dat deze kwestie niet in betrekking staat tot ons onderwerp. De „Times” nl., in een hoofdartikel aan het vonnis gewijd (18 Dec. jl.), meent te moeten aannemen, dat het geval een verkapte maatregel van Imperial Preference is geweest.]

¹⁾ Het zij ons vergund nog te verwijzen naar hoofdstuk IV (avondblad Dinsdag) der artikelen „Over den internationalen financieelen en economischen toestand”, die van de hand van Mr. G. Vissering thans in het „Algemeen Handelsblad” verschijnen.

te nemen, dat daarbij systematische en omvangrijke dumping plaats vindt, of waarschijnlijk plaats zal gaan vinden, terwijl voorts te voorzien moet zijn, dat van zoodanige dumping de nationale voortbrenging schade zal hebben. De Board of Trade zal in zoodanige gevallen een order uitvaardigen, waaraan de in het vorenstaande genoemde „Trade Regulation Committee” echter hare goedkeuring zal hebben te hechten, om de order van kracht te doen zijn. In spoedgevallen is de B. o. T. bevoegd zelfstandig orders in werking te laten treden voor een termijn van 21 dagen. De „Trade Regulation Committee” kan een zoodanige order dan nog ongeldig verklaren. In alle gevallen, waarin een order door den Board of Trade is uitgegeven, mogen daaronder vallende artikelen niet anders worden ingevoerd dan vergezeld van eene beëdigde verklaring door den afzender (exporteur), waarin de buitenlandsche waarde der betrekkelijke goederen vermeld is (d.w.z. de waarde in het land van oorsprong bij verkoop¹⁾ voor plaatselijke consumptie). De verklaring moet gelegaliseerd zijn door de bevoegde autoriteit in het land van herkomst der waren. Verboden wordt de invoer in Engeland van goederen, in het buitenland gekocht, en de verkoop in eerste instantie van goederen, naar Engeland in consignatie gezonden, in gevallen, waarin de goederen zijn als omschreven in de orders van den Board of Trade en de prijs lager is dan de buitenlandsche waarde, tenzij (a) in geval zulke goederen ingevoerd worden nadat zij eigendom zijn geworden van een ingezetene van Engeland, de importeur aan de douane-autoriteiten vóór de inklaaring een som betaalt, gelijk aan het verschil tusschen den prijs waartegen geïmporteerd wordt en de buitenlandsche waarde, of (b) in geval goederen ingevoerd worden, waarvan nog geen verkoop heeft plaatsgevonden, de verkooper in Engeland op het moment van den verkoop het bovenbedoelde verschil aan den Board of Trade betaalt, of eene bevredigende verklaring aflegt, dat er een goede reden bestaat, dat de goederen verkocht worden tegen een prijs, lager dan de buitenlandsche waarde. Bijzondere bepalingen zijn gemaakt voor artikelen, die gedeeltelijk in één, gedeeltelijk in een ander land vervaardigd zijn. Ook worden nog bepalingen gegeven voor artikelen, in Engeland samengesteld uit geïmporteerde onderdeelen.

Dumpingswetgeving is geen novum, reeds verscheidene landen hebben zich van dit wapen voorzien. Australië opende de rij in 1906 (Preservation of Industries Act), Canada volgde bij de Customs Tariff Act van 1907, Zuid-Afrika deed een eersten stap in 1914, terwijl er thans daar te lande voor geijverd wordt ten dezen verder te gaan. In de Vereenigde Staten van N.-Amerika werd op 8 September 1916 aangenomen de „Act to increase the Revenue and for other Purposes”, waarin ook voorzieningen gemaakt zijn voor het tegengaan van dumping. Al dateert de in de laatste plaats genoemde wet van na het uitbreken van den wereldoorlog, zoo kan toch gezegd worden, dat de Engelsche „Imports and Exports Regulation Bill” het eerste product van dumpingswetgeving is, dat voorkomt uit de sfeer van den oorlog.²⁾ De aandrang tot dit nieuwe Engelsche ontwerp komt dan ook voor een aanzienlijk deel uit andere overwegingen voort dan voorheen bij het uitvaardigen van dumpingswetten hebben gegolden.

Eerst tijdens den oorlog heeft zich in Engeland het inzicht verbreid, dat afgescheiden van voor of tegen dumping, naar gelang het persoonlijk belang van den consument of dat van den producent den doorslag moet geven, er in dumping een gevaar gezien moet worden van veel wijder strekking, waarbij de belangen van de geheele natie betrokken zijn. Im-

¹⁾ N.B. genomen wordt dus de verkoopprijs, niet de productieprijs.

²⁾ Het precedent van een in Finland uitgevaardigde wet tegen de dumping gelooven wij buiten beschouwing te kunnen laten.

mers het besef drong door, dat zich te leenen voor den afzet van een op de spits gedreven industrie-expansie in een concurrerend land, beteekende mee te werken aan de opkomst der economische machts-suprematie van dat land. Wilde men dus eenerzijds hiertoe niet weder medewerken, anderzijds wilde men zelf suprême worden, door niet meer afhankelijk te zijn van de productie van anderen. Het verloop van de oorlogvoering heeft voorts veel laten opkomen of teruggaan in de Engelsche industrie, dat zich in een vrije maatschappij zóó niet ontwikkeld zou hebben en dan ook, wederom overgelaten aan een vrij verkeer, ernstig bedreigd zou worden. Reeds was daarom, hoofdzakelijk voortkomende uit de als „anderzijds” genoemde overweging, in het Balfour-rapport gezegd, dat de „key” of „pivotal” industrieën in stand behoorden te worden gehouden, waartoe als middelen leeningen, subsidiën, het tarief, regeeringsopdrachten en staatsexploitatie waren genoemd. Daarnaast, wat de overige industrie betrof, zou bescherming door middel van de douanerechten, of van regeeringsbijstand in anderen vorm, toegestaan kunnen worden voor met zorg uitgekozen takken van nijverheid, welke in stand moeten worden gehouden — naar het rapport zich uitdrukte — op grond van het algemeen beginsel, dat het niet wenschelijk is, dat eenige industrie van werkelijk belang voor de economische kracht en het welzijn van het land mag vergund worden te verzwakken door bijzondere buitenlandsche concurrentie. Het rapport had zich ook uitgelaten over de imperiale preferentie en het regime, ten aanzien van de bondgenooten in de handelspolitiek te volgen — vragen, die wij hier buiten beschouwing zullen laten — om overigens nog aan het gevoelen uiting te geven, dat de Engelsche producenten behooren beschermd te worden op de binnenlandsche markt tegen „dumping” en tegen den invoer van „sweated” goederen, waaronder de commissie artikelen verstond, die vervaardigd zijn tegen loonen, die beneden de „Trade Union”-tarieven blijven. Wat dumping betreft beval het Balfour-rapport aan, de Canadeesche wetgeving na te volgen. Hoe tegen den invoer van „swaeted”-goederen ware op te treden, vermeldde het verslag niet. De „Imports and Exports Regulation Bill” gaat het laatstgenoemde punt stilzwijgend voorbij. Misschien wenscht men de behandeling daarvan over te laten aan de Internationale Arbeidsconferentie, die zich evenwel bij hare eerste zitting te Washington, zooals uit het verslag daarvan in het vorig nummer van dit tijdschrift blijkt, daarmede nog niet heeft beziggehouden.

Laat ons een oogenblik stilstaan bij dit Canadeesche voorbeeld, hetwelk ter navolging was aanbevolen. In sectie 6 van de hiervoren reeds genoemde Customs Tariff Act van 1907 is bepaald, dat in geval in Canada koopwaar ingevoerd wordt, waarvan ook fabricatie in Canada plaats vindt en de prijs, waarvoor deze goederen geïmporteerd worden, lager is dan de courante prijs van het land van oorsprong („the fair market value when sold for home consumption”) een extra belasting bij den invoer in Canada zal geheven worden. Deze extra belasting belooft het verschil, dat er bestaat tusschen den prijs, waartegen geïmporteerd wordt en den couranten prijs op de markt van het land van oorsprong. Er volgen dan in de Canadeesche wet eenige reserves, waarbij wij hier niet behoeven stil te staan. Bij eene verordening van 1 September 1914 is bepaald, dat de dumping-duty niet in rekening gebracht wordt, indien het verschil tusschen den „home”-prijs en den exportprijs niet meer dan 5 pCt. bedraagt. Het is wel interessant na te gaan, welke bedragen Canada aan dumpingsrechten, sedert het in werking treden van de wetgeving over dit onderwerp, geheven heeft. Wij beginnen dus met het belastingjaar 1 April 1908—31 Maart 1909 en geven naast elkaar in de eerste kolom het totale bedrag der douane-ontvangsten, daarnaast het bedrag, verkregen

uit dumping-duties. De cijfers drukken duizenden dollars uit.

1908—'09	48.060	47,7	1913—'14	107.181	92,4
1909—'10	61.024	54,8	1914—'15	79.206	68,3
1910—'11	73.312	53,9	1915—'16	103.940	69,1
1911—'12	87.576	86,4	1916—'17	147.631	91,7
1912—'13	115.064	89,-	1917—'18	161.596	58,5

Het bedrag, uit hoofde van de dumping-strafbepalingen verkregen, is, maar men ziet, niet groot; trouwens men dient daarbij nog te weten, dat de extra belasting volgens de wet nimmer 15 pCt. van de waarde der dumping-goederen overschrijden mag. Overigens valt op te merken, dat ook sedert de beruchte dumperstaat van het handelstooneel verdwenen was, er blijkbaar in de wereld nog altijd niet onaanzienlijk gedumpt werd. Een statistiek van de landen van herkomst der dumping-goederen wordt, jammer genoeg, niet gepubliceerd.

Naar bij vergelijking kan blijken, vertoont het wapen, dat in Canada tegen de dumping gesmeed is, met dat, hetwelk in Engeland door de regering aan het parlement ter verdere bewerking is aangeboden, dit belangrijk verschil, dat het Canadeesche wapen den importeur van alle binnenlandsche goederen onder den neus gehouden wordt, het Engelsche wapen daarentegen vreedzaam in een foudraal bewaard zal worden, tot de Board of Trade het noodig acht het daar uit te halen. Overigens laten de beide regelingen veel overeenstemming zien — in tegenstelling b.v. met de Uniewetgeving, waar een volstrekt invoerverbod gedecreteerd is — de nieuwe Engelsche wet geeft echter voor de toepassing van het beginsel een breeder opgezette uitwerking.

Zooals gezegd, zijn in hoofdstuk III van het Engelsche wetsontwerp een drietal onderwerpen samengevoegd. De bepalingen, voorgesteld in het belang van de sleutelindustrieën, voorzien in een stelsel van invoerverboden, met licenties voor uitzonderingen, ten aanzien van takken van industrie in bijlagen van het ontwerp opgesomd. De wijze van toepassing van deze bevoegdheid zal er natuurlijk zeer gemakkelijk toe kunnen leiden, dat practisch veel meer veroorzaakt wordt dan het vestigen van eene uitzonderingspositie en met aanneming van het regeeringsvoorstel dus vrijwel zeker op ernstige wijze inbreuk ware gedaan op het vrijhandelsbeginsel.

Wij willen echter bij dit gedeelte van hoofdstuk III niet langer stilstaan. In verband met den toegenomen invoer van goederen als oorzaak van koersdepreciatie wil het ontwerp aan den Board of Trade de gelegenheid geven bij een speciale order — waaraan de „Trade Regulation Committee” weer haar goedkeuring zal hebben te hechten — den invoer, anders dan op licentie, te verbieden van alle, of van met name genoemde, goederen, voortgebracht in een vreemd land, waar de depreciatie der sterlingwaarde van het nationale geld niet naar verhouding gecompenseerd wordt door verhoogde kosten van voortbrenging daar te lande en zulks tengevolge heeft — of waarschijnlijk tengevolge zal hebben — verkoopen in Engeland van de producten van zoodanig land in aanmerkelijke hoeveelheden tegen prijzen, aanzienlijk beneden die, waartegen dergelijke artikelen van Engelsch fabriek in Engeland verkocht worden. De bedoeling is — naar men leest — deze bepalingen niet anders in toepassing te brengen dan wanneer de invoer onder de bovenbedoelde omstandigheden van dien aard is, dat de gevestigde industrie in Engeland daarmee bedreigd zou worden.

Indien het wetsontwerp werkelijkheid wordt, zal dus ook ten aanzien van de valuta-dumping niet eerder handelend opgetreden kunnen worden, dan nadat nog een afzonderlijke maatregel daarvoor is uitgevaardigd. De redactie van de lasten, die in dit geval aan den aanvrager van een licentie zullen worden opgelegd, is in het ontwerp niet zeer duidelijk — er is in de Engelsche pers algemeen over geklaagd, dat de tekst

van het voorstel op verscheidene plaatsen moeilijk is te verstaan — wij achten het daarom wenschelijk deze bepaling onvertaald weer te geven: „The licence may be issued either without payment or on payment of a sum at an uniform ad valorem rate determined from time to time and for periods of not less than three months in each case by order of the Board, and the Board in making the order shall have regard to the differences at the time of the issue of the licence between the sterling values of the imported goods and the prices that would, if there had not been such depreciation as aforesaid, have been such sterling values.”

De transitohandel valt in alle gevallen buiten de wet.

Het onthaal, dat het nieuwe ontwerp gevonden heeft, is niet zeer gunstig geweest. De regering stelde zich daaraan vrij zeker bloot door het ontwerp zonder mondelinge of schriftelijke motiveering in te dienen, eerst in het nummer van het „Board of Trade Journal” van 27 November kon men bij den daarin opgenomen tekst van den „Bill” een vrij zwak commentaar lezen.

Al spoedig was te voorzien, dat het ontwerp, zooals het ter tafel gelegd was, niet de instemming zou kunnen vinden, zowel van den uitersten vleugel der vrijhandelaars als van de tariefhervormers. De aankondiging in de dagbladen was verre van fraai. „Common Sense” koos tot titel van een klein artikel, dat zich baseert op eene mededeeling, door Sir Auckland Geddes zelf gedaan, „Where is that German Dump?” en plaatste daarin tegenover elkaar den uitvoer van Engeland naar Duitschland van 11. November 1918 tot 31 October 1919 en den uitvoer in dezelfde periode van Duitschland naar Engeland, de eerste zijnde £ 16.207.748, de laatste £ 217.435, terwijl volgens dit blad Duitschland — enkele uitzonderingen daargelaten — weer vrijheid heeft goederen in Engeland in te voeren. De juistheid van deze opmerking blijve evenwel voor rekening van de „Common Sense” en overigens is aan schrijver dezes niet bekend in hoeverre het berekende importcijfer beïnvloed is door de depreciatie van de Deutsche geldswaarde. Er bestaat echter wel eenige grond voor de meening, dat de vraag van „C. S.” verkeerd gesteld is en de makers van de wet ook niet alleen het oog op den aarts-dumper van voorheen gevestigd hadden, toen zij besloten met deze wet nog voor den dag te komen. De voorperiode — toen de dollar nog op een ander peil stond dan nu — waarin hetgeen thans in het ontwerp onbetwistbare sanctie moet vinden, autoritair met regeeringsbeschikkingen ten aanzien van den invoer werd beproefd, vertoont meerdere incidenten, die laten zien, dat blijkbaar ook van elders een „dump” verwacht werd — het hierboven vermelde vonnis kan daarbij [misschien] aangevoerd worden.

Maar zooals gezegd, het onthaal bij de publicatie van dit product van wetsmakerij — „an omnibus measure for making permanent the bureaucracy control of trade hitherto adopted as a war emergency” (Times) — was niet gunstig. Er werd op gewezen, dat de administratieve omslag, die vereischt wordt voor den import van artikelen, die tot de categorieën behooren, waarvoor door den Board of Trade orders uitgevaardigd zijn, van dien aard is, dat de order op zichzelf practisch allen invoer van zoodanige artikelen zou tegenhouden. Ook werd aangenomen, dat, ten spijt van de voorzieningen, in het ontwerp gemaakt, de doorvoerhandel ernstige belemmering van de nieuwe formaliteiten ondervinden zal.

De Engelsche „Economist” deed in een artikel over het ontwerp opmerken:

„The most conspicuous characteristic of this Bill is its stupidity. Have we as a manufacturing country ever lost by „dumping” half so much as we have gained? We have been champion dumpers ourselves in numberless foreign markets, and are we now going to encourage our overseas

competitors to keep us out, to turn our newly forged weapons against ourselves? Many a big industry in this country—notably shipbuilding—owes much of its success to the use of cheap foreign forgings and castings. They were „dumped,” perhaps, but were none the less welcome. After all, in the present condition of the world there is very little risk of any country being able to dump upon us. One can only wish that there was a risk, that a flood of cheap goods would bring down prices, and that a threat of real competition would put new spirit into our manufacturers, enervated and over-fattened by the gross diet of easy war profits. And then the absurd fear lest a flow of goods from countries with depreciated exchange—not Germany only, one may note, but France and Italy also—may, by competition, damage our industries here. How are these markets ever going to become able to take our goods unless their exchange improves, and how is it ever to improve unless they are permitted to sell freely to us?”

Vanuit het Parlement rezen ook al dadelijk de bezwaren. Vooral interessant daarbij is het verzet van een groot aantal tot de coalitie behorende liberalen. Zij hadden onder leiding van Lambert eene vergadering, waar met algemeene stemmen uitgesproken werd, dat de wet onaanvaardbaar zou zijn, indien niet o.m., zooals in het verkiezingsmanifest van Lloyd George had gestaan, als dumping zal worden beschouwd: invoer van producten tegen prijzen, beneden den productieprij. Het wetsvoorstel daarentegen beschouwt als dumping, invoer van producten tegen prijzen, beneden den gelijktijdigen verkoopprijs in het land van herkomst.¹⁾ De vergadering besloot een afvaardiging naar Lloyd George te zenden. Dalziel, die naar het heet tot den premier in nauwe betrekking staat, zeide ter vergadering, overtuigd te zijn, dat L. George de afvaardiging gerust zou kunnen stellen en misschien aan het heele wetsvoorstel een tijdelijk karakter zou kunnen geven.

Ook het unionistische reconstructie-comité bleek van zins te zijn een afvaardiging naar Bonar Law te zenden. In een ander vond de „Westminster Gazette” aanleiding te voorspellen, dat het ontwerp zou worden „bijgezet op het kerkhof van onvolbrachte intenties der regeering.”

Te Manchester, in zijn jongste redevoering, poogde de premier nog een schoonen draai aan het geval te geven: Hij als „vrijhandelaar” weigerde te gelooven, dat de zaak van den vrijhandel onafscheidelijk is van dumping. Niets doet den vrijhandel meer kwaad. Neem haar weg — aldus L. George — en de vrijhandel wordt versterkt. De minister zeide daarenboven, nog niet aan den tekst van het wetsontwerp, maar aan het beginsel gebonden te zijn, terwijl het den indruk maakte, dat hij met nieuwe verkiezingen wilde dreigen om dit laatste door te zetten.

Inmiddels voegden zich ook uit de practijk steeds meer stemmen bij die dergenen, die de onaannemelijkheid van het voorstel betoogd hadden. Zoo werd nog geen week nadat L. George te Manchester gesproken had bekend, dat de Kamer van Koophandel aldaar — wier gedenkwaardige uitspraak van omstreeks vier jaren geleden men wel geneigd is zich hierbij te herinneren — zich ongunstig over het ontwerp zou uitspreken. Sedert lazen wij een particulier telegram in de „Nieuwe Rotterdamse Courant” van 18 December, Avondblad D, dat volgens den parlementairen medewerker van de „Daily News” het kabinet een plotselinge en onverwachte beslissing genomen heeft door het wetsontwerp der dumping „op zijde te schuiven.”

De gebeurtenissen, die zich in Engeland hebben afgespeeld, zijn in meer dan één opzicht onze belangstelling waard. Immers afgescheiden er van, dat ook de Nederlandsche exporteur hinder zou kunnen

¹⁾ L. George had echter in zijn groote redevoering over de handelspolitiek in het Lagerhuis in Augustus jl. gezegd: „Dumping is the exporting to this country of goods from a foreign land under the cost/beneath the price at which they are sold in their own country.” De definitie, ook in de Canadeesche wet toegepast.

ondervinden van de bezwarende bepalingen op den import in Engeland, is ook h.t.l. eene strooming in beweging, die onze handelspolitiek wil verrijken met dumping werende (resp. retorsie-mogelijk-makende) bepalingen. Bij de beoordeeling van deze verlangens is Engeland weliswaar niet het eenige land, waarheen we ter vergelijking de blikken kunnen richten — ook in Zwitserland is het probleem al reeds in regeeringskringen, voorloopig nog zonder succes, ter sprake gekomen — niettemin, ware het alleen om de historische traditie, verdienen de voorvallen op handelspolitisch gebied in het land van A. Smith eene zeer bijzondere belangstelling. G. E. HUFFNAGEL.

Bij het ter perse gaan van dit nummer verschijnt in de dagbladen het navolgende bericht:

„(Officieel.) Het ministerie van buitenlandse zaken deelt het volgende mede:

Blijkens een telegram van den handelsattaché te Londen zijn alle beperkingen op den invoer in Groot-Britannië vervallen. Alle goederen, behalve vuurwapens en munitie, mogen vooralsnog worden ingevoerd zonder speciale vergunning. Met goedkeuring van het parlement zou echter de invoer later opnieuw kunnen worden beperkt.”

Vooraf ook de laatste zinsnede — „met goedkeuring van het parlement” — is de belangstelling waard.

DE INLICHTINGENDIENST DER NEDERLANDSCHE JAARBEURS.

De taak, welke de Inlichtingendienst der Nederlandsche Jaarbeurs vervult, is: de schriftelijke voortzetting van den intermediairen arbeid, welken gedurende 14 dagen de Jaarbeurs tusschen den binnenlandschen producent en den buitenlandschen¹⁾ afnemer verricht. Organisch groeide deze dienst uit de eigenlijke Jaarbeurs-actie op. Onmiddellijk reeds na de eerste jaarbeurs (1917) kwamen van uit het buitenland verscheidene aanvragen om inlichtingen betreffende industrieën, welke aan de beurs hadden deelgenomen of omtrent fabrikaten, die ter beurse waren uitgesteld geweest. Het bleek toen reeds aanstonds, dat in buitenlandsche handelskringen de Jaarbeurs beschouwd werd als een instituut, dat uit den aard van zijn werkring en nauwe connectie met de industrie beschikken moest over gegevens betreffende het industrieel leven van Nederland en dat de buitenlandsche koopman, die handelsinlichtingen uit Nederland wenschte, zich blijkbaar bij voorkeur wendde tot dit instituut, dat door zijn buitenlandsche propaganda als centrum van industrieel leven in Nederland bekendheid had verworven. Bij de beantwoording der inkomende vragen bleek echter tevens dat, hoezeer ook de catalogus der Jaarbeurs belangrijk adressen-materiaal bevatte, die daarin verzamelde gegevens in de meeste gevallen niet voldoende waren om den aanvragers naar behooren de gewenschte inlichtingen te verschaffen. De omstandigheid bijv., dat den jaarbeurs-deelnemers in den catalogus slechts een bepaald aantal regels voor opsomming hunner artikelen ter beschikking was gesteld, was oorzaak dat bij eenigszins meer gedetailleerde aanvragen de catalogus-opgaven te kort schoten.

Het groot aantal verzoeken om gegevens, dat aldus van uit het buitenland en binnenland na de eerste jaarbeurs binnenkwam, gaf den Raad van Beheer bij het organiseren der tweede beurs aanleiding tot het plan om van de deelnemers aan de tweede jaarbeurs eene afzonderlijke verzameling uitvoerige gegevens bijeen te brengen. Dit geschiedde tijdens de tweede beurs door persoonlijke bezoeken aan de deelnemende firma's en

¹⁾ Wij spreken in dit artikel hoofdzakelijk steeds van het buitenland, omdat daarvoor in de eerste plaats een inlichtingendienst noodig is en nuttig werk kan verrichten. Maar aanvragen uit het binnenland worden door den Inlichtingendienst der Jaarbeurs evenzeer en op dezelfde wijze behandeld en behartigd.

voorzoover deze arbeid niet geheel tijdens de beurs kon worden voleindigd, door persoonlijke bezoeken aan haar fabrieken en kantoren. Bij de aldus gehouden enquête, welke door de bijzondere verhouding, waarin de Raad van beheer der Jaarbeurs tot de deelnemende industrieën staat, zeer werd vergemakkelijkt en waarbij de Jaarbeurs de zeer gewaardeerde en toegewijde medewerking mocht ondervinden van een twintigtal studenten der Nederlandsche Handelshoogeschool te Rotterdam, voor dit doel gedurende drie weken aan de Jaarbeurs „gedetacheerd”, werden uitvoerige gegevens verzameld, hoofdzakelijk wat aangaat den aard en omvang der bedrijven en de artikelen, welke vervaardigd werden en vervaardigd konden worden.

Dit materiaal werd onder leiding van den ingenieur J. H. Mulder methodisch gesystematiseerd en wel zoodanig, dat één kartotheek — de z.g. „moeder-kartotheek” — het alfabetisch kaartregister bevat van de *deelnemers* aan de Jaarbeurs, op wier kaart alle gegevens zijn samengebracht, zoodat men daarmede een volledig overzicht heeft van elk bedrijf afzonderlijk, terwijl aan de hand der deelnemers-kartotheek een *artikelen-kartotheek* werd vervaardigd, waarmede het mogelijk is op elk artikel onmiddellijk te kunnen naslaan, welke fabrikanten in Nederland dit artikel vervaardigen.

Nadat aldus van de exposanten der tweede jaarbeurs de gegevens waren verzameld en uitgewerkt, werd ter contrôle aan alle deelnemers afschrift gezonden van hetgeen ten onzent omtrent hun bedrijf bekend was, met verzoek te willen melden of de gegevens juist waren, aanvulling of wijziging behoeften. Bij elke nieuwe jaarbeurs worden de nieuwe deelnemers, door hen persoonlijk te doen bezoeken en bij hen de gewenschte inlichtingen in te winnen, in de gelegenheid gesteld hun plaats in de kaartsystemen van den Inlichtingendienst der Jaarbeurs in te nemen, terwijl telkenjare opnieuw, ook bij de oude deelnemers en ook bij hen, die niet meer aan de nieuwe jaarbeurs deelnemen, de contrôle plaats heeft. Het mag niet onvermeld blijven, dat niet alleen de eerste maal de inlichtingen over het algemeen met buitengewone voorkomendheid van de zijde der industrie werden verstrekt, maar de contrôle ook de volle medewerking der deelnemers en oud-deelnemers mocht genieten. Door dit systeem van contrôle, wijziging en aanvulling op bepaalde tijdstippen, samenvallende met die, waarop toch van de deelnemers inlichtingen gevraagd moeten worden voor de inrichting hunner stands ter jaarbeurs, wordt bereikt, dat de gegevens, welke door de Jaarbeurs worden verstrekt, steeds actueel, up-to-date zijn, wat vooral voor de buitenlandsche informaties van buitengemeen belang is. Het voordeel van het systeem van den Inlichtingendienst der Jaarbeurs is, dat men altijd weet wat op het oogenblik, dat een vraag om informaties binnenkomt, door bepaalde industrieën *inderdaad* wordt vervaardigd of vervaardigd kan worden, terwijl tusschentijds de fabrikanten niet worden lastig gevallen met vragen of zij een bepaald artikel al dan niet produceren.

Toen aldus door het verzamelen en daarop gevolgde zaakkundig bewerken der gegevens een praktische verzameling inlichtingen-materiaal bijeengebracht was, lag het voor de hand, dat het Jaarbeursbestuur zich de vraag voorlegde, op welke wijze dit materiaal in het belang der Nederlandsche industrie nog verder kon worden gebruikt. Het feit, dat reeds zonder dat aan het bestaan van een afzonderlijken Inlichtingendienst in het buitenland eenige bekendheid was gegeven, aanvragen om inlichtingen uit het buitenland binnenkwamen en *bleven* binnenkomen, wees den Raad van Beheer in dezen den weg: bekendheid geven aan het bestaan van den nieuwen tak van dienst, zoodat in groteren getale dan tot dien het geval was, van het beschikbare materiaal kon worden gebruik gemaakt. Een instituut, dat handelsinlichtingen ver-

strekt, dient in de eerste plaats in het buitenland bekend te wezen en het bestaan ervan dient telkens opnieuw onder de aandacht der buitenlandsche handelaren te worden gebracht. Hiervoor leent zich de jaarbeurs, die tóch geregeld in den vreemde propaganda moet maken, uitstekend. Daarbij komt dan nog als van primair belang de vertrouwens-quaestie. Als uitgaande van de Jaarbeurs — een instituut onder bescherming van H. M. de Koningin en gesteund door Regeering en Gemeente — ervoer de Inlichtingendienst aanstonds, dat de buitenlandsche handel zich met vertrouwen tot dit instituut richtte, terwijl de omstandigheid, dat de Jaarbeurs voor haar eigen bekendwording en voor de opwekking tot een bevordering van buitenlandsch bezoek toch reeds een uitgebreide propaganda noodig heeft, — waartoe de Jaarbeurs de beschikking heeft over uitgebreid adressen-materiaal in den vreemde — het mogelijk maakt tevens aan het bestaan van den Inlichtingendienst een uitgebreide bekendheid te geven — en telkenmale opnieuw er de aandacht op te vestigen — *zonder dat daarvoor noemenswaardige extra-kosten gemaakt behoeven te worden.*

Nadat een speciale commissie uit de leden van het Algemeen Bestuur der Jaarbeurs¹⁾ de organisatie van den nieuwen tak van dienst had voorbereid, trad de Inlichtingendienst in het najaar 1918 in werking. Van nu af aan ging geen propaganda-geschriftje van de Jaarbeurs naar het buitenland uit of de aandacht werd gevestigd op de werking van den Inlichtingendienst, terwijl een aan de circulaire of kaart vastgehecht of in de brochure opgenomen, uitscheurbaar aanvraag-formulier den ontvanger in het buitenland tot leidraad diende om zijn aanvraag tot de Jaarbeurs te richten. Als voorbeeld op welke wijze aan het bestaan van den Inlichtingendienst bekendheid werd gegeven, laten wij hier den tekst volgen, zooals die in een der eerste propaganda-brochures werd opgenomen en later — hetzij verkort, hetzij in eenigszins andere bewoordingen — in de, elkaar geregeld om de paar maanden opvolgende, propagandamiddelen voorkwam:

SERVICE D'ENTREMISE COMMERCIALE.

La Foire Néerlandaise

d'Echantillons désireuse d'encourager les relations commerciales entre votre pays et les Pays-Bas, vous offre son entremise pour vous fournir *gratuitement* les renseignements que vous désirez obtenir concernant les articles d'exportation néerlandaise.

Elle vous donne également *gratuitement* les renseignements nécessaires lorsque vous cherchez des représentations d'industries néerlandaises.

Vos demandes seront portées à la connaissance des participants aux foires néerlandaises d'échantillons par les soins d'un service spécialement institué à cet effet, et travaillant d'une façon efficace.

Elles seront en outre insérées *gratuitement* dans l'organe officiel du service d'entremise commerciale.

La Foire Néerlandaise d'Echantillons a un caractère exclusivement national; une commission spéciale d'enquête veille à ce qu'aucun article de fabrication étrangère n'y soit vendu.

Au cas, ou vous voudriez avoir recours à notre service d'entremise commerciale, nous vous prions de bien vouloir vous servir de la carte ci-jointe, dont l'envoi *ne vous engage à rien.*

Uit deze mededeeling blijkt, dat de Inlichtingendienst der Jaarbeurs beoogt *gratis* de eerste inlichtingen te verstrekken, welke voor het aanknoopen van handelsrelaties noodig zijn. De dienst bepaalt er zich toe den deelnemers mede te deelen, dat eene buitenlandsche firma een zeker artikel zoekt en omgekeerd aan de buitenlandsche firma mede te deelen, welke deelnemers het gezochte artikel fabricereen. Verder te gaan dan dezen eersten stap valt vooralsnog buiten de bevoegdheid der Jaarbeurs, die dan ook geen inlich-

¹⁾ Deze Commissie bestaat uit de heeren: Mr. J. P. Fockema Andreae, Voorzitter, Mr. Dr. A. van Doorninck, Jhr. A. H. Op ten Noort, Mr. R. A. baron van Lynden, Ir. M. H. Damme, Prof. Mr. G. W. J. Bruins, Jhr. Mr. H. Smitsaert, Mr. Q. J. Terpstra en W. Graadt van Roggen.

tingen verstrekt aangaande soliditeit, betrouwbaarheid of bestaande relaties, welke de betrokken firma's reeds bezitten of door bemiddeling der Jaarbeurs zijn tot stand gekomen. Welke zaken gedaan worden en hoe deze tot stand komen, is een aangelegenheid, die tusschen koper en verkoper moet blijven. De Inlichtingendienst beweegt zich dus — gelijk wij reeds in den aanvang op den voorgrond stelden — geheel en al op hetzelfde terrein als de eigenlijke Jaarbeurs zelve en gaat in geen enkel opzicht buiten de grenzen van dit terrein, hetgeen Prof. Bruins dan ook aanleiding gaf in het Jaarbeursnummer van „Eigen Haard” (22 Febr. 1919 No. 8) te verklaren: „De Jaarbeurs heeft hiermede een taak ter hand genomen, die zich organisch aan haar hoofdwerkzaamheid aanpast.”

Zoodra nu een aanvraag binnenkomt, ontvangt de aanvrager per keerende post opgave van alle deelnemers — ook degenen, die slechts op één der Jaarbeurzen vertegenwoordigd zijn geweest — die het gevraagde artikel fabriceren, terwijl tegelijkertijd aan alle deelnemers bericht wordt gezonden, dat van firma X te Y een aanvraag is binnengekomen, zoodat onmiddellijk, reeds vóórdat X zich tot de opgegeven adressen gewend heeft, de fabrikant gelegenheid heeft zich met den aanvrager in verbinding te stellen. Later volgt dan in het tijdschrift „De Jaarbeurs” — of in de als tijdelijken maatregel afzonderlijk verschijnende „Mededeelingen” — onder nummer (dus niet met vermelding van naam en adres van den aanvrager) de aanvraag. De aanvragers worden op hun beurt in het kaartsysteem onder de artikelen landsgewijs opgenomen, zoodat men bij elk artikel, in de kartotheek voorkomende, niet alleen vindt de namen der Nederlandsche firma's, die het artikel fabriceren, maar eveneens een alfabetische, naar de landen gerangschikte opgave van de buitenlandsche afnemers, die zich voor dat artikel interesseeren.

Om het bewijs te leveren, hoezeer het buitenland onmiddellijk van dezen Inlichtingendienst gebruik heeft gemaakt, mogen enkele cijfers hier volgen: iedere maand komen circa 400 buitenlandsche aanvragen binnen; in totaal ontving de Inlichtingendienst tot heden er ongeveer 5000, naar de landen van herkomst verdeeld als volgt: uit Engeland 575, Duitschland 487, Frankrijk 472, Spanje 384, Amerika 383, België 328, Zwitserland 325, Zweden 307, Denemarken 263, Hongarije 256, Noorwegen 211, Italië 202, Portugal 131, Oostenrijk 82, de rest uit andere Europeesche landen, Azië, Afrika en Australië. Naar de bedrijfspgroepen verdeeld, verdeelen de aanvragen zich als volgt: voedings- en genotmiddelen 980, machines en werktuigen 410, textiel 640, papier en papierwaren 600, aardewerk 540, glas 480 en de rest over andere groepen. Het is in dit verband niet onbelangrijk er op te wijzen, dat er groote aanvraag is naar alle hoofdproducten der Nederlandsche industrie, hetgeen wijst op exportmogelijkheden.

De snelheid der berichtgeving door middel van den Inlichtingendienst der Jaarbeurs wordt in de hand gewerkt, doordat niet eerst, na binnenkomst van een aanvraag, bij verschillende fabrieken gevraagd behoeft te worden wie het artikel maakt, maar uit de door de deelnemers zelf gemaakte opgaven aanstonds blijkt, wie zich voor een bepaalde aanvraag interesseert.

Nu dient ten slotte wel in het oog gehouden te worden, dat de Inlichtingendienst der Jaarbeurs alleen inlichtingen verschaft voorzover zij betrekking hebben op de deelnemers aan de jaarbeurzen; vraagt een buitenlander adressen en inlichtingen omtrent bepaalde artikelen, dan verschaft de Jaarbeurs niet de adressen van alle Nederlandsche industrieën op dit gebied, maar uitsluitend van hen, die aan één of meer Nederlandsche jaarbeurzen hebben deelgenomen. De inlichtingen bestrijken dus niet het geheele terrein der Nederlandsche industrie, maar een gedeelte. Dit is inderdaad een nadeel van dezen Inlichtingendienst, maar een nadeel, dat bij elke Jaar-

beurs minder wordt, omdat het aantal Nederlandsche industrieën, waaromtrent deze tak van dienst inlichtingen verschaft, na elke jaarbeurs vergroot wordt met de nieuwe deelnemers. Het voordeel van deze beperktheid is, dat de Inlichtingendienst zich uitstekend leent tot samenwerking met andere instituten, welke hetzelfde doel beoogen, een samenwerking, welke van de zijde der Jaarbeurs herhaaldelijk gezocht, maar tot nog toe niet verkregen is geworden. Wat trouwens die beperktheid aangaat, mag niet uit het oog verloren worden, dat bij het verschaffen van handelsadressen steeds elk bureau zich zal moeten beperken, wil het practisch werken en dat het systeem der Jaarbeurs, waarbij de beperking geschiedt door de industrie zelve (of zij al dan niet aan een jaarbeurs wil deelnemen) de voorkeur verdient boven den altijd eenigszins willekeurigen maatstaf, waarnaar andere bureaux gedwongen zijn eigenmachtig het te verschaffen adressenmateriaal te beperken.

Om de snelheid van berichtgeving nog meer te bevorderen, zijn in den laatsten tijd maatregelen genomen om door het plaatsen van kartotheken in buitenlandsche handelscentra de eerste inlichtingen onmiddellijk in het land zelve te kunnen verstrekken, zonder dat de aanvrager den weg daartoe via Utrecht behoeft te nemen. Eene dergelijke proefneming te Zürich genomen heeft geleerd, dat niet alleen de berichtgeving sneller geschiedt, maar men in het buitenland ook spoediger geneigd is om inlichtingen te vragen aan een in het buitenland gevestigde „voorpost” dan aan het centraal bureau te Utrecht.

Bedrijven de voorttekenen niet, dan zal bij verderen uitbouw de Inlichtingendienst der Jaarbeurs een belangrijke taak kunnen vervullen — en bij eventuele internationalisering der jaarbeurs haar nationale taak blijven vervullen — om de ontwikkeling van de handelsbetrekkingen tusschen de Nederlandsche industrie en de buitenlandsche afnemers te bevorderen.

W. GRAADT VAN ROCCEN.

WETTELIJKE REGELING DER WERKLOOSHEIDSVERZEKERING.

Door Minister Aalberse zijn bij de Memorie van Antwoord op de begroting voor Arbeid weder tal van wetsontwerpen aangekondigd. Daaronder treffen wij ook aan een ontwerp tot regeling der werkloosheidsverzekering. Uit dien hoofde doen wij hier een overzicht volgen van den huidige stand dezer verzekering bij ons te lande.

De verzekering tegen werkloosheid, hoe betrekkelijk kort ook nog slechts bestaande, heeft toch reeds een geschiedenis achter den rug. Tot recht verstand van het hoe en waarom dezer aangelegenheid is een kort overzicht dier geschiedenis onontbeerlijk. Het tijdvak, dat men op dit gebied zich louter bezig hield met experimenteeren, dat men spaarkassen oprichtte om daaruit bij werkloosheid den spaarders hun opgepote penningen weer uit te keeren, of dat men van overheidswege wel eens een fonds stichtte, waartoe zonder aanzien des persoons deelnemers werden toegelaten, gaan wij stilzwijgend voorbij. Hem, die hiervan meer wil weten, verwijzen wij naar het verslag der in 1909 ingestelde Staatscommissie over de werkloosheid, waar hij zeer uitvoerige gegevens ter zake kan aantreffen. Wij bepalen ons er toe kortelijk weer te geven die periode waarin, zij het aanvankelijk in kiem, deze verzekering zoodanigen organisatievorm heeft weten te verkrijgen, dat zij alleszins levensvatbaar bleek. Die periode vangt aan op het tijdstip dat organisaties van arbeiders er toe overgaan werklooszekassen op te richten, welke, uitsluitend openstaande voor haar eigen leden, tegen betaling van een zekere premie, bij onvrijwillige werkloosheid aan die leden gedurende bepaalde tijd uitkeering garandeeren. Deze stichting van werklooszekassen verkrijgt echter eerst eenigen omvang, wanneer aan die kassen van overheidswege de behulpzame hand wordt

geboden. Dit geschiedde bij ons te lande voor het eerst in 1907. De gemeenten Amsterdam en Utrecht hadden nl. met ingang van dat jaar een Gemeentelijk Werkloosheidsfonds ingesteld. Op het voetspoor van hetgeen reeds eenige jaren in de stad Gent bestond, zou men voortaan op de uitkeeringen, die vakverenigingen bij werkloosheid aan haar leden verstrekten, een bijslag geven. Den werklooze werd zoodoende een voor de toenmalige tijdsomstandigheden redelijk, hoewel onvoldoende, bedrag, meestal van pl.m. f 6 per week, gewaarborgd. Van die f 6 werd dus f 3 verstrekt in den vorm van bijslag uit het door de gemeente gestichte fonds, dat zijn middelen weer vond uit subsidie, komend uit de gemeentekas.

Wijl dit z.g. „Gentsche stelsel” spoedig ook door andere gemeenten werd toegepast, trof men op 1 Jan. 1914 32 werkloosheidsfondsen in de voornaamste gemeenten van ons land aan. Voorzeker is het voor een groot deel aan deze fondsen te danken, dat op genoemden datum 70.481 personen zich tegen werkloosheid verzekerd konden rekenen. Dat er echter aan de wijze, waarop de overheidssteun verleend werd, nog iets haperde en overigens ook de verzekering wel zonder dien steun kon bestaan, bewijst het feit, dat van de zoeven genoemde 70.481 verzekerde personen slechts 34.533 lid waren van bij gemeentelijke fondsen aangesloten vereenigingen, terwijl de overige 35.948 lid waren van vereenigingen, die zich zelf moesten bedruipen.

Inderdaad haperde er dan ook iets: men miste eenheid in de voorwaarden, waarop de Gemeentelijke fondsen den steun verleenden en daardoor werden die fondsen op den duur een struikelblok in plaats van een stimulans voor de uitbreiding der verzekering. Want de vakbeweging was zich — en dit geldt vooral voor de sterkste, de z.g. „moderne” strooming in haar boezem — geheel in de richting der centralisatie gaan ontwikkelen, het Duitsche systeem van sterke centrale vakbonden had hier geleidelijk de overhand gekregen. Deze centrale vakbonden wilden ook een centrale verzekering, met voor de leden in het geheele land uniforme rechten en verplichtingen en wijl de Gemeentelijke Fondsen alle in hun reglementen beperkende, veelal niet gelijklopende bepalingen hadden geschreven, waarvan het recht op bijslag afhankelijk werd gemaakt, bleef voor de bonden met centrale verzekeringskassen geen andere keus dan van dien bijslag af te zien.

Het jaar 1914 heeft in den geschetsten toestand een ganschen ommekeer gebracht. Het uitbreken van den oorlog, die tot onmiddellijk gevolg had een lamleggen van handel en industrie, deed binnen zeer korten tijd een ongelooflijke werkloosheid ontstaan. Zelfs de best gesitueerde werkloozenkassen — en de welgestelde er onder moest men met een lantaarntje zoeken — zou den stormloop, die daardoor op haar middelen ontstond, geen weerstand hebben kunnen bieden en het leed geen twijfel of 90 pCt. dier kassen zouden in minder dan geen tijd haar leden met leege handen naar huis hebben moeten sturen. Niet zoozeer dit onmiddellijk te hebben ingezien — want belanghebbenden hebben niet nagelaten er op te wijzen — maar wel onmiddellijk te hebben zorg gedragen, dat ingegrepen werd, is een van die feiten, die het schitterende beleid van Minister Treub in die dagen kenmerken. Reeds op 22 Augustus 1914 werd aan de gemeentebesturen een circulaire gezonden, waarin de medewerking dezer besturen werd gevraagd om tot behoud van de bestaande, door de arbeiders getroffen, voorziening tegen werkloosheid een tijdelijken noodmaatregel te treffen. Deze noodmaatregel beoogde het recht op uitkeering toe te kennen aan ieder, die ten minste 3 maanden contributie had betaald aan een werkloozenkas en wel voorloopig aan iederen werklooze voor onbepaalden duur. Het Rijk sprong op ruime wijze in de kosten der extra-uitgaven bij. Voorts werden eenige algemeene regelen gegeven op de basis

waarvan de uitkeeringen zouden worden verstrekt. Zoo zou de uitkeering f 5 of f 6 (ter keuze van het Gemeentebestuur) voor gehuwden en kostwinners bedragen en f 4 of f 5 voor anderen, en werd o.a. de verplichting vastgelegd om zich bij de Arbeidsbeurs te doen inschrijven. Geven wij ons rekenschap van de portée van de genoemde maatregelen, dan blijkt dus dat:

1°. de werkloozenkassen der arbeiders op de been werden gehouden;

2°. aan een kern van arbeiders gedurende onbepaalden tijd een uitkeering werd verzekerd en dus de gang naar de armenzorg hun werd bespaard;

3°. door de ruime hulp van rijkswegen de stichting van gemeentelijke werkloosheidsfondsen zeer werd bevorderd;

4°. de bestaande ongelijkheid in de voorwaarden der steunverleening door die fondsen aan de verzekering der arbeiders, teniet werd gedaan en aldus de weg tot betere regeling der geheele verzekering werd gebaad.

Met al de groote en belangrijke voordeelen, die de „noodregeling-Treub” bezat, kleeft haar echter ook een groot euvel aan en wel een, dat juist allerbedenklijkst was, nl. het feit, dat een der fundamenteen der werkloosheidsverzekering, de idée der „selfhelp”, er in sterke mate door werd aangetast. Immers de voordeelen, die zij den arbeiders bood, stonden in geen verhouding tot de opofferingen, die zij zich tot het in stand houden der kassen moesten getroosten. Vooral klemde dit, zoodra een kas z.g. „uitgeput” was — en dat waren de meeste al heel spoedig — want dan werden er geen uitkeeringen meer uit gedaan en kwamen deze geheel voor rekening der overheid. Op den duur bleek dan ook deze regeling, die verslappend werkte op het toezicht der besturen der kassen, hun zorg daarvoor deed tanen en zelfs in enkele gevallen tot fraude aanleiding gaf, geen stand te kunnen houden. Toen de economische toestand in ons land van dien aard was geworden, dat vele vakken weer redelijke gelegenheid tot werken boden, begon men er over te denken geleidelijk weer de werkloozenkassen in werking te stellen en ze, nu toegepast met een flinke reserve, weer als van ouds zelf de uitkeering te doen dragen, vergroot met 100 pCt. bijslag van overheidswege. In den loop van 1916 is dit dan ook met verscheidene kassen aldus gebeurd.

Het laatste woord was hiermede echter ten aanzien van het te volgen stelsel van werkloosheidsverzekering niet gesproken. 19 Januari 1916 werd in een circulaire, wederom door minister Treub aan de gemeentebesturen gericht, gewezen op de groote vlucht, die de verzekering dank zij de „noodregeling” had genomen; immers het aantal verzekerden was reeds tot 120.000 gestegen, vele nieuwe nationale werkloozenkassen in vakken waar de verzekering zich tot dusverre niet had kunnen vestigen, waren opgericht, in andere vakken was de plaatselijke vorm door de centrale verdrongen en ook de gemeenten waren in toenemende mate zich voor de zaak gaan interesseeren. Daarom wilde de Minister, rekenende op den bijval en de medewerking der gemeenten, ten einde het verkregene niet in de waagschaal te stellen, het zijne doen om blijvende rijksbemoening, die tot dan slechts een tijdelijk karakter had gedragen, te bevorderen. Echter wenschte hij wijziging te brengen in het stelsel van steun door de overheid. Het was nl. gedurende de „noodregeling” wel gebleken, dat de kassen der arbeiders in de meeste gevallen zeer onvoldoende gefundeerd waren en de eerste voorwaarde voor elke solide verzekering, de vorming eener reserve, vrij algemeen ontbrak. Het meest werkzame middel om in deze richting wat te bereiken was natuurlijk verhooging der contributies voor de werkloozenkassen. Ten einde voor die verhooging een nieuwen en krachtigen prikkel te scheppen, meende de Minister, dat het gewenscht was den steun der overheid in de

toekomst in rechtstreeksch verband te brengen met de eigen krachtsinspanning der verzekerden en dus in plaats van het zoogenaamde „Gentsche” stelsel van bijslag op de uitkeeringen, het z.g. „Deensche” stelsel van bijslag op de contributiën in te voeren. Niet verzuimde de Minister daarbij tevens het licht te doen vallen op het voor de Gemeentebesturen en het Rijk belangrijke feit, dat deze volgens dit laatste stelsel steeds vrij constante bedragen aan de werklozenkassen bij wijze van subsidie zouden hebben te verstrekken, wijl de contributie ook in tijden van groote werkloosheid gelijkelijk blijft. Volgens het oude Gentsche stelsel daarentegen nam juist in tijden van malaise, als ook de overheid haar bronnen minder ruim ziet vloeien, door de stijging van het aantal uitkeeringen, ook de bijslag daarop in gelijke verhouding toe.

Deze circulaire is de grondslag geweest, waarop het gebouw der werkloosheidsverzekering, zooals dat thans bij ons te lande bestaat, is opgetrokken. In het Koninklijk Besluit van 2 December 1916 (Werkloosheidsbesluit), dat deze materie regelt, vindt men de boven uiteengezette beginselen en denkbeelden nader uitgewerkt terug.

Gaan wij thans in het kort den inhoud van het Werkloosheidsbesluit na:

Ingeval een vereeniging van werklieden of bedienden (voor hen, die niet in loondienst zijn, is het verkrijgen van subsidie op een eventueel door hen gestichte werkloosheidsverzekering onbereikbaar) overgaat tot de oprichting van een werklozenkas, kan zij zich tot het Rijk wenden om subsidie. Zij moet daartoe een ontwerp-reglement voor de kas samenstellen en dit, na overleg met den Directeur van den van Rijkswege daartoe ingestelden Dienst der Werkloosheidsverzekering en Arbeidsbemiddeling, opzenden aan den Minister van Arbeid ter goedkeuring. Gelijkelijk vanzelf spreekt, wordt deze goedkeuring niet verleend, indien het ingediende reglement niet voldoet aan de eischen, door den Minister te stellen. In tegenstelling tot de gewoonte van onzen wetgever, is het Werkloosheidsbesluit, wat de te stellen eischen betreft, zeer sober gehouden en is aldus groote lenigheid bij de uitvoering mogelijk; wat voor de werkloosheidsverzekering trouwens een levensbelang is. Elk vak immers heeft zijn eigenaardigheden en in de inrichting zijner werkloosheidsverzekering weerspiegelen deze zich. Zoo vindt men dan ook in het genoemde Werkloosheidsbesluit slechts enkele bepalingen, waaraan alle reglementen van te subsidieeren kassen moeten voldoen, alsmede enkele algemeene regelen, die bij het bepalen der uitkeeringen moeten worden gevolgd. Wij noemen:

a. dat het reglement moet vermelden het bedrag, hetwelk door elk lid aan contributie voor de kas moet worden betaald; deze contributies, vermeerderd met het subsidie van overheidswege, moeten voldoende zijn om de reglementaire uitkeeringen te bewerkstelligen, terwijl daarenboven nog „een voldoende bedrag” moet overblijven voor uitkeering bij buitengewone werkloosheid;

b. dat niemand uit twee gesubsidieerde kassen tegelijk kan trekken, noch meer dan 70 pCt. van zijn gemiddeld dagelijksch loon kan verkrijgen.

Wanneer dan nu op de bovenomschreven wijze de goedkeuring van het reglement der werklozenkas is verkregen, treedt daarmede echter nog niet haar generale subsidieering in werking. De lezer herinnert zich, dat de basis der subsidieering wordt gevormd door de contributies der leden en nu krijgt een kas slechts subsidie evenredig aan de contributies, die zij ontvangt van haar leden, voor zoover *dezen woonachtig zijn in Gemeenten, die tot de regeling, vervat in het Werkloosheidsbesluit, zijn togetreden*. De subsidieering is dus afhankelijk van een desbetreffend besluit van den Gemeenteraad, want zoo de Gemeente niets voor de bestrijding van de geldelijke gevolgen der werkloos-

heid binnen haar gebied door middel van steun der verzekering over heeft, bedankt ook het Rijk voor de eer. Niet zonder schade evenwel voor degenen, die het treft in de betrokken Gemeente als lid eener gesubsidieerde werklozenkas woonachtig te zijn, want dezen hebben slechts recht op de helft der uitkeering, die in wél subsidieerende gemeenten wordt verstrekt. Aan deze bepaling liggen tweeërlei overwegingen ten grondslag: ten eerste verwacht men, dat degenen, die in de aangegeven ongunstige positie verkeeren, niets ongedaan zullen laten om hun Gemeentebestuur van zijn ongelijk te overtuigen en in de tweede plaats zou het onrechtvaardig zijn Gemeenten, die wél subsidieeren, ook voor Gemeenten, die minder gemakkelijk van haar geld kunnen afstappen, te laten meebetalen, want daar zou het, gelijk men licht zal inzien, op neerkomen.

Het bedrag van het subsidie, dat door Rijk en Gemeente ieder voor de helft wordt opgebracht, bedraagt als regel ten hoogste 100 pCt. der ingekomen bijdragen. Het kan evenwel op een hooger percentage worden gesteld, indien buitengewone omstandigheden van tijdelijken aard dit noodig maken of de vereeniging niet in staat is de contributies zoo hoog op te voeren als noodig zou zijn om uitkeeringen te verstrekken over een termijn van ten minste 90 dagen per jaar tot een zoodanig bedrag, dat daaruit het noodzakelijke levensonderhoud der werkloze leden kan worden bekostigd. Deze laatste bepaling is eerst in Augustus jl., in verband met de Werkloosheidsverzekeringsoordwet, in het W.B. opgenomen en op 1 November 1919 in werking getreden. Wij komen hierop nader terug en zullen eerst onze uiteenzetting van de inrichting der verzekering voortzetten.

Zooals reeds in den loop van het voorafgaande voldoende zal zijn gebleken, wordt de werkloosheidsverzekering dus gedragen door de vakvereenigingen (want andere vereenigingen met werklozenkassen zijn er — schoon het W.B. ze niet uitschakelt — slechts heel weinige). De verzekering is vrijwillig. De vakvereenigingen zijn ten opzichte harer werklozenkassen in beginsel autonoom: zij kunnen zelf beslissen hoe het reglement voor de werklozenkas zal luiden, met dien verstande, dat de stok, dien de Minister achter de deur heeft in den vorm van onthouden der goedkeuring, indien zijn eischen niet worden ingewilligd, met als gevolg dus derven der subsidie, allergevoeligst treffen kan. Men begrijpt, dat er onder deze omstandigheden in de practijk van de autonomie der kassen — laten wij er bijvoegen: zonder dat dit, gezien de resultaten, al te zeer betreurd mag worden — niet zoo heel veel is terechtgekomen. Een bepaling als neergelegd in art. 3 van het W.B. is in dit opzicht trouwens teekenend. Het luidt daar, dat op verlangen van den Minister door het Bestuur eener gesubsidieerde vereeniging de door den Minister noodig geachte wijzigingen in het reglement der kas moeten worden aangebracht.

Anders is het wat betreft de uitvoering der verzekering. Hier is de positie der kasbesturen vrijwel onaangetast gebleven: zij beslissen over de vraag of iemand recht op uitkeering heeft, natuurlijk aan de hand van het reglement. Toch heeft zich ook hier de overheidsbemoeying doen gelden, want krachtens art. 17 van het W.B. moet het Bestuur eener kas de administratie daarvan volgens de aanwijzingen van den Minister inrichten.

Zeiden wij, dat het Bestuur der werklozenkas over het uitkeeringsrecht beslist, dan moet daaraan nochtans onmiddellijk toegevoegd worden, dat, met het oog op het belang dat de overheid heeft bij een richtige aanwending der door haar verstrekte subsidies, tevens voor toezicht is zorg gedragen. Dit toezicht berust bij de Gemeentebesturen. Voor de uitoefening daarvan moet van de uitkeeringen, door de kassen gedaan, steeds aan de betrokken Gemeentebesturen worden kennis gegeven. Deze kunnen dan de

rechtmatigheid daarvan toetsen en zoo noodig bezwaar maken onder oplegging der verplichting om het ten onrechte uitgekeerde bedrag in de werklozenkas terug te storten. Voor de kassen staat van de beslissing van het Gemeentebestuur beroep open op den Minister, die niet beslist dan na de uit ten minste 12 leden (6 vertegenwoordigers van Rijk en Gemeenten en 6 van de gesubsidieerde vereenigingen) bestaande Rijkscommissie van advies voor de Werkloosheidsverzekering te hebben gehoord. De beslissing van den Minister is er eene in hoogste instantie.

De taak der Gemeenten bij de uitvoering der verzekering is door het Werkloosheidsbesluit gedacht als voornamelijk van toezienden aard; zij hebben te waken dat elke vereeniging zich strikt binnen de perken van haar reglement houdt, hetgeen natuurlijk niet wegneemt, dat door de Gemeenten daarnevens ten aanzien van deze verzekering nog veel opbouwend werk wordt verricht, door het verstrekken van steun en voorlichting aan de bestuurders der kassen, die dikwijls in enkele vrije uren belangeloos voor de administratie moeten zorg dragen en daarenboven uiteraad tegenover het administratieve werk vreemd staan.

Na bovenstaande uiteenzetting zou men wellicht de conclusie kunnen trekken, dat er ten aanzien der werkloosheidsverzekering de bontste verscheidenheid heerscht; dat elke vakvereeniging en -vereeniginkje dit onderdeel van haar bemoeiingen op eigen wijze heeft geregeld. In theorie moge dit ook zoo zijn; in de praktijk staat de zaak wel eenigszins anders. Met uitzondering van datgene wat op de te betalen contributies, de bedragen en den duur der uitkeering en den tijd dat men lid der kas moet zijn, zonder voorloopig recht op uitkeering te hebben, betrekking heeft, is al het overige vrij eenvormig geregeld. Zoo treft men zonder mankeeren in alle reglementen bepalingen aan, die het uitkeeringsrecht doen verloren gaan in geval de werkloosheid gevolg is van staking of uitsluiting, ziekte, invaliditeit of ouderdom, onwil om te werken, weigeren van passenden arbeid, enz. en is er ten aanzien van contrôle, toezicht en verantwoording groote uniformiteit te constateeren. Toch is nog meerdere eenheid zeer zeker gewenscht.

Dat het Werkloosheidsbesluit 1917 een prikkel is geweest tot bevestiging en uitbreiding der verzekering, zal bezwaarlijk kunnen worden ontkend. Dit blijkt afdoende uit de snelle toename van het aantal verzekerden, dat op 31 October jl. ruim 250.000 bedroeg. Men moet echter niet verwachten, dat deze „verzekerden” nu de werkloosheid met gerusten blik konden afwachten. In geen deele. Daarvoor waren de uitkeeringen, zoowel wat bedrag als duur daarvan betreft, te zeer onvoldoende. Men zal dat gereedelijk moeten toegeven, als men weet, dat de uitkeeringen meestal varieerden tusschen f 1,20 en f 1,50, hier en daar f 2,— per dag, slechts bij uitzondering en niet voor de eigenlijke handarbeiders, daarboven stijgende, terwijl als maximum uitkeeringsduur meestal gold 48 dagen, soms korter (36 dagen) en bij uitzondering voor een enkel vak ook wel eens langer (78, 91 dagen).

Van deze verzekerde arbeiders hebben dan ook tallozen in de noodzakelijkheid verkeerd zoo goed als de onverzekerden een beroep te doen op de Steuncomité's; reeds onmiddellijk als zij uitkeering kregen uit hun verzekeringskas om deze aangevuld te krijgen tot een bedrag, voldoende tot noodzakelijk levensonderhoud en later, als zij z.g. „uitgetrokken” waren, om geheel uit de kas van het Steuncomité geholpen te worden.

Toen dan ook in het begin des jaars plannen rezen tot liquidatie van de Steuncomité's, waarbij men echter overwoog, dat alle extra-steun nog niet gemist kon worden, kwam de gedachte op die liquidatie als middel te gebruiken om de werkloosheidsverzekering op ruimere leest te schoeien. De dientengevolge on-

dernomen stappen hebben tot resultaat gehad dat 1 November jl. de Werkloosheidsverzekeringsoordwet in het Staatsblad verscheen. Hiermede was aan den arbeid der Steuncomité's een einde gemaakt. De steuntrekkenden konden zich, zoo zij bona fide arbeiders waren, aansluiten bij de een of andere vakvereeniging met werklozenkas (deze zijn er van de meest verschillende richtingen: „modern”, syndicalistisch, R.K., „christelijk”, neutraal) of anders moesten zij een beroep doen op de armenzorg. Gedurende een korten tijd bestond voor de ongeorganiseerden de gelegenheid door toetreding tot een vereeniging met werklozenkas zich onmiddellijk zonder vooraf, zooals gebruikelijk is, 26 weken of langer te hebben gecontribueerd, recht op uitkeering te verzekeren; de kosten van welke uitkeeringen, waartoe de verzekeringskas immers reglementair niet verplicht is, door het Rijk worden gedragen.

De W.V.-noodwet doet voor rekening van Rijk en Gemeenten samen boven de gewone uitkeeringen uit de werklozenkas tijdelijk bijslagen verstrekken, terwijl ook zij, die geen recht meer hebben volgens het reglement der kas, uitkeering kunnen verkrijgen, doch alleen geldt dit voor die werklozenkassen, welke bevorderen, dat door verhooging van hare inkomsten uit contributies ten minste 90 dagen per jaar een bedrag, voldoende voor noodzakelijk levensonderhoud, kan worden uitgekeerd. Hierbij heeft men er rekening mee te houden, dat voor vakken met groot werkloosheidsrisico het subsidie tot meer dan 100 pCt. kan worden opgevoerd.

Men ziet, dat in een en ander een krachtige prikkel is gelegen om de verzekering op een belangrijk hooger niveau te brengen, dan tot dusver mogelijk was gebleken. Welke de resultaten daarvan zullen zijn, is op dit oogenblik nog niet definitief te zeggen; het groeiproces is nog in vollen gang. En dit slaat niet alleen op de reeds bestaande verzekering. In verschillende vakken (transportbedrijf, kleedingindustrie, steenfabricage) waar zij tot dusverre nog nimmer vasten voet kon verkrijgen, is zij of reeds een feit geworden, of zijn de voorbereidingen er toe in een vergevorderd stadium. Het spreekt van zelf, dat zich in de laatstbedoelde vakken de moeilijkheden om de verzekering te organiseeren niet licht laten tellen. Met name de contrôle over de werkloosheid is een buitengewoon lastige kwestie. Wij kunnen hier echter, om binnen ons bestek te blijven, niet dieper op ingaan.

Onze slotsom is, dat bij wettelijke regeling der werkloosheidsverzekering alle reden bestaat om de hoofdlijnen, zooals deze door het Werkloosheidsbesluit 1917 getrokken zijn, te behouden. De grondslagen van het systeem onzer werkloosheidsverzekering immers zijn gebleken deugdelijk te zijn. Gebaseerd op onderlinge hulp, waarbij duizenden zich opofferingen getroosten met de zekerheid zelf nooit iets te zullen trekken, verschaft zij, uitzonderingen daargelaten, een behoorlijke zekerheid, dat door onderlinge contrôle de kassen geen broedplaatsen van arbeidschuwheid worden en deze dus haar doel om hulp te verlenen aan den ondanks zichzelf werkloos geworden arbeider, bereiken.

Aan de Gemeenten zal echter bij wettelijke regeling de plicht moeten worden opgelegd aan den steun der verzekering deel te nemen. Er bestaat inderdaad geen enkel steekhoudend argument, waarom aan enkele gemeenten de gelegenheid moet worden gelaten zich hieraan te onttrekken.

Het toezicht op de uitvoering der verzekering late men in handen der Gemeenten, wijl deze het best geoutilleerd zijn om de rechtmatigheid der uitkeeringen na te gaan. De mogelijkheid van administratieve samenwerking van aangrenzende gemeenten dient daarbij echter te worden opengelaten.

De vraag van verplichte verzekering blijve, vooral nu verwacht mag worden, dat dank zij de W.V.-nood-

wet, nog een zeer belangrijke uitbreiding der verzekering zich zal doorzetten, voorschands in het midden. Principieel er tegen zijn wij niet en wellicht ware wel een vorm te vinden, die nevens de vrijwillige de verplichte verzekering uitvoerbaar zou doen zijn¹⁾, doch zooals gezegd, men doet verstandiger eerst eens de ontwikkeling van het thans bestaande af te wachten. Schoon dan erkend moge worden, dat velen, die evenzeer steun bij werkloosheid van noode hebben, deze, niet omdat zij onwaardig zijn, doch wijl de geschikte vorm ontbreekt, zullen moeten missen.

Wij voegen hieraan nog toe, dat wij ons overtuigd houden, dat ten aanzien van het vraagstuk der geldelijke schadeloosstelling bij werkloosheid, met de verzekering daarvoor het laatste woord nog niet gesproken is. Een hoogere vorm is naar onze meening het instituut der arbeidsreserves, waarvan alreeds hier en daar (havenreserves te Amsterdam en Rotterdam, Gemeentelijke Arbeidsreserve te Amsterdam) de eerste specimen zijn te ontdekken. Met aandacht moet derhalve de verdere ontwikkeling daarvan worden gadegeslagen.

J. C. VAN DAM.

Amsterdam.

VALUTA-ZORGEN.

De voortdurende daling van alle vreemde valuta's in ons land bezorgt onze export-industrie en -handel zware zorgen. Was deze daling oorspronkelijk beperkt tot de Duitse Mark en de Oostenrijksche Kroon, waardoor de desbetreffende landen steeds meer als koopers van Nederlandsche producten uitgeschakeld werden, in de laatste tijden neemt de daling een algemeen omvang aan; de Fransche en Belgische Franc, het Engelsche Pond en de Skandinavische Kroon vinden hier te lande eene steeds lagere waardeering.

Onze voornaamste uitvoerproducten, nl. van landbouw en visscherij, kunnen steeds moeilijker in het buitenland afgezet worden. Blijft een groot deel van het buitenland als koper uitgeschakeld, dan zal het eerste gevolg hiervan zijn, eene prijsdaling op de binnenlandsche markt. Op zichzelf beschouwd zoude zulk eene daling niet te betreuren zijn, maar de toestand wordt ernstiger, waar het binnenland zelf geen voldoende afzet meer biedt.

Ook in een ander opzicht drukken de valuta-zorgen onze binnenlandsche industrieën zwaar, daar het buitenland in staat is ons eigen land tegen betere voorwaarden te leveren, dan onze eigen industrie dit kan.

Het is niet alleen onze landbouw, veeteelt en visscherij, welke onder zware valuta-moeilijkheden gebukt gaan, ook onze industrie, welke in de laatste jaren steeds wijder hare vleugels heeft weten uit te slaan, ondervindt in hooge mate de valuta-nadeelen en menig bedrijf, in de laatste oorlogsjaren tot stand gekomen, gaat met zorg de komende tijden tegemoet.

Wat te doen, om de nadeelen van de hoogere waardeering van het gulden-devies te voorkomen en eigen industrie en handel een steun in deze moeilijkheden te geven? Vooropgesteld moet worden, dat geen kunstmatige opkweeking van eigen nijverheid door tariefmuren in staat zal zijn een levenskrachtig expansie-rend bedrijf in stand te houden.

Evenmin is ons land, ondanks de zeer sterke internationale positie van ons bankwezen in staat om zelfstandig voldoende kapitaal aan het buitenland te kunnen voorschieten en daardoor de valuta's op stabiele hoogte te houden. En toch moet gehandeld worden, wil en handel en industrie op het peil der laatste jaren gehandhaafd blijven.

Een groote teruggang in industriele en handelsdrijvigheid zoude ons land noodlottig worden niet alleen wegens de werkloosheid en verliezen, welke hierdoor

zouden ontstaan. Als een der weinig blijvende oorlogswinsten mag geboekt worden de meerdere energie en durf, die op handelsgebied is gekomen, een grooter vertrouwen op eigen kracht.

De belegger heeft zich afgewend van alleenzalgmakende Russen en Metallieken en geeft zijn kapitaal gaarne aan 's lands eigen bedrijf. Wordt hij daarin door groote verliezen afgeschrikt, dan staat te vreezen, dat hij zijn heil weer gaat zoeken in belegging in het buitenland, zonder dat ons eigen land daarin eenig voordeel vindt; dan wordt ons land weder een land met groene weiden en renteniers en — gaat er volkskracht verloren.

Het gevaar van buitenlandsche belegging is er reeds. Worden niet reeds huizen, luxe-goederen in het buitenland gekocht, alleen door de lage valuta-standen en niet slechts om verliezen te dekken?

Het geneesmiddel tegen de bovenbeschreven gevaren ligt in de omstandigheden zelf. Het is niet de belegger, die naar het buitenland moet gaan, evenmin moet een eenig redmiddel gevonden worden in min of meer groote valuta-leeningen (al zullen deze laatste nimmer geheel kunnen ontbreken). De beste verdediging is steeds de aanval.

Eigen industrie en handel moeten zelf naar het buitenland gaan en daarbij het voorbeeld volgen, ons nog dezer dagen gegeven en door de Hollandsche Bank voor de Middellandsche Zee en door het Jurgens-concern. Eene dergelijke belegging in het buitenland kan slechts onze internationale positie versterken en onze volkskracht ten goede komen.

Een juiste arbeidsverdeling tusschen binnens- en buitenslands werkende deelen van onze industrieën en handelslichamen kan maken, dat het binnenland zich kan beperken tot datgene wat werkelijk vrucht-dragend is.

In dit opzicht kan ons bank- en emissiewezen van grooten invloed zijn en eene opvoedende werking uitoefenen. Haar taak is niet beperkt tot voortdurende uitbreiding van de slechts in het binnenland werkende bedrijven, in het bijzonder moet aan deze bedrijven de mogelijkheid geopend worden zelf vasten voet in de landen met gedeprecieerde valuta's te nemen en — te houden.

Indien ons hoog gulden-devies in deze richting werkzaam zijn kan, dan zal ook voor ons land dit oorspronkelijk euvel ten goede gewerkt hebben.

DE BEAUFORT.

HOOG EN LAGE PRIJZEN VAN LANDBOUW-PRODUCTEN.

Wanneer wij de geschiedenis van den landbouw gedurende de laatste eeuw nagaan, dan zien wij twee perioden van lage en twee tijdperken van hooge prijzen.

Kort na de Napoleontische oorlogen trad een goedkoopere tijd in, die omstreeks het midden der 19de eeuw meer en meer plaats maakte voor een tijdperk van hooge prijzen. Hierop volgde omstreeks 1880 eene geweldige prijsdaling, die de nog versch in het geheugen liggende landbouwcrisis veroorzaakte, welke duurde tot omstreeks 1895.

Na genoemd jaar rezen de prijzen langzamerhand, al bleven zij tot 1914 over 't algemeen nog belangrijk lager dan in het tijdvak 1850—1880. Dit veranderde na het uitbreken van den oorlog. In enkele jaren stegen de prijzen tot het twee- à drievoudige.

Tijden van oorlog hebben zich, wat gemakkelijk te verklaren is, steeds gekenmerkt door hooge prijzen der landbouwproducten. Wat met het oog op den tegenwoordigen tijd echter wel eens nadrukkelijk in herinnering mag worden gebracht is, dat in den regel die hooge prijzen enkele jaren na het sluiten van den vrede door zeer lage werden gevolgd.

In het laatst der 17de eeuw zette de negenjarige oorlog en kort daarop, in het begin der 18de, de Spaansche successie-oorlog Europa in vuur en vlam.

¹⁾ Zie hierover ons artikel in het Tijdschrift van den Nederlandschen Werkloosheidsraad, jrg. 1918, blz. 838 e.v.

Deze tijden kenmerkten zich door zoo hooge prijzen, dat tot twee keer toe — in 1698 en 1709 — de uitvoer van granen en peulvruchten hier te lande moest worden verboden.

Hoe was echter de toestand kort na het sluiten van den vrede van Utrecht? Mr. H. J. Koenen verhaalt in zijne Geschiedenis van den Nederlandschen Boerenstand, dat de prijs van land en huizen in vele oorden dezer gewesten zeer laag werd, hetwelk in Noord-Holland zelfs zoo ver ging, dat op verscheiden plaatsen in de landerijen de spade werd gestoken, m.a.w. dat zij werden verlaten.

Gedurende den zevenjarigen oorlog, die van 1756—1763 in een groot gedeelte van Duitschland en Oostenrijk woedde, waren de prijzen der granen ten deele door de depreciatie der munt, ten gevolge van de overmatige papieruitgifte, maar vooral ook door de schaarschte, in genoemde landen zeer hoog. Na den oorlog daalden de graanprijzen echter schrikbarend. Voorraden kwamen los door beter verkeer en het ruilmiddel keerde geleidelijk tot de oude waarde terug met het gevolg, dat voor menig grondbezitter, die tijdens den oorlog tegen zeer hooge rente kapitaal moest opnemen, de ondergang voor de deur stond.

Gedurende de Napoleontische oorlogen en kort daarna waren de prijzen der landbouwproducten mede zeer hoog. Enkele jaren later was de toestand echter geheel veranderd. Zoo vermeldt wijlen Dr. D. Bos in zijne studie over het grondcrediet, opgenomen in het jaarverslag der Nederlandsche Hypotheekbank te Veendam over 1915, dat in 1817 de tarwe te Groningen nog *f* 20,90 per mud kostte, doch in 1819 de prijs reeds gedaald was tot *f* 6,60, terwijl in 1823 zelfs prijzen van *f* 3 à *f* 4 werden genoteerd.

De gevolgen daarvan bleven niet uit. Zij werden levendig geschilderd in de memorie bij een rekwest, door Gedeputeerde Staten van Groningen in 1823 aan den Koning gezonden. De woeker, zoo heette het daarin, stak het hoofd op, gerechtelijke verkooping waren aan de orde van den dag, kapitale boerenplaatsen werden voor spotprijzen verkocht, geldschietters op hypotheek waren niet meer te vinden.

Tijdperken van dalende prijzen zijn voordeelig voor wie een vast inkomen geniet, nadeelig voor wie zijn inkomen uit bedrijf moet trekken. Dit laatste geldt zoowel van ondernemers als van loontrekkenden en evenzeer van de talloze bedrijven, wier bloei met dien van het landbouwbedrijf samenhangt, als van dit laatste bedrijf zelf.

Men kon in de laatste twee decennien der 19de eeuw dan ook waarnemen, dat de ambtenaren met afgunst werden aangezien en ieder het als een ideaal beschouwde, in dienst der overheid te kunnen komen.

En geen wonder. Terwijl b.v. de vette varkens daalden van 25 à 30 cent tot 13 à 15 cent het pond en de tarwe van *f* 10 à *f* 12 tot *f* 5 à *f* 6 den H.L., ontvingen zij, die in overheidsdienst waren, dezelfde geldsom als vroeger, wat dus hierop neerkwam, dat hun werkelijk inkomen met pl.m. 100 pCt. steeg.

Tijdperken van hooge prijzen zijn voordeelig voor wie hun inkomen uit bedrijf trekken, nadeelig voor wie een vast inkomen hebben. Geen wonder dan ook, dat de kolossale prijsstijging der laatste jaren noodbracht in vele ambtenaarsgezinnen en alles wat ambtenaar is hen benijdt, die hun inkomen uit bedrijf trekken. Juist omgekeerd dus als in tijden van dalende prijzen.

Voor het verleenen van duurtetoeslagen bestond dan ook alle aanleiding en ik geloof, dat men daarmee wel eerder had mogen beginnen en royaler had mogen zijn, vooral wat het lagere personeel betreft. Ook was het alleszins gerechtvaardigd hen, die door de tijdsomstandigheden hun inkomen buiten verhouding tot de waardedaling van het geld zagen stijgen, van dit hogere inkomen extra aan den fiscus te doen offeren.

Bedenkelijk is het echter te achten, dat men blijk-

baar als vaststaand aanneemt, dat de zaken thans een anderen loop zullen nemen dan vroeger en wij een zeer dueren tijd zullen houden.

Alleen in dit geval toch zijn te verdedigen de thans algemeen plaats hebbende verhooging van salarissen en loonen van het personeel in publieken dienst en het streven om beslag te leggen op een deel van den vermogensaanwas, inzonderheid ten gevolge van de stijging der waarde van vaste goederen, mits men daarbij slechts als vermogensaanwas beschouwt wat dit inderdaad ook is. Velen toch verliezen uit het oog, dat, zoo alles 100 pCt. duurder wordt, eene waarde-stijging der vaste goederen met 100 pCt. allermint als vermogensaanwas kan worden aangemerkt. De bezitter van die goederen is dan precies in dezelfde positie gebleven.

Eene belangrijke daling der prijzen zal echter niet alleen den nood der ambtenaren opheffen, maar ook den vermogensaanwas als sneeuw voor de zon doen verdwijnen en zodoende de salarisverhoging tot eene ongemotiveerde bevoorrechtiging en eene belasting op de waarde-stijging, waaronder ik ook zou willen verstaan de thans aanhangige voorstellen in zake de belasting op de ongebouwde eigendommen, tot eene groote onbillijkheid maken niet alleen, maar beide ook tot een bron van groote economische moeilijkheden.

Nu beweert men wel, dat het terugkeeren van de prijzen van voor den oorlog tot de onmogelijkheden behoort, doch wij hebben in de laatste jaren zooveel zien gebeuren, wat vroeger onmogelijk scheen, dat wij van het woord „onmogelijk” wel een zeer voorzichtig gebruik mogen maken.

Het algemeene prijsniveau staat onder den invloed van zóó onberekbare factoren, speciaal ook van de zijde van het ruilmiddel, dat groote verrassingen — op zijn zachtst gesproken — niet uitgesloten zijn.

Het begin is er reeds ten gevolge van de lage buitenlandse valuta. Onze uitvoer van tuinbouwproducten is daardoor vrijwel onmogelijk geworden. Met zuivelproducten schijnt het denzelfden kant op te gaan.

Dezer dagen kon men in de bladen lezen, dat in Hamburg loonen werden betaald van 20 Mark per dag, d.i. *f* 1,20 in ons geld. Zou men meenen, dat onder die omstandigheden hier loonen zijn te handhaven van *f* 5 à *f* 6 en meer per dag? Teekenend voor den toestand, die zich begint te ontwikkelen, was de door den heer Deckers bij de behandeling der landbouwbegroting geuite klacht over de concurrentie, die onzen klompenmakers werd aangedaan door den invoer van goedkope Duitsche klompen.¹⁾ De heer Deckers beval een invoerverbod aan. Niemand zal echter durven beweren, dat dit middel baat zal brengen, zoodra dezelfde concurrentie zich ten aanzien van tal van andere producten doet gelden. Bovendien is de export langs dezen weg in geen geval te helpen.

Behalve nu met de oorzaken, die het algemeene prijsniveau kunnen doen dalen, hebben wij, wat de landbouwproducten betreft, nog met iets anders te doen.

De voortbrenging daarvan heeft door den oorlog betrekkelijk weinig geleden en waar dit wel het geval is, herstelt zij zich gemakkelijk, terwijl — althans voor zoover de voedingsmiddelen aangaat — het ontbreken van voorraden geen groote rol speelt, daar wat jaarlijks wordt voortgebracht ook grootendeels jaarlijks wordt verteerd. Met de vezelstoffen staat het eenigszins anders.

Nu zal de algemeene verarming en de noodzakelijkheid om weer aan te vullen, wat in den oorlog is vernield en versleten, er toe noodzaken op de voeding zooveel mogelijk te bezuinigen. Dit zal vooral geschieden door minder dierlijk en meer plantaardig voedsel te gebruiken. Dit laatste heeft in verhouding tot den prijs meer voedingswaarde, wat zich gemakkelijk laat

¹⁾ Na het schrijven van dit artikel kon men in de bladen lezen, dat de klompenmakers hun bedrijf hebben stopgezet.

verklaren, als men in het oog houdt, dat door b.v. het graan aan het vee te voederen, men in den vorm van vleesch en zuivel slechts hoogstens de helft van de in het graan aanwezige voedingswaarde terug ontvangt.

De vermindering van de vraag naar dierlijke producten zal deze in prijs doen dalen, doch deze niet alleen, maar ook de plantaardige producten. Men zal daarvan, nu zij voor veel geringer deel eerst in dierlijke producten worden omgezet, veel minder noodig hebben om de menschheid te voeden. Het gevolg hiervan zal zijn, dat een werelddoogst, die vóór den oorlog juist voldoende was voor de behoefte, thans een overschot zal opleveren, wat uit den aard der zaak leidt tot prijsdaling.

Naar het mij wil toeschijnen, kan in het aangeduide verschijnsel niet alleen voor een belangrijk deel de oorzaak zijn gelegen van de daling der prijzen van de landbouwproducten na groote oorlogen, maar tevens het geneesmiddel tegen de uit die oorlogen voortvloeiende verarming. Doordien er wegens het gebruik van meer plantaardig voedsel minder landbouwproducten noodig zullen zijn, zal een kleiner deel der menschheid zich met de productie daarvan behoeven bezig te houden en een grooter deel zich kunnen wijden aan de voortbrenging van kapitaalgoederen, zoodat de verarming, welke van den oorlog het gevolg is, hier haar eigen geneesmiddel met zich brengt. Ten slotte wensch ik nog de aandacht te vestigen op een paar cijfers, waarvan de vergelijking m.i. een helder licht werpt op de moeilijkheden, die voor ons land zullen ontstaan, als de prijzen, tegen de algemeene verwachting in, binnen enkele jaren aanzienlijk mochten dalen.

De staatsbegroting voor 1920 geeft als eindcijfer aan voor de gewone uitgaven — zonder de buitengewone en crisisuitgaven dus — een bedrag van circa 450 miljoen gulden. In de Tweede Kamer is dezer dagen het vermoeden uitgesproken, dat daar binnen een paar jaren nog wel 100 miljoen gulden bij zal komen. Wij staan dan dus voor eene jaarlijksche uitgaaf van 550 miljoen gulden.

Nu is in het Verslag over den Landbouw over 1913 eene berekening opgenomen, die leert, dat de waarde van onze geheele bodemproductie — grootendeels bruto en zoowel akkerbouw en veehouderij als tuin- en boschbouw betreffende — jaarlijks vóór den oorlog bedroeg eveneens pl.m. 550 miljoen gulden.

Men kan er over twisten of ook bij behoud der tegenwoordige hoge prijzen een staatsbudget van 550 miljoen, waarbij nog komen de uitgaven van provinciën en gemeenten, de economische draagkracht van ons volk niet te boven gaat. Zeker zal dit laatste echter het geval zijn, zoo na eenige jaren de prijzen terugvallen tot op een peil, weinig hooger dan dat voor den oorlog, om aan een lager peil maar niet eens te denken.

Het gevolg daarvan zou dan zijn, dat voor het laten draaien der staatsmachine alleen, niet minder dan de totale opbrengst van onze bodemproductie noodig was.

Het antwoord op de vraag of een dergelijke toestand houdbaar zou zijn, kan m.i. niet twijfelachtig zijn, zelfs niet als men in aanmerking neemt, dat door daling der prijzen van verschillende materialen het eindcijfer der begroting met enkele tientallen miljoenen mocht kunnen worden verminderd.

Voorburg.

J. SMD.

DE ONTWIKKELING VAN HET KONINKRIJK ROEMENIE I.

In den grooten oorlog heeft het Koninkrijk Roemenië een merkwaardige rol gespeeld en niet zonder eindsucces is dit land na veel afwisseling uit het strijdperk gekomen. Na lang aarzelen gaf Roemenië op een oogenblik, dat de conjunctuur gunstig scheen voor de bedoelingen van dit land, zijn onzijdigheid en zijn verbond met Oostenrijk prijs, en schaarde zich aan de zijde der geallieerden. Doch het verzwakte en inwendig onzekere Rusland was niet in staat den

noodigen steun aan Roemenië te geven en weldra werd bijna het geheele gebied, uitgezonderd een deel van Moldavië, veroverd door de Centralen. Zelfs vluchtte het overblijvend leger op Russisch gebied. En toen eindelijk het revolutionnaire Rusland machteloos stond tegenover Duitschland, en te Brest Litowsk een nadeelige vrede aan Rusland werd gedecreteerd, moest ook Roemenië weldra toegeven. Op betrekkelijk nogal goede voorwaarden werd de vrede te Boekarest gesloten tusschen de Centralen en Roemenië.

Toen evenwel de kansen voor de Centralen keerden, toen Bulgarije en Oostenrijk-Hongarije genoodzaakt waren den strijd op te geven en ook het inwendig verscheurde Duitschland na zijn grootste krachtsinspanning plotseling machteloos stond, toen de legers der geallieerden de rijken der Centralen binnendrongen, greep ook Roemenië weer naar de wapenen, om in verbintenis met de geallieerden een poging te wagen, zijn oude nationale ideeën te bevredigen. De blik werd weer gericht naar het land over de Transylvanische Alpen, naar het Hongaarsche gebied in Zevenburgen en in de Hongaarsche vlakke, waar nog restes van Roemenen gevonden worden. En nu eenmaal aan den expansiegeest voedsel gegeven was, nu het nieuw ontwakende Roemenië weer met frissche kracht stond tegenover het verzwakte en uitgeleerde Hongarije, dat inwendig verscheurd was, ging de veroveringszucht van het overmoedige Roemeensche volk verder, en het leger verscheen zelfs in Boedapest. Evenwel, al bleef het binnenland van Hongarije bij de vredesoverleggingen voor Hongarije bewaard, het oostelijk gedeelte des lands, bovenal het gebied van Zevenburgen omvattend, werd aan Roemenië toegekend. Over het Banaat in het Z.O. van Hongarije en over Bessarabië, in het Z.W. van Rusland, zou nog later beslist worden door de geallieerden in verband met uitkomsten van een onderzoek naar de nationale wenschen der bevolking in deze landen. Het Oostenrijksche Boekowina kwam eveneens aan Roemenië.

Door die overeenkomst heeft Roemenië een aanzienlijke uitbreiding van staatsgebied verkregen. Zonder de gewesten te rekenen, waarover nog beslist moet worden, is Roemenië van een gebied van 139.693 K.M². vóór den oorlog uitgebreid tot een gebied van ongeveer 260.000 K.M²., en van een staat met 7.600.000 inwoners tot een met 13.500.000 inwoners. Deze cijfers zijn benaderende getallen; de juiste grootte en het inwonersaantal zijn nog niet bekend, en de grenzen zijn nog niet volkomen zeker aangewezen.

* * *

Het nieuwe Koninkrijk Roemenië bestaat thans uit de volgende gedeelten: *Walachije, Moldavië, Dobroed-sja, Boekowina* en het vroegere *Zevenburgen*, met een strook van oostelijk Hongarije. Dit laatste gedeelte wordt als *Transsylvania* aangeduid, als gelegen, van Roemenië uitgaande, aan de overzijde der wouden, die de gebergten der Karpaten en hun voortzetting naar het westen met breede zoomen omsluiten, een naam, die in de boekentaal in de 12e eeuw in zwang kwam. Deze deelen zijn staatkundig vereenigd op grond van nationaliteitsoverwegingen, omdat in alle, hier méér, elders minder, de Roemenen een aanzienlijk gedeelte van de bevolking uitmaken. Op dien grond konden de geallieerden aan Roemenië den wensch naar uitbreiding van gebied toestaan, en dit land voor de deelneming aan den oorlog beloonen, grootendeels ten koste van het ongelukkige Hongarije, en van Oostenrijk, voorzoover Boekowina betreft.

Wij willen het ontstaan dezer nieuwe schepping door eenige historische en geographische gegevens kortelijk aanduiden. In de eerste plaats zullen wij stilstaan bij het ontstaan der Roemenen als nationale groep, om vervolgens de ontwikkeling der vroegere staatkundige toestanden aan te stippen, en eindelijk de verschillende landschappen economisch-geographisch te schetsen.

Het landgebied, dat het nieuwgevormde Roemenië inneemt, stond in den Romeinschen tijd bekend als *Dacië*. Hieronder verstond men het land tusschen den Donau in het zuiden, de keten der Karpaten in het noorden, met de Tysia (thans Theiss) in het westen en de Hierasus, thans de Pruth, in het oosten. Het was een land, dat reeds in den Romeinschen tijd beroemd was door zijn korenrijke vlakten, zijn wouden en mijnen, zoodat dit gewest graan, hout en metalen, voornamelijk goud, opleverde.

De oudste bewoners van dit land waren van Thracische afkomst en werden door Herodotus Agathyrsen, door de Grieken *Geten* en door de Romeinen *Dakers* of *Daers* genoemd. Die stammen, gezeten aan den rand van het Romeinsche Rijk, veroorzaakten door hun oorlogzuchtigen aard den Romeinen veel last, doordien zij herhaaldelijk het Romeinsch gebied bestookten. Reeds in de tweede eeuw vóór onze jaartelling bestond ten noorden van den beneden-Donau een rijk van Daciërs onder een koning, en dit rijk werd ongeveer 60 j. v. Chr. door oorlogen uitgebreid tot den Dnjepr in het oosten en den Donau in het westen. Na korten tijd viel dit rijk weer in eenige deelen uit elkander, in vier, later vijf deelen. De strijdlustige Daciërs deden herhaaldelijk invallen in de Romeinsche provinciën Moesia (thans Bulgarije en Servië), ja zelfs in Macedonië, en eerst keizer Trajanus wist door den Dacischen oorlog hieraan een eind te maken. Hij onderwierp na een strijd van vijf jaren (101-106 n. Chr.) de Daciërs en maakte het land tot een Romeinsche provincie, nadat de overwonnen Dacische koning Decebalus in vertwijfeling zich zelf van het leven beroofd had.

Deze overwinning der Romeinen werd op de zuid van Trajanus te Rome verheerlijkt. De oude bevolking werd deels verdreven, bleef deels in het land achter, maar Romeinsche kolonisten vestigden zich in grooten getale in het veroverde gebied, ten zuiden van den Donau, lieden uit verschillende streken van het Romeinsche rijk afkomstig, zooals Pirusten uit Dalmatië, Aziaten uit Kommagene, Palmyra en Syrië. Die kolonisten waren allen Romeinsch geworden, en zij maakten het Romeinsche wingewest Dacië tot een land, waar Romaansche taal, zeden en gewoonten werden ingevoerd en weldra overheerschten. Keizer Hadrianus scheidde Dacië in twee bestuursgebieden, *Dacia superior* (het latere Zevenburgen) en *Dacia inferior* (Walachije).

Deze grensprovincie deelde het lot van het Romeinsche rijk. Maar het klinkt wel als een sprookje, als men zegt, dat in den tijd, toen het machtige Romeinsche Rijk als de toren van Babel ineenstortte en zich in verscheidene staten en volken oploste, een overblijfsel van de Romeinsche burgers en soldaten zich in de bergstreken van Dacië terugtrok, en, in die schuilhoeken veilig zijnde, de stormen der groote volksverhuizing liet uitwoeden, terwijl de Romeinen, hoewel met andere elementen vermengd, taal en nationaal karakter er in grondbeginsel bleven bewaren. En toen de toestanden zich weder wijzigden, bevolkten zij allengs de landstreken langs den voet van de gebergten, waar zij met de daar vertoevendenden de zuurdeesem werden van een nieuw Romaansch volk, dat zich over het aangrenzend land verspreidde, en trots vele staatkundige afwisselingen tot den huidigen dag is blijven bestaan, en nog vrij duidelijk, hoewel met veelvuldige bijmengingen en wijzigingen, de Romaansche taal spreekt. Bij dit volk is door den naam *Roemenen* de herinnering aan de Romeinen nog bewaard gebleven. Het behoud van de taal en andere nationale eigenschappen is vooral merkwaardig in dit geographisch milieu, omdat ten oosten van de zuidelijke Karpaten tusschen deze en de Zwarte Zee de groote volkenpoort ligt, waar in den loop der eeuwen zoovele volken van de zuidelijke Russische vlakten doortrokken naar het Balkanschiereiland, en men derhalve had kunnen verwachten, dat zoo ergens, dan althans hier

het Romeinsche element tot het laatste spoor zou zijn weggevaagd. En werkelijk, gedurende een lange reeks van jaren was het Romaansche element in deze streken ook schijnbaar geheel verdwenen, om eerst omstreeks de 13e eeuw weer op te komen en allengs tot een nationale kracht te worden. Zoo werd hier in Walachije, in Moldavië, in Hongarije (Zevenburgen) en Bessarabië te midden van Slavische en Hongaarsche talen, na de 13e eeuw uit kleine resten der Romanen, die uit het bergland afdaalden, de Romaansche nationaliteit met kracht ontwikkeld en een taal gevormd, die naar oorsprong, verbuiging, woordvorming en hoofdwoordenschat tot de Romaansche talen valt te rekenen. Evenwel door de vele aanraking met en aanvulling uit vreemde talen heeft zij een groote hoeveelheid vreemde bestanddeelen, bovenal Bulgaarsche woorden, in zich opgenomen en zijn er Grieksche, Turksche, Magyaarsche, Russische, ook Duitsche, elementen in te vinden. In de litteratuur der Roemenen is later een groote vloed van Fransche en Italiaansche woorden doorgedrongen. Maar hier tegen komt ook in den laatsten tijd van de zijde der nationalisten meer oppositie, die het Roemeensch willen zuiveren tot een echt nationale taal.

De naam *Roemenen* is aldus een nationaliteitsbegrip geworden, waaronder men allen samenvat, die de Roemeensche taal spreken. Het aantal Roemenen zal in totaal meer dan 10 millioen zielen bedragen, waarvan ongeveer de helft woont in het Koninkrijk Roemenië, zooals dat vóór den oorlog was. In dat land, met 7,5 mill. inwoners in 1913, bestond de bevolking voor 92 pCt. uit Roemenen. Verder wonen er Roemenen in het vroegere Hongarije, ongeveer 3 mill., in Bessarabië 1,3 mill., in Boekowina 260.000, in Servië 160.000 en in Bulgarije 80.000, zoodat in totaal ongeveer 4,8 mill. Roemenen buiten Roemenië wonen.

Het moet wel een taai volk zijn, dat zich aldus tusschen andere volken, geïsoleerd van de naties, waarmede het eenigermate overeenkomt, gedurende eeuwen heeft kunnen staande houden, en zelfs vermocht tot een kracht te ontwikkelen. Dit is temeer merkwaardig, omdat de Roemenen geenszins een eenheid van afkomst uitmaken. Maar trots alle vermeniging met andere elementen, hebben de Roemenen in lichaamsvorm een type, dat niet veel van dat der Romeinen verschilt, waaruit men mag afleiden, dat de Daciërs voor het grootste gedeelte echte Romeinen geweest zijn, en geenszins voor de meerderheid germaniseerde Romeinsche onderdanen. De Roemenen, meest met bruin haar en donkere oogen, met een lichaamslengte beneden het gemiddelde en met elastischen gang, onderscheiden zich scherp van Magyaren, Russen en de Duitschers in Zevenburgen.

Het vroolijke, zorgeloze en geestige van den Roemeenschen boer vindt men ook ten zuiden van de Alpen, waar men het eerder zou verwachten dan in het ruwe Transsylvanië. De Roemeen is behoudend, doet niet licht van zijn levensgewoonten afstand, gaat niet gaarne tot andere arbeidsmethoden over. Maar toch kan men een gemakkelijkerheid van begrip en groote intelligentie niet bij hem ontkennen. In sociaal en economisch opzicht zijn de Roemenen een echt boerenvolk, met niet veel geleerde kennis. In het vroegere Roemenië zijn niet minder dan 65 pCt. der bewoners analphabeten. De boeren leven hoogst eenvoudig, voeden zich hoofdzakelijk met mamaliga, een pap, uit maïsmeel met water en zout bereid, waarbij uien, ooft en kaas genuttigd worden, een enkelen keer eten zij boonen, vleesch bijna niet, doch nog wel eens met visch of met spek. Doch de boer drinkt gaarne, ook wel eens meer dan noodig is.

De echte Roemeensche boeren in het vroegere Koninkrijk leefden op hun dorpen en bemoeiden zich langen tijd weinig met politiek, voerden de verkiezingen uit op commando, waardoor de regeeringspartij niet zelden kracht had. De rijke grootgrondbezitters echter, de bojaren, hielden zich wel bezig met het

openbare leven. Zij leerden vreemde talen, vertoefden gaarne in de hoofdstad en trokken dikwijls naar het buitenland, vooral naar Parijs, waar zij in 'weelde leefden. Zij maakten een scherpe tegenstelling uit met de eigenlijke boeren. Maar in den laatsten tijd ziet men ook deze laatsten tot ontwaken komen, en zoo werden er in het eigenlijke Roemenië vele wetten tot opbeuring van den boerenstand en verbetering van diens positie ingevoerd.

De Roemenen worden ook wel *Walachen* genoemd. Deze naam is van Polen en Russen afkomstig, die de geromaniseerde volkselementen van het oude Dacië met den Slavischen naam *wlach* aanduiden, dat „vreemde” beteekent, iemand, die een vreemde taal spreekt.

De geschiedenis der landen, die het oude Dacië eens uitmaakten, was na den val van het Romeinsche rijk zeer afwisselend. Talrijke volkenstroomden bewogen zich uit Zuid-Rusland naar het westen over de landen aan den linkeroever van den Donau, als Hunnen, Gepiden (450), Avaren (555), Slaven, Bulgaren (680), Hongaren (830), Petsjenegen (900), Koemanen (1050), en bezetten tijdelijk deze gewesten, om daarna weer te verdwijnen. De Slavische en Finsche stammen echter versmolten meest met de Romaansche bevolking tot een nieuw geheel. En in de 10de en 11de eeuw zag men in het oude Dacië verscheidene kleine herzogdommen, banaten, opkomen. Die welke in Zevenburgen en over de Theiss gelegen waren, werden onderworpen door de Hongaren of Magyaren, een Mongoolsch volk, dat uit Zuid-Rusland kwam en in 899 dit land wist te veroveren. De vorstendommen ten zuiden en ten oosten van de Karpaten wisten echter weerstand te bieden aan de aanvallen van vreemde volken, of bleven althans bestaan, en vormden in de 14de eeuw door vereniging zich tot twee grootere zelfstandige vorstendommen: *Moldavië* en *Walachije*. Hun volkomen zelfstandigheid duurde echter niet lang want beide kwamen onder den invloed van de Turken. Moldavië sloot in 1504 de eerste capitulatie met den sultan, waarbij het verplicht werd tot betaling van een belasting, maar daarnaast nog een zekere zelfstandigheid van bestuur behield. Walachije was reeds in 1411 in een betrekking van schatplichtigheid tot de Osmanen gebracht. Gedurende den strijd tusschen Rusland en Turkije, met het doel van den eerste zijn macht in de Balkanlanden uit te breiden, begon Rusland in de laatste helft der 18de eeuw meer en meer in het lot der beide Donau-vorstendommen in te grijpen en poogde er een soort protectoraat uit te oefenen, zoodat deze gewesten een speelbal werden van de politiek van Rusland en Turkije, met veel afwisseling der toestanden. De Krimoorlog in 1853, en de vrede, die daarop volgde door het verdrag van Parijs in 1856, maakte een eind aan dien toestand, doordien het protectoraat van Rusland werd opgeheven, terwijl de bevolking zelf zou geraadpleegd worden over haar toekomstig bestuur. Toch bleven de Donau-vorstendommen nog in losse betrekking tot de Porte, waaraan zij schatplichtig waren. De beide vorstendommen werden in 1859 door een personeele unie vereenigd, en in 1861 werden zij verbonden tot één rijk, waaraan de naam Roemenië werd gegeven. De eerste nationale vergadering van den vereenigden staat kwam 5 Febr. 1862 te Boekarest samen. Na veel woelingen en onzekerheid van bestuur werd in 1866 Prins Karel van Hohenzollern Sigmaringen tot vorst gekozen, die als Karel I optrad, onder wiens bestuur veel voor de verheffing van land en volk werd verricht. En werkelijk, dat was noodig; een volk, dat zoo lang aan onzekerheid ten prooi was geweest, moest wel achterlijk zijn.

Nu werd ook het oog gevestigd op het gunstig oogenblik, dat de laatste band met de Porte verbroken kon worden. Dit geschiedde in 1878 bij den vrede van San Stefano, tusschen Rusland en Turkije, toen de Porte de onafhankelijkheid van Roemenië en Servië

erkende. Bij dezen vrede werd Dobroedsja afgestaan aan Rusland, hetwelk dit land aan Roemenië overdeed in ruil voor Bessarabië, dat aan Rusland kwam. In Maart 1881 gingen de Kamers van Roemenië nog verder, door Roemenië tot een koninkrijk te proclameeren, waar Karel I in Mei gekroond werd. Geen kinderen bezittend, werd besloten den neef des vorsten, Prins Ferdinand van Hohenzollern, tot opvolger te bestemmen en deze beklom na den dood van Karel I op 1 Mei 1889 den troon. Den 11en October 1914 werd hij opgevolgd door zijn neef Ferdinand, den tegenwoordigen koning.

H. BLINK.

(Wordt vervolgd.)

DE NIEUWE DUITSCHE BELASTINGEN.

Volgens het morgenblad van de „Frankfurter Zeitung” van den 25sten November 1919, heeft het overleg van de Ministers van Financiën der bondsstaten met den Rijkminister van Financiën Erzberger te Berlijn omtrent de wetsontwerpen, die door de Rijkregering, op initiatief van den Rijkminister van Financiën zouden worden ingediend, den 24sten November j.l., tot volkomen overeenstemming geleid. Ook de Rijksraad vereenigde zich dienselfden namiddag met een wet op de rijksinkomstenbelasting, een wet op de kapitaalopbrengstbelasting en met een verordening betreffende de landsbelastingen, zoodat, naar is te verwachten, zegt het blad, die wetten morgen al bij de nationale vergadering aanhangig zullen worden gemaakt en nog in den loop dezer week de eerste lezing in die vergadering kan beginnen. *)

Dit bericht geeft ons aanleiding aan de hoofdpunten van het ontwerp van het „Reichseinkommen-Steuergesetz”, van het ontwerp van het „Kapitalertrags-Steuergesetz” en van dat van het „Landessteuergesetz” eene korte bespreking te wijden.

Reichseinkommen-Steuergesetz.

Het eerstgenoemde ontwerp is in de volgende negen afdelingen onderverdeeld:

- A. Persoonlijke belastingplicht.
- B. Belastbaar inkomen.
- C. Belastingtarief.
- D. Aanslag.
- E. Bepaling van het belastbaar inkomen.
- F. Voorbereiding van den aanslag.
- G. Belastingopgave.
- H. Belastingantwoord.
- I. Belastingbetaling.

Deze onder-afdeelingen worden voorafgegaan door een par. 1 luidende: „Van het inkomen van de natuurlijke personen wordt volgens de voorschriften dezer wet eene inkomstenbelasting geheven” en gevolgd door eenige straf-, overgangs- en slotbepalingen. Vereenigingen en juridische personen vallen niet onder deze wet.

Belastingplichtig naar hun *totale* inkomen zijn: 1°. Alle Duitschers, voorzover zij zich niet langer dan twee jaren achtereen in het buitenland hebben opgehouden, zonder in Duitschland woonplaats te hebben. Deze uitzondering geldt niet voor ambtenaren van het Rijk of de bondsstaten en militairen, die hun ambtelijke woonplaats in het buitenland hebben benevens voor de zich in hunnen dienst bevindende Duitschers.

Deze zijn, niettegenstaande den duur van hun verblijf in het buitenland, aan de wet op de inkomstenbelasting onderworpen, voorzover zij niet door de wet hunner buitenlandsche woonplaats onder een overeenkomstige directe belasting vallen. Consules electi gelden niet als ambtenaren in den zin dezer bepaling. 2°. Niet-Duitschers, die in Duitschland wonen of zich daar hetzij voor hun broodwinning of duurzaam of langer dan drie maanden ophouden. De belastingplicht houdt verband met den duur van het wonen of het openthoud.

*) Sedert is het wetsontwerp op de heffing ineens in derde lezing aangenomen, zoo ook de wetsontwerpen op de extra-belastingen.

Belastingplichtig naar *dat deel* van hun inkomen, dat hun toevloeit uit grondbezit of onderneming in Duitschland of door hen, in verband met een tegenwoordige of vroegere dienstprestatie of beroepsuitoefening, periodiek uit Duitse openbare kassen wordt genoten zijn *alle* natuurlijke personen, onafhankelijk van hunne nationaliteit, woon- of verblijfplaats.

Onder de inkomstenbelasting vallen zij niet, die hetzij op den grondslag van wederkeerigheid naar algemeene volkenrechtelijke beginselen of wegens bijzondere met bepaalde staten gesloten tractaten recht op vrijstelling van persoonlijke belastingen kunnen doen gelden.

Als algemeene regel geldt, dat van *alle* inkomsten in geld, of op geld waardeerbaar, die eenen belastingplichtige tijdens den duur zijner belastingplicht toevloeden, de inkomstenbelasting wordt geheven. Zoo zijn belastbaar inkomen de inkomsten en geldswaardige voordeelen uit grondbezit, onderneming, kapitaalbezit, arbeid, etc., onafhankelijk van de vraag of die inkomsten periodieke zijn of niet en onverschillig op welke juridische of feitelijke gronden die inkomsten worden genoten. (Het inkomstenbegrip der Duitse wet is dus ruimer dan dat hetwelk aan de Nederlandsche wet op de Inkomstenbelasting 1914 ten grondslag ligt. De Nederlandsche wet toch sluit b.v. speculatiewinst van den niet-beroepseffectenhandelaar en een prijs in een loterij uit en eischt volgens een veel gehuldigde opvatting periodiciteit. Of de Duitse wet al of niet het destijds door Prof. Van Gijn in zijne rede: „Het renteprobleem in de leer der financiën” aanbevolen systeem zoowel kapitaalopbrengst als kapitaaltoeneming als inkomsten te beschouwen heeft aanvaard, is mij uit den tekst der wet niet gebleken, daar de ontwerper zich aan eene definitie van het inkomensbegrip niet heeft gewaagd.)

Echter gelden niet als belastbaar inkomen:

1. Het door erfenis, legaat etc. verkregene;
2. Schenkingen, uitzet en huwelijksgift;
3. Uitkeeringen op grond van levensverzekeringen en verzekeringen tegen ongelukken;
4. Uitkeeringen als schadevergoeding voor geheele of gedeeltelijke invaliditeit tengevolge van lichaamskwetsuren en ziekte;
5. Uitkeeringen als schadevergoeding voor den door een ongeval of schuld van een derde ingetreden dood van iemand, die den belastingplichtige moest onderhouden;
6. de, volgens de wet van 31 Mei 1901 (R.G.bl. S. 193), uitgekeerde subsidies bij de verminkten- en ouderdomsuitkeering en bij de weduwen-, opvoedings- en ouders-ondersteuning;
7. de volgens de pensioenwet van 31 Mei 1906 (R.G.bl. S. 565) en de onderhoudswet van dien datum (R.G.bl. S. 593) uitgekeerde verminkten-, oorlogs-, ouderdoms- en tropentoelagen, pensioen- en renteverhoogingen;
8. de met oorlogsonderscheidingen gepaard gaande eeresoldijen;
9. Uitkeeringen op grond eener ziekteverzekering;
10. Uitkeeringen uit openbare kassen of uit die eener openbare stichting, die voor wetenschappelijke, paedagogische of artistieke doeleinden of wegens armoede of verdere bekwaming werden toegekend.

Voorts wordt van het totaalinkomen o.a. afgetrokken:

1. De voor de verkrijging, verzekering, en het behoud der inkomsten gemaakte kosten (de zgn. „Werbingskosten”), waartoe o.a. worden gerekend:

a. verzekeringspremies, b. afschrijvingen, c. noodzakelijke onkosten voor het vervoer van woonhuis naar werkplaats.

2. Rente van schulden en blijvende lasten.

3. Bijdragen van den belastingplichtige voor zich en zijne niet zelfstandig aangeslagen gezinsleden aan kassen voor ziekteverzekering, verzekering tegen ongelukken, borgtochtstelling, bedienden- en invaliditeits-

verzekering, aan weduwen-, weezen- en pensioenkas- sen, voorzover de kassen zich tot die terreinen beperken.

4. Bijdragen aan overlijdenskassen, voorzover ze beneden 100. Mark blijven.

5. Bijdragen aan beroepskamers (Kamers van Koophandel etc.).

Van het totale inkomen wordt *niet* afgetrokken:

1. Uitgaven tot verbetering en vermeerdering van bezit, uitbreiding van ondernemingen, voor geldbelegging, schulddelging of vervanging van materiaal etc., voorzover in verband daarmee de hierboven onder 1 genoemde kosten zijn afgetrokken;

2. Rente van het eigen in eigen onderneming gestoken kapitaal;

3. Uitgaven voor eigen onderhoud en voor dat van het gezin.

4. Betaalde inkomsten- en andere personeele belasting. De Rijksminister van Financiën bepaalt, welke belastingen als personeele belasting volgens dit artikel zullen gelden.

Voor de berekening van de inkomstenbelasting wordt het belastbaar inkomen op een honderdvoud naar beneden afgerond. De belasting wordt berekend over het belastbaar inkomen na aftrek van duizend Mark. Dit belastingvrije inkomensdeel wordt met vijfhonderd Mark verhoogd voor het eerste tot de huishouding van den belastingplichtige behoorend lid, wiens inkomen aan dat van den belastingplichtige is of moet worden toegevoegd en met driehonderd Mark voor elk verder zoodanig lid dier huishouding.

De inkomstenbelasting bedraagt over het aldus bepaald inkomen:

10 pCt. van de eerste 1000 Mark.

11 pCt. van de tweede 1000 Mark.

12 pCt. van de derde 1000 Mark.

13 pCt. van de vierde 1000 Mark.

14 pCt. van de vijfde 1000 Mark.

enz. enz. tot en met

24 pCt. van de vijftiende 1000 Mark.

25 pCt. van de dan volgende 2000 Mark.

26 pCt. van de dan volgende 2000 Mark.

enz. enz. tot en met

29 pCt. van de dan volgende 2000 Mark.

30 pCt. van de dan volgende 3000 Mark.

31 pCt. van de dan volgende 3000 Mark.

enz. enz. tot en met

34 pCt. van de dan volgende 3000 Mark.

35 pCt. van de dan volgende 5000 Mark.

36 pCt. van de dan volgende 5000 Mark.

enz. enz. tot en met

44 pCt. van de dan volgende 5000 Mark.

45 pCt. van de dan volgende 10.000 Mark.

46 pCt. van de dan volgende 10.000 Mark.

enz. enz. tot en met

49 pCt. van de dan volgende 10.000 Mark.

50 pCt. van de dan volgende 20.000 Mark.

51 pCt. van de dan volgende 20.000 Mark.

52 pCt. van de dan volgende 20.000 Mark.

53 pCt. van de dan volgende 30.000 Mark.

54 pCt. van de dan volgende 30.000 Mark.

55 pCt. van de dan volgende 40.000 Mark.

56 pCt. van de dan volgende 50.000 Mark.

57 pCt. van de dan volgende 50.000 Mark.

enz. enz. tot en met

60 pCt. van het meerdere inkomen.

59 pCt. van de dan volgende 50.000 Mark.

De volgende tabel geeft een duidelijk beeld van den belastingdruk:

Inkomen	Belasting	Belasting percent.	Inkomen	Belasting	Belasting percent.
1.000	—		91.000	29.800	
2.000	100	5	101.000	34.300	33,96
3.000	210	7	111.000	38.900	
4.000	330	8,25	121.000	43.600	
5.000	460	9,2	131.000	48.400	
6.000	600	10	141.000	53.300	37,80
7.000	750	10,71	161.000	63.300	
8.000	910	11,38	181.000	73.500	

Inkomen	Belasting	Belasting percent.	Inkomen	Belasting	Belasting percent.
9.000	1.080	12	201.000	83.900	41,75
10.000	1.260	12,6	231.000	99.800	
11.000	1.450		261.000	116.000	44,44
12.000	1.650		301.000	138.000	45,85
13.000	1.860		351.000	166.000	
14.000	2.080		401.000	194.500	
15.000	2.310	15,4	451.000	223.500	
16.000	2.550		501.000	253.000	50,50
18.000	3.050		551.000	283.000	
20.000	3.570	17,85	601.000	313.000	
22.000	4.110		651.000	343.000	
24.000	4.670	19,46	701.000	373.000	
26.000	5.250		751.000	403.000	
29.000	6.150		801.000	433.000	
32.000	7.080		851.000	463.000	
35.000	8.040		901.000	493.000	
38.000	9.030		951.000	523.000	
41.000	10.050	24,5	1.001.000	553.000	55,3
46.000	11.800		1.501.000	853.000	
51.000	13.600	26,67	2.001.000	1.153.000	
56.000	15.450		2.501.000	1.453.000	
61.000	17.350		3.001.000	1.753.000	
66.000	19.300		3.501.000	2.053.000	
71.000	21.300		4.001.000	2.353.000	
76.000	23.350	30,72	4.501.000	2.653.000	
81.000	25.450		5.000.000	2.953.000	
86.000	27.600		10.000.000	5.953.000	59,53

Volgens ruwe raming zal de belasting ruim 7½ milliard Mark opbrengen.

Bij den aanslag kunnen bepaalde bijzondere financiële omstandigheden, die de draagkracht van den belastingplichtige aanmerkelijk verminderen, in aanmerking worden genomen, voorzover het belastbare inkomen van niet meer dan 20.000 Mark betreft. De belasting, volgens voormeld tarief, kan dan bij een belastbaar inkomen van niet meer dan 10.000 Mark tot de helft en bij een belastbaar inkomen van meer dan 10.000 en niet meer dan 20.000 Mark met ten hoogste een vierde worden vermindert. Deze bepaling geldt, evenals die omtrent het belastingvrije inkomensdeel, niet voor die niet-Duitschers, die naar hun gansche inkomen belastingplichtig zijn.

De aanslag geschiedt voor en in den regel na afloop van een kalenderjaar; zij regelt zich naar het met het belastbare inkomen corresponderende werkelijke jaarlijksche inkomen, dat de belastingplichtige in het kalenderjaar gedurende den tijd der belastingplichtigheid heeft genoten.

Voor de berekening van het belastbaar inkomen bij inkomens uit verpachten grond, verhuurde gebouwen, eigen bewerkt land, onderneming, mijnbouw, kapitaal, arbeid en dienstwoningen, geeft het wetsontwerp in afdeeling E. getiteld: „Ermittelung des steuerbaren Einkommens” in de paragrafen 29 tot en met 37 uitvoerige voorschriften.

Bij de voorbereiding van den aanslag moeten de gemeentebesturen hunne medewerking verlenen. Ook aan eigenaars van bewoonde huizen en werkgevers wordt de verplichting opgelegd bij die voorbereiding administratieve hulp te verlenen ten aanzien van den aanslag der huisbewoners en werknemers.

Iedereen met een belastbaar inkomen van meer dan 3000 Mark moet een belastingbiljet (Steuererklärung) inzenden. Het Ministerie van Financiën doet aan elken belastingplichtige eene schriftelijke mededeeling omtrent de door hem (haar) te betalen inkomstenbelasting toekomen (Steuerbescheid).

Belangrijk zijn de bepalingen van afdeeling J omtrent de wijze, waarop de belasting moet worden voldaan.

Het belastingbedrag, vermeld in de mededeeling, moet binnen vier weken na ontvangst dier mededeeling aan het belastingkantoor worden voldaan.

Voorts moet de belastingplichtige, na ontvangst der mededeeling betreffende een bepaald kalenderjaar, ook termijnen van de over volgende kalenderjaren te betalen belastingen telkens ten bedrage van 25 pCt. van de in de laatst ontvangen mededeeling genoemde som betalen en wel, behoudens afwijkende beslissing

van den Rijkminister van Financiën, in de eerste 25 dagen der maanden April, Juli, October en Januari totdat hem een nieuwe mededeeling gewordt. Die nieuwe mededeeling brengt voor den belastingsschuldige dezelfde verplichtingen met zich.

De in den loop van een jaar betaalde termijnen worden met het bedrag in de daarop volgende mededeeling genoemd, verrekend; het eventueel teveel in termijnen betaalde wordt teruggegeven.

De in termijnen te betalen bedragen kunnen worden verminderd, indien een belastingplichtige aantoonde, dat hij waarschijnlijk meer dan een tiende in inkomen zal achteruitgaan.

Onwillekeurig vraagt men zich af of een dergelijke regeling van voortuitbetaling van in de toekomst verschuldigde belasting in termijnen niet ook hier te lande goede diensten zou kunnen bewijzen als correctief tegen de financiële nadeelen van den grooten achterstand bij de belastingadministratie.

Hij, die als werkgever een arbeider langer dan een week voor loon heeft gehuurd, moet bij elke loonbetaling 10 pCt. van het verschuldigd arbeidsloon ten laste van den arbeider inhouden en voor het ingehouden bedrag belastingzegels op de belastingkaart van den arbeider plakken en waardeloos maken. De werkgever is tegenover het Rijk voor de inhouding en betaling van voornoemde 10 pCt. met den arbeider hoofdelijk aansprakelijk. Door den ondernemer de belasting op te dragen spaart het Deutsche Rijk een leger van ambtenaren, een voordeel, dat o.i. tegen den last der inning voor den ondernemer ruimschoots opweegt.

Ontduiking van de volgens de wet op de inkomstenbelasting verschuldigde belasting wordt met geldboete van 5 tot 20 maal het ontdoken bedrag gestraft. Naast de boete kan ook gevangenisstraf worden opgelegd.

Inkomen uit schuldbekentenissen van het Deutsche Rijk, bij welk uitgifte vrijdom van inkomstenbelasting werd toegezegd, valt niet onder de inkomstenbelasting.

De uitvoering der wet berust bij den Rijkminister van Financiën in overeenstemming met den Rijksraad.

De wet treedt met 1 April 1920 in werking.

* * *

Das Kapitalertrags-Steuergesetz.

Het ontwerp van wet tot belasting van kapitaalopbrengsten is verdeeld in 5 afdeelingen (belastingplichtigheid, belastingbetaling, kwijtschelding van belasting, strafbepaling en slotvoorschriften) en 22 paragrafen.

Als kapitaalopbrengst wordt beschouwd onverschillig of het kapitaal in een landbouw-, boschbouw-, industrie- of andere onderneming is gestoken:

1. de opbrengst van binnenlandsche kapitaalbelegging nl.

a. Dividend, rente en verdere winsten, die op „Kuxe”, „actions de jouissance”, aandelen in N.V. van koloniale en mijnondernemingen en in G. m. b. H. van meer dan 300.000 Mark stamkapitaal worden uitgekeerd.

b. Rente van leeningen, die in openbare registers zijn ingeschreven of waarvan schuldbekentenissen tot bepaalde bedragen zijn uitgegeven.

c. Rente en interest van hypotheeken, grond- en renteschulden.

Bij aflosbare hypotheek- en grondschulden, wordt enkel dat deel der aflossing als kapitaalopbrengst beschouwd, dat correspondeert met het rentebedrag over het niet afgeloste deel van het kapitaal.

d. Overerfelijke renteinkomsten.

e. Rente van niet onder b en c genoemde leeningen, met inbegrip van deposito's bij en vorderingen op spaarbanken, banken en andere credietinstellingen, behoudens de hieronder vermelde vrijstelling.

Als geldleening wordt voorts elke geldschuld uit

andere oorzaak beschouwd, die langer dan drie jaren heeft bestaan. Deelneming in een onderneming als stille vennoot, is ook een geldleening in den zin dezer wet.

f. Disconto's van wissels, assignaties en schatkistpapier, voorzover het kapitaalbelegging betreft. Wissels, die tot betaling van goederen zijn afgegeven, vallen dus niet onder de belasting; warencredieten en andere geldschulden eerst dan, wanneer de vordering langer dan drie jaren heeft bestaan.

II. Opbrengsten van kapitaalbelegging in het buitenland als onder I a tot en met f bedoeld.

Als kapitaalopbrengsten in den zin dezer wet worden ook beschouwd bijzondere vergoedingen of voordeelen, die naast of in plaats van de onder a tot en met f bedoelde opbrengsten worden verleend. Bedragen, die bij rentelooze premieleeningen boven de nominale waarde worden terugbetaald, zijn geen kapitaalopbrengsten in den zin dezer wet.

Van de belasting zijn vrijgesteld:

1. De onder c, e en f genoemde opbrengsten van binnen- en buitenlandsche kapitaalbelegging, die aan ondernemingen toevloeden, welke zich op de verkrijging en uitlening van gelden toeleggen (als spaarbanken, banken, bankiers, hypotheekbanken, scheepspandbriefbanken, openbare credietinstellingen, credietverenigingen, etc.). Deze vrijstelling blijft van kracht, indien de onderneming ook andere doeleinden nastreeft, doch enkel voor dat deel der onderneming, hetwelk zich op verkrijging en uitlening van gelden toelegt.

Deze vrijstelling beoogt voorkoming van dubbele belasting. De crediteuren der bank zijn belastingplichtig voor de rente hunner vorderingen op de bank. Het gaat niet aan de bank, die als tusschenpersoon hetzelfde vermogensbestanddeel uitzet, over de door haar ontvangen rente wederom belasting te laten betalen. Een dubbele belasting zou slechts het crediet duurder maken.

2. De onder c, e en f aangeduide kapitaalopbrengsten van kapitaalbelegging door het Rijk of de Bondsstaten.

3. De onder a tot en met f aangeduide kapitaalopbrengsten, welke den Rijksverzekeringsmaatschappijen tegen ziekte, ongelukken, invaliditeit en den levens- en bediendenverzekeringsmaatschappijen van het Rijk toevloeden.

4. Rente van effecten, die, volgens paragrafen 6 lid 4 en 22 lid 1 zinsnede 2 van de wet op de hypotheekbanken van 13 Juli 1899 (R.G.bl. blz. 375) als dekking voor uitgegeven pandbrieven in een register zijn ingeschreven.

5. Renten, dividenden en verdere onder a en b genoemde opbrengsten van binnenlandsche kapitaalbelegging, voorzover schuldeischer en schuldenaar éenzelfde persoon is. Komt een schuldenaar in het bezit van door hem uitgegeven schuldbekentenissen en worden deze niet vernietigd, dan geldt de vrijdom niet voor den eersten rentetermijn, die na die verkrijging vervalt.

De onder a tot en met c genoemde opbrengsten van binnenlandsche kapitaalbelegging vallen onder de belasting, als de schuldenaar der rente in het binnenland is gevestigd. De Rijksminister van Financiën kan bepalen, dat naamlooze vennootschappen en G.m.b.H. worden geacht al of niet in het binnenland te zijn gevestigd, wanneer haar bedrijf al of niet overwegend in het binnenland wordt uitgeoefend, hoewel ze in werkelijkheid niet of wel in het binnenland zijn gevestigd.

De onder d tot en met f genoemde opbrengsten van binnenlandsche kapitaalbelegging en de onder a tot en met f genoemde opbrengsten van buitenlandsche kapitaalbelegging vallen onder de belasting, als de op de rente rechthebbenden:

1. Duitschers zijn, met uitzondering van hen, die langer dan twee jaren achtereen in het buitenland

verblijf houden, zonder in het binnenland een woonplaats te hebben en van de z.g. „Auslandsdeutschen" in den zin van par. 20 lid 1 no. 3, der wet tegen de belastingontduiking van 26 Juli 1918 (R.G.bl. blz. 951), te rekenen van het tijdstip van hun terugkeer in het buitenland af. Beambten van Rijk en Bondsstaten en militairen, wier standplaats in het buitenland ligt, zijn belastingplichtig, onverschillig hoe lang ze in het buitenland verblijf houden. Consules electi worden niet als ambtenaren in den zin dezer bepaling beschouwd.

2. Niet-Duitschers zijn, die in het Deutsche Rijk wonen of daar voor hun broodwinning of duurzaam of langer dan drie maanden verblijven. De belastingplicht geldt naarmate van den duur van het verblijf of het wonen.

3. Juridische personen en vereenigingen van personen met een niet beperkt ledenaantal, die in het binnenland zijn gevestigd. De Rijksminister heeft dezelfde bevoegdheid als hierboven ten aanzien van naamlooze vennootschappen en G.m.b.H. genoemd.

De onder d tot en met f genoemde opbrengsten van binnenlandsche kapitaalbelegging en de onder a tot en met f genoemde opbrengsten van buitenlandsche kapitaalbelegging vallen niet onder de belasting, voorzover zij in de onderneming van een buitenlandsch filiaal vloeien, wel in de belasting, voorzover zij in de onderneming van een binnenlandsch filiaal vloeien.

De belasting wordt over de geheele kapitaalopbrengst berekend zonder aftrek van rente van schulden, verkrijgingskosten of het bedrag van de kapitaalopbrengstbelasting. Het zakelijk karakter der belastingen komt hier duidelijk tot uiting. Draagkracht komt niet in aanmerking en er geldt slechts één percentage. Een kleine rentenier moet volgens hetzelfde tarief betalen als een groot-kapitalist. Een belastingvrij bestaansminimum bestaat niet.

Van de opbrengsten van buitenlandsche kapitaalbelegging, kunnen de buitenlandsche belastingen, welke op die opbrengst drukken, in aftrek worden gebracht.

De rechthebbende op de kapitaalopbrengst moet de belasting betalen. Bij de onder a tot en met e genoemde opbrengsten van binnenlandsche kapitaalbelegging, moet de debiteur voor rekening van den crediteur de belasting betalen, indien hij in het binnenland is gevestigd, woont of verblijft of voorzover wordt aangenomen, dat hij in het binnenland is gevestigd.

Een overeenkomst tusschen crediteur en debiteur, waarbij de laatste de belasting voor zijne rekening neemt, is nietig.

De belasting bedroeg volgens het Regeeringsontwerp 20 pCt. van de onder a genoemde opbrengst van binnenlandsche kapitaalbelegging en 10 pCt. van de overige kapitaalopbrengsten. Deze bepaling was merkwaaardig, door de zwaardere belasting der gewone binnenlandsche kapitaalbelegging in binnenlandsche ondernemingen. Gelijk bekend werd het Deutsche kapitaal voornamelijk in Deutsche ondernemingen gestoken. De Rijksdag bepaalde het belastingpercentage voor alle opbrengsten op 10. Wanneer de opbrengst niet uit geld bestaat, wordt de waarde in geld geschat.

Bij de onder a en b genoemde opbrengsten van binnenlandsche kapitaalbelegging moet de belasting binnen een maand, nadat de kapitaalopbrengst wordt verschuldigd, worden betaald. Indien de betaling dier opbrengst voor het einde van dien termijn uit een den rechthebbende niet toerekenbare oorzaak achterwege blijft, dan moet de belasting bij de betaling der kapitaalopbrengst worden voldaan.

Belastingbedragen, die het Rijk van door het Rijk verschuldigde renten inhoudt, worden geacht door die inhouding te zijn betaald.

Bij de betaling der belasting moet hij, die tot betaling der rente is verplicht, op het belastingkantoor een verklaring over soort en hoogte der belastbare renten, volgens nadere voorschriften van den Rijks-

minister afgeven. Indien het belastingkantoor op een hogere belasting aanspraak maakt dan wordt betaald, dan moet het de belasting schatten en den schuldenaar een mededeeling doen toekomen.

Bij de onder *c*, *d* en *e* genoemde opbrengsten van binnenlandsche kapitaalbelegging moet de belasting op de volgende wijze worden voldaan. De debiteur betaalt, volgens nadere door den Rijkminister van Financiën te geven voorschriften, de rente tot het bedrag der verschuldigde belasting met vóór het gebruik afgestempelde formulieren of zegels.

Wordt den schuldeischer de rente ten volle zonder overlegging van formulieren of zegels betaald, dan moet hij binnen een maand na die betaling daarvan schriftelijk mededeeling aan het belastingkantoor doen en daarbij de belasting in formulieren of zegels betalen.

Wordt den schuldeischer de rente onder aftrek der belasting, zonder bijvoeging van formulieren of zegels betaald, dan is hij verplicht binnen een maand na die betaling daarvan aangifte aan het belastingkantoor te doen, tenzij de schuldenaar vóór den afloop van dien termijn hem die formulieren of zegels doet toekomen.

Indien aan een schuldeischer tot het bedrag der quasi-verschuldigde belasting rente in formulieren of zegels wordt betaald, terwijl geen belasting is verschuldigd of indien blijkt, dat de belasting zoowel door den schuldeischer als den schuldenaar is betaald, dan moet den schuldeischer op zijn verzoek het aanbelasting teveel betaalde door het belastingkantoor worden teruggegeven.

De Rijkminister van Financiën kan bepalen of en onder welke omstandigheden de belastingbetaling zonder gebruikmaking van formulieren of zegels kan geschieden of den schuldeischer kan worden opgelegd.

De schuldeischer moet formulieren en zegels 10 jaren lang apart bewaren.

Tenzij de betaling der belasting door den schuldenaar ten laste van den crediteur moet geschieden (binnenlandsche kapitaalbelegging *f* en buitenlandsche kapitaalbelegging *a* tot en met *f*) moet de belastingplichtige crediteur, volgens nadere door den Rijkminister van Financiën gegeven voorschriften, omtrent de in een kalenderjaar ontvangen renten aan het belastingkantoor eene verklaring afleggen.

Het belastingbedrag wordt schriftelijk mededeeld en moet binnen een maand daarna aan het belastingkantoor door den belastingplichtige in contanten worden betaald.

De competentie van het belastingkantoor regelt zich naar zetel, woonplaats, subs. verblijfplaats van debiteur, resp. crediteur.

De belasting wordt op verzoek teruggegeven: 1°. aan ondertekenaars van Deutsche oorlogsleeningen, die aantoonen, dat zij ter inschrijving op, of vasthouding van toegewezen schuldbekentenissen hebben moeten leenen; enkel het verschil van de rente der oorlogsleening en der door de inschrijvers aangegane leening valt onder de belasting. 2°. aan ondernemingen, welke aandelen zelve aan de belasting waren onderworpen en aantoonen, dat zij althans sedert den aanvang van het laatste afgeloopen boekjaar ½ van de aandelen in een andere onderneming hebben bezeten, die eveneens onder de belasting vallen, voor zoover de belasting de opbrengst dier aandelen betreft.

Ontduiking van de wet, houdende belasting der kapitaalopbrengst wordt met geldboete van 1- tot 20-maal het bedrag der ontdoken belasting gestraft. Daarnaast kan gevangenisstraf worden opgelegd. De techniek der belasting maakt o.i. ontduiking bezwaarlijk. De regeling heeft bovendien dit voordeel, dat ze voor den fiscus eenvoudig is en slechts weinig ambtenaren vereischt.

De wet treedt 1 April 1920 in werking.

De uitvoering van de wet berust bij den Rijkminister

van Financiën in overeenstemming met den Rijksraad.

Kapitaalopbrengsten, die vóór 1 April 1920 reeds waren verschuldigd, doch eerst daarna worden betaald, vallen niet onder deze wet.

Inkomsten uit Rijksleeningen, bij welke uitgifte vrijdom van de belasting op de kapitaalopbrengsten is toegezegd, blijven van die belasting bevrijd.

De „Kapitalertragssteuer” kan het best vergeleken worden met het ontwerp-Traub tot heffing eener effectenbelasting. Naast de „Grundsteuer”, „Gewerbesteuer” en „Gebäudesteuer”, zakelijke belastingen, die inkomsten uit grondbezit, onderneming en gebouwen treffen, is een belasting op haar plaats, die ook het inkomen uit aandelen, vorderingen, etc., zakelijk treft.

Mr. A. SPANJER.

INDEX-CIJFERS.

De algemeene prijsstijging heeft in November aangehouden: de stijging van het totaalcijfer is slechts 18 punten minder dan in October, toen zij 208 bedroeg. Het is daarmee gestegen tot 6985, terwijl het percentueele cijfer op 317,5 gekomen is.

Hieronder volgt de gebruikelijke — aan „the Economist” ontleende — tabel:

Data	Granen en vleesch	Andere voedings- en genotm.	Weefstoffen	Delfstoffen	Diversen: oliën, hout, rubber, enz.	Totaal	Algemeen indexcijfer
Basis (gemidd. 1901—5)	500	300	500	400	500	2200	100,0
1 Januari 1914	563	355	642	491	572	2623	119,2
1 April „	560	350½	626½	493	567	2597	118,0
1 Juli „	565½	345	616	471½	551	2549	115,9
1 October „	646	405	611½	472½	645	2780	126,4
1 Januari 1915	714	414½	509	476	686½	2800	127,3
1 April „	840	427	597	644	797	3305	150,2
1 Juli „	818	428	601	624	779	3250	147,7
1 October „	809½	470½	667	619½	769½	3336	151,6
1 Januari 1916	897	446	731	711½	848½	3634	165,1
1 April „	949½	503	796½	851	913	4013	182,4
1 Juli „	989	520	794	895	1015	4213	191,5
1 October „	1018	536½	937	858½	1073	4423	201,0
1 Januari 1917	1294	553	1124½	824½	1112	4908	223,0
1 April „	1346	610½	1226	834½	1283	5300	240,9
1 Juli „	1432½	652½	1441	841½	1278½	5646	256,6
1 October „	1221½	726	1509½	822½	1354½	5634	256,1
1 Januari 1918	1286½	686	1684½	839½	1348½	5845	263,2
Einde Jan. „	1221½	686	1719½	829	1329	5785	262,9
„ Febr. „	1235	693	1733	838	1319	5818	264,4
„ Mrt. „	1238	697	1777	836	1319	5867	266,6
„ April „	1244	744½	1760	850	1342½	5941	270,0
„ Mei „	1247	777½	1773½	849	1369	6016	273,4
„ Juni „	1274	777½	1811½	861½	1380½	6105	277,5
„ Juli „	1274	777½	1808	889½	1379	6128	278,5
„ Aug. „	1287½	775	1920	889½	1395	6267	284,8
„ Sept. „	1246½	779½	1929	889	1394	6238	283,5
„ Oct. „	1271	780	1889	878½	1391½	6210	282,6
„ Nov. „	1289	782½	1848	903	1389½	6212	282,6
„ Dec. „	1303	782½	1805½	866	1337	6094	277,0
„ Jan. 1919	1287	782½	1618½	828	1335	5851	265,9
„ Febr. „	1288½	782½	1596½	818	1310½	5796	263,8
„ Mrt. „	1285	782½	1502	844½	1294	5708	259,4
„ April „	1306½	752	1512½	912½	1290½	5774	262,4
„ Mei „	1310½	776½	1643	931	1327	5988	272,2
„ Juni „	1338	800	1741½	937	1371½	6188	281,3
„ Juli „	1339½	805½	1854½	1033½	1417	6450	293,2
„ Aug. „	1380	822½	1877½	1040	1383	6503	295,6
„ Sept. „	1399	817½	1979½	1047	1344	6587	299,4
„ Oct. „	1412	838	2123	1064	1358	6795	308,9
„ Nov. „	1427½	866	2202½	1093	1396	6985	317,5

Alle groepen hebben bijgedragen tot de stijging, maar het sterkst is deze in de groep „Weefstoffen”, waar zij sinds Maart 1919 bijna 50 pCt. bedraagt.

In de eerste groep wordt de stijging bijna geheel veroorzaakt door gerst, terwijl tarwe en haver iets lager zijn.

Koffie en thee daalden een weinig in de groep „Andere Voedingsmiddelen”, doch suiker steeg in deze groep.

Van de „Weefstoffen” vertoont katoen, vooral Egyptische, de grootste stijging. Er is toenemende vraag naar deze kwaliteit, vooral omdat de betere Amerikaansche soorten schaarsch zijn. De gestadige opwaartsche beweging van het wolcijfer had ook deze maand verderen voortgang, terwijl zijde plotseling scherp omhoog ging. Hennep en jute daarentegen zijn aanzienlijk lager. De daling in dit laatste artikel duurt reeds sinds einde Augustus.

In de groep „Delfstoffen” vertoont lood een scherpe stijging en ook tin is aanzienlijk hooger, daarentegen is koper gedaald in aansluiting aan de prijsdaling van dit artikel in Amerika.

In de laatste groep zijn rubber en petroleum iets hooger en indigo veroorzaakte daar een rijzing van 23 punten. Lijnzaad is ook weer duurder.

AANTEKENINGEN.

De vrijhaven te Stockholm. — Naar de lezer zich herinneren zal — zie pag. 802 van den jaargang 1916 — had de commissie, gevormd tot bestudeering van de vraag, of het wenschelijk is een vrijhaven te Stockholm te openen, gunstig dienaangaande geadviseerd en op spoedige uitvoering der daarvoor noodige werken aangedrongen.

Volgens een recentnummer van „Swedish Export” is men in den zomer van 1917 met de uitvoering van het grootsch opgezette plan begonnen en is men hiermede thans zoover gevorderd, dat 10 October j.l. de vrijhaven officieel kon worden geopend; daarvoren waren reeds goederen in de nieuwgebouwde pakhuisen geëntreposeerd.

De openstelling van de vrijhaven wordt beschouwd als een belangrijke verbetering om Zweden toe te rusten voor de mededinging ter wereldmarkt. Evenals Nederland is Zweden een land, dat onder normale omstandigheden voorbestemd is een omvangrijken doorvoerhandel over zijn gebied te leiden, gelegen als het is tusschen het agrarische Rusland en het industriele Engeland. Waar het tevens een bloeiende exportindustrie bezit, die voor een deel op vreemde grond- en hulpstoffen is aangewezen, zijn de Scandinavische belanghebbenden de meening toegedaan, dat vestiging daarvan binnen het vrijhavengebied — indien andere factoren zulks niet onmogelijk maken — belangrijke voordeelen zal kunnen opleveren.

Gemeentelijke Geldloterijen. — In verband met het artikel door *Prof. Mr. A. van Gijn*, in het nummer van 10 December j.l. trekt het bericht in het „Algemeen Handelsblad” van heden morgen de aandacht, dat de instellingen, die als guichets van de Amersfoortsche premieleening zijn opgetreden, in het resultaat der inschrijving aanleiding hebben gevonden, aan het gemeentebestuur voor te stellen, de ontvangen inschrijvingen niet in aanmerking te nemen en de leening in te trekken. Door het gemeentebestuur is conform dit advies besloten.

GIRO-KANTOOR DER GEMEENTE AMSTERDAM.

	September 1919		October 1919	
	Posten	Bedrag	Posten	Bedrag
Ontvangen en betaald:				
in contanten.	132412	f 10.324.323	125440	f 8.985.880
door overschrijving ¹⁾ .	41318	„ 61.597.847	46168	„ 80.968.073
Particuliere rekeninghoud.	5723 ²⁾	„ 16.204.267	5932 ²⁾	„ 21.310.905
Saldo te goed part. rek. u.o.	—	„ 3.699.763	—	„ 4.176.749

¹⁾ Inclusieve verrekeningen tusschen gemeentendiensten, zijnde f 24.742.764. ²⁾ Aantal.

STATISTIEKEN EN OVERZICHTEN.

N.B. *** beteekent: Cijfers nog niet ontvangen.

GELDKOERSEN.

BANKDISCONTO'S.

		20 December 1919	20 Juli 1914
Ned. Bank	{ Disc. Wissels. 4 1/2 sedert 1 Juli '15	4 1/2	3 1/2 sedert 23 Mrt. '14
	{ Bel. Binn. Eff. 4 1/8 „ 1 „ '15	4	„ 23 „ '14
	{ Vrsch. in R.C. 5 1/8 „ 19 Aug. '14	5	„ 23 „ '14
Bank van Engeland	6 „ 6 Nov. '19	3	29 Jan. '14
Duitsche Rijksbank	5 „ 23 Dec. '14	4	5 Febr. '14
Bank van Frankrijk	5 „ 21 Aug. '14	3 1/2	29 Jan. '14
Oostenr. Hong. Bk.	5 „ 12 Apr. '15	4	12 Mrt. '14
Nat. Bank v. Denem.	7 „ 21 Nov. '19	5	6 Febr. '14
Zweedsche Rijksbk.	6 „ 12 Juni '19	4 1/2	6 „ '14
Bank v. Noorwegen	6 & 6 1/2 „ 18 Dec. '19	4 1/2	11 „ '14
Zwitserse Nat. Bk.	5 „ 21 Aug. '19	3 1/2	19 „ '14
Belgische Nat. Bk.	3 1/2 „ 6 Oct. '19	4	30 Jan. '14
Bank van Spanje ..	5 „ 12 Nov. '19	4 1/2	24 Sept. '03
Bank van Italië ..	5 „ 10 Jan. '18	5	9 Mei '14
Feder. Res. Bk. N.Y.	4 1/2-5 1/2	—	—
Javasche Bank....	3 1/2 „ 1 Aug. '09	3 1/2	1 Aug. '09

OPEN MARKT.

Data	Amsterdam		Londen	Berlijn	Parijs	N. York
	Part. disconto	Prolongatie	Part. disconto	Part. disconto	Part. disc.	Call-money
20 Dec. '19	4 1/4-3/8	4 1/2-5	5 1/8 ¹⁾	4-3/8	—	7-8 ¹⁾
15-20 „ '19	4 1/4-3/8 ²⁾	3 3/4-5	5 1/8	4-3/8	—	5-8
8-13 „ '19	4 1/4-3/8	3 3/4-5	5 1/8	4-3/8	—	5 1/2-12
1-6 „ '19	4 1/4-3/8	3 3/4-5	5 1/8	4-3/8	—	5 1/2-7
16-21 D. '18	3 1/4-4	2 3/4-3 1/2	3 1/2	4-3/8	—	3 1/2-3/4
17-22 D. '17	4-1/4	4 3/4-5	4 2/8 ²⁾	4-3/8	—	—
20-24 Juli '14	3 1/8-3/16	2 1/4-3/4	2 1/8-3/4	2 1/8-1/2	2 3/4	1 3/4-2 1/2

¹⁾ Notering van 19 December. ²⁾ Het particulier disconto der gemeentewissels was in de afgelopen week 3/8-1/2 pCt. hooger.

WISSELKOERSEN.

WISSELMARKT.

Voor het eerst sedert weken valt er eenige verbetering te bemerken in de verschillende wisselkoersen. Vooral Londen, Parijs en Brussel waren aanvankelijk zeer vast. Londen kon tot 10.30, Parijs tot 27.20 en Brussel tot 27.40 stijgen. Daarna trad echter weder een sterke daling in, zoodat voor 10.08, 24.— en 25.— werd afgedaan. Ook Skandinavië was niet onbelangrijk beter. Voor Stockholm ging echter het avans weder grootendeels verloren. De beide andere Skandinavische wissels bleven echter zeer gezocht, zoodat men in het algemeen mag verwachten, dat de laagste koersen voor deze wissels bereikt zijn. Dit te meer daar men, vooral in Kopenhagen, ernstige pogingen gaat aanwenden om den uitvoer meer in overeenstemming te brengen met den invoer en men waarschijnlijk daarin zal slagen, daar ongeveer alle opslagruimte is ingenomen en dus de invoer vanzelf moet verminderen. Berlijn en Weenen waren zeer regelmatig. Vooral Weenen onderging bijna geen verandering en werd voor groote bedragen verhandeld tot bijna steeds denzelfden koers. New York was aanvankelijk iets teruglopend, later echter weder vaster. Hetzelfde gold voor Spanje en Zwitserland. In de vorige wissels waren de omzetten gering.

KOERSEN IN NEDERLAND.

Data	Londen ¹⁾	Parijs ¹⁾	Berlijn ¹⁾	Weenen ¹⁾	Brussel ²⁾	New York ²⁾
15 Dec. 1919..	9.90	23.80	5.37 1/2	1.50	24.77 1/2	2.67 1/4
16 „ 1919..	10.02 1/2	23.60	5.45	1.50	26.30	2.65 1/4
17 „ 1919..	10.15	26.35	5.50	1.50	26.60	2.65 1/2
18 „ 1919..	10.30	25.65	5.57 1/2	1.55	25.95	2.64 1/2
19 „ 1919..	10.13	24.05	5.42 1/2	1.35	24.90	2.67 1/4
20 „ 1919..	10.08 1/2	24.65	5.50	1.52 1/2	—	—
Laagste d. w. ¹⁾	9.87	23.60	5.27 1/2	1.42 1/2	24.60	2.64
Hoogste „ „ ¹⁾	10.30	27.20	5.70	1.55	27.25	2.67 1/2
13 Dec. 1919..	9.89	23.75	5.35	1.55	*25.12 1/2	2.67 1/2 ²⁾
6 „ 1919..	10.10	24.70	5.37 1/2	1.70	*26.37 1/2	2.58 1/2 ²⁾
Muntpariteit..	12.10 1/2	48.—	59.26	50.41	48.—	2.48 ²⁾

¹⁾ Notering te Amsterdam. ²⁾ Notering te Rotterdam.

¹⁾ Particuliere ooreve. ²⁾ Notering van 12 December.

³⁾ idem van 5 December.

Data	Stock-holm ^{*)}	Kopen-hagen ^{*)}	Chrs-tiania ^{*)}	Zwitser-land ^{*)}	Spanje ¹⁾	Batavia ¹⁾ telegrafisch
15 Dec. 1919	55.75	47.50	52.60	48.50	51.10	101 ³ / ₄
16 „ 1919	56.55	47.50	53.25	47.70	50.90	101 ³ / ₄
17 „ 1919	57.75	48.10	54.—	48.—	51.—	101 ³ / ₄
18 „ 1919	58.—	49.—	54.50	48.85	51.50	101 ³ / ₄
19 „ 1919	57.—	49.—	54.55	48.75	51.25	101 ³ / ₄
20 „ 1919	57.75	49.50	55.50	48.25	51.25	101 ³ / ₄
L'ste d. w. ¹⁾	55.50	47.—	52.25	47.60	50.50	101 ³ / ₄
H'ste „ „ ¹⁾	58.50	49.75	55.50	49.—	52.—	101 ³ / ₄
13 Dec. 1919	56.—	47.50	52.75	48.—	51.75	101 ³ / ₄
6 „ 1919	57.25	49.40	55.—	48.57 ¹ / ₂	51.15	101 ³ / ₄
Muntpariteit	66.67	66.67	66.67	48.—	48.—	100

*) Noteering te Amsterdam. 1) Particuliere opgave.

KOERSEN TE NEW YORK.

Data	Cable Londen (in \$ per £)	Zicht Parijs (in frs. p. \$)	Zicht Berlijn (in cents p. 4 Rm.)	Zicht Amsterd. (in cents per gld.)
20 Dec. 1919	3.80.75	10.85	nom.	37 ¹ / ₄
Laagste d. week..	3.74.35	10.32	nom.	37 ¹ / ₄
Hoogste „ „ ..	3.87.—	11.97	nom.	37 ³ / ₈
13 Dec. 1919	3.60.25	11.35	nom.	36 ⁷ / ₈
6 „ 1919	3.85.75	10.72	nom.	38 ¹ / ₈ 1)
Muntpariteit....	4.86.67	5.18 ¹ / ₄	95 ¹ / ₄	40 ³ / ₁₆

1) Noteering van 3 Dec.

KOERSEN VAN DE VOLGENDE PLAATSEN OP LONDEN.

Plaatsen en Landen	Noteerings-eenheden	6 Dec. 1919	13 Dec. 1919	Tijdperk 15-20 Dec. 1919		20 Dec. 1919
				Laagste	Hoogste	
Alexandrië..	Piast. p. £	97 ³ / ₈	97 ³ / ₈	97 ³ / ₈	97 ³ / ₈	97 ³ / ₈
*B. Aires ¹⁾ ..	d.p.gd.pes.	60 ¹ / ₄	64 ¹ / ₄	60 ³ / ₄	64 ¹ / ₄	62 ¹ / ₄
Calcutta	sh/d.p.rup.	2/3 ³ / ₈	2/4 ⁷ / ₁₆	2/4 ¹ / ₄	2/4 ³ / ₄	2/4 ¹ / ₂
Hongkong ...	id. p. \$	5/1	5/1 ¹ / ₂	5/1 ¹ / ₂	5/2	5/1 ¹ / ₂
Lissabon ...	d. p. escudo	24 ¹ / ₂	21 ¹ / ₂	20	22	20 ¹ / ₂
Madrid	Peset. p. £	19.32	19.60	19.—	19.85	19.38
*Montevideo ¹⁾	d.p.peso	64 ¹ / ₄	64 ¹ / ₄	66 ¹ / ₄	67 ³ / ₄	66 ¹ / ₂
Montreal....	\$ per £	4.08 ¹ / ₂	4.04	4.04	4.16	4.09
*R.d.Janeiro.	d.p.milr.	17 ¹ / ₄	18	17 ³ / ₈	18 ¹ / ₈	17 ¹ / ₂
Rome	Lires p. £	49.25	50.—	49.—	50.75	50.33
Shanghai ..	sh/d.p.tael	7/4	7/11	7/10	8/5	8/1 ¹ / ₂
Singapore ..	id. p. \$	2/4 ¹ / ₂	2/4 ¹ / ₄	2/4 ³ / ₈	2/4 ³ / ₈	2/4 ³ / ₈
*Valparaiso..	d.p.pap.p.	11 ¹ / ₈ 5/8	11 ⁹ / ₁₀	11 ⁹ / ₁₀	11 ⁹ / ₁₀	11 ⁹ / ₁₀
Yokohama ..	sh/d.p.yen	2/7 ¹ / ₄	2/8 ³ / ₈	2/7 ¹ / ₄	2/9	2/8

* Koersen van den dag voortgaande aan de data in het hoofd vermeld. 1) Telegrafisch transfert.

GOUD EN ZILVER.

Sedert 29 Juli 1918 worden de dagelijksche ontvangsten en onttrekkingen van goud door de Bank van Engeland tijdelijk niet bekend gemaakt.

NOTEERING VAN ZILVER.

Noteering te Londen te New York

20 Dec. 1919.....	78 ¹ / ₂ 1)	133 ¹ / ₂
13 „ 1919.....	78 ¹ / ₂	131 ¹ / ₂
6 „ 1919.....	74	132
29 Nov. 1919.....	72 ³ / ₈ 2)	129
21 Dec. 1918.....	48 ⁷ / ₁₆	101 ¹ / ₈
22 Dec. 1917.....	43 ³ / ₈	86 ¹ / ₈
20 Juli 1914.....	24 ¹³ / ₁₆	56 ¹ / ₈

1) Noteering van 19 December. 2) idem van 28 November.

N. U. M.

Weekstaat der Nederlandsche Uitvoermaatschappij. Voornaamste posten in duizenden guldens.

Data	Bankiers	Buitent. Schat-kistbilj.	Debet Diverse reken. ¹⁾	5 p Ct. Schuld-brieven	Credit Diverse reken. ¹⁾
18 Dec. 1919..	2.448	58.650	1.574	17.166	49.765
11 „ 1919..	2.527	58.650	1.549	17.166	49.552
4 „ 1919..	2.388	58.650	1.542	17.166	49.193
29 Nov. 1919..	3.669	58.650	1.525	17.166	48.983
19 Dec. 1918..	3.395	53.200	70.400	14.770	103.100

1) Beide rekeningen omvatten, behalve garantiewissels in portefeuille tot het bedrag der buitent. schat-kistbiljetten, in hoofdzaak garantiewissels in depôt bij de Ned. Bank.

NEDERLANDSCHE BANK.

Verkorte Balans op 20 Dec. 1919.

Activa.

Binnenl. Wis-sels, Prom., enz. in disc.	H.-bk. f 102.069.330,16 ¹ / ₂	B.-bk. „ 1.297.019,63	Ag.sch. „ 54.795.686,08 ¹ / ₂	f 158.162.035,88
Papier o. h. Buitenl. in disconto	.....	.....	.....	—
Idem eigen portef.	f 48.703.712,—	.....	.....	—
Af: Verkocht maar voor de bk. nog niet afgel.	.....	.....	.....	48.703.712,—
Beleeningen	H.-bk. f 150.491.825,69	B.-bk. „ 12.974.306,84	Ag.sch. „ 90.820.704,77	f 254.286.837,30
Op Effecten	f 254.176.237,30	.....	.....	.....
Op Goederen en Spec.	110.800,—	.....	.....	254.286.837,30
Voorschotten a. h. Rijk	.....	.....	.....	14.515.621,21 ¹ / ₂
Munt en Muntmateriaal	.....	.....	.....	.....
Munt, Goud	f 56.411.170,—	.....	.....	.....
Muntmat., Goud	„ 580.917.957,40 ¹ / ₂	.....	.....	.....
Munt, Zilver, enz.	„ 6.761.063,77	.....	.....	.....
Muntmat., Zilver	.....	.....	.....	644.090.191,17 ¹ / ₂
Effecten	.....	.....	.....	.....
Bel. v. h. Res.fonds.	f 4.521.257,25	.....	.....	.....
id. van 1/8 v. h. kapit.	„ 3.934.409,62 ¹ / ₂	.....	.....	8.455.666,87 ¹ / ₂
Geb. en Meub. der Bank	.....	.....	.....	3.312.000,—
Diverse rekeningen	.....	.....	.....	42.286.260,72 ¹ / ₂
				f 1.173.812.325,17

Passiva.

Kapitaal	f 20.000.000,—
Reservefondsen	„ 5.000.000,—
Bankbiljetten in omloop	„ 1.032.710.085,—
Bankassigatiën in omloop	„ 2.866.317,48
Rekening-Courant saldo's:	
Van het Rijk	f —
Van anderen	„ 99.870.230,35
Diverse rekeningen	„ 13.365.692,34
	f 1.173.812.325,17
Beschikbaar metaalsaldo	f 416.106.941,31 ¹ / ₂
Op de basis van 2/3 metaaldekking	„ 189.017.614,75
Minder bedrag aan bankbiljetten in omloop dan waartoe de Bank gerechtigd is	„ 2.080.534.705,—

Verschillen met den vorigen weekstaat:

	Meer	Minder
Disconto's	547.270,47 ¹ / ₂	
Buitenlandsche wissels	239.795,—	
Beleeningen		9.690.257,07
Goud	9.474,76	
Zilver		506.899.14 ¹ / ₂
Bankbiljetten		4.243.145,—
Part. Rek.-Crt. saldo's		8.440.298,22

Voornaamste posten in duizenden guldens.

Data	Goud	Zilver	Bank-biljetten	Andere opsch. bare schulden
20 Dec. 1919	637.329	6.761	1.032.710	102.737
13 „ 1919	637.320	7.268	1.036.953	110.997
6 „ 1919	632.148	6.757	1.046.881	101.077
29 Nov. 1919	632.156	6.325	1.048.397	83.508
22 „ 1919	632.160	5.854	1.033.194	85.564
15 „ 1919	632.160	5.350	1.048.994	84.489
8 „ 1919	632.167	4.986	1.057.999	83.778
1 „ 1919	632.167	4.955	1.063.074	76.052
25 Oct. 1919	632.167	4.907	1.010.411	92.941
18 „ 1919	632.170	4.758	1.013.204	78.893
11 „ 1919	632.173	4.662	1.015.774	66.600
4 „ 1919	632.186	4.807	1.021.460	58.451
27 Sept. 1919	631.763	5.008	1.000.138	66.693
21 Dec. 1918	689.923	8.381	1.057.448	95.542
22 Dec. 1917	698.663	7.001	866.538	52.454
25 Juli 1914	162.114	8.228	310.437	6.198

Data	Disconto's		Beleeningen	Beschikbaar Metaalsaldo	Dekking-percentage
	Totaal	Hiervan Schatkistpromessen rechtstreeks			
20 Dec. 1919	158.162	77.500	254.287	416.107	57
13 " 1919	157.615	80.500	263.977	414.104	56
6 " 1919	155.844	81.500	271.101	408.561	58
29 Nov. 1919	146.037	79.500	262.964	411.348	58
22 " 1919	137.848	75.000	258.277	413.511	57
15 " 1919	139.480	77.000	266.852	410.062	56
8 " 1919	153.375	88.000	263.935	408.046	56
1 " 1919	149.956	86.000	277.271	407.544	56
25 Oct. 1919	141.166	85.000	238.945	415.636	58
18 " 1919	142.813	89.000	227.312	417.741	58
11 " 1919	127.119	76.000	229.635	419.592	59
4 " 1919	123.773	69.000	231.681	420.245	59
27 Sept. 1919	123.673	61.000	216.579	422.639	60
21 Dec. 1918	236.729	167.800	129.116	467.234	61
22 " 1917	69.985	52.000	92.809	520.993	77
25 Juli 1914	67.947	14.300	61.686	43.521 ¹⁾	54

¹⁾ Op de basis van $\frac{1}{4}$ metaaldekking.

Uit de bekendmaking van den Minister van Financiën blijkt, dat uitstonden op:

	13 December 1919	20 December 1919
Aan schatkistpromessen..	f 440.060.000,—	f 440.260.000,—
waarvan rechtstreeks bij de Ned. Bank geplaatst ..	„ 80.500.000,—	„ 77.500.000,—
Aan schatkistbiljetten ..	„ 101.442.000,—	„ 101.442.000,—
Aan zilverbons	„ 40.383.791,50	„ 40.420.436,—

JAVASCHE BANK.

Voornaamste posten in duizenden guldens.

Naaft de per mail ontvangen gegevens worden de telegrafisch bekend geworden totaalcijfers der obligo's en uitzettingen en het beschikbaar metaalsaldo van latere data opgenomen.

Data	Goud	Zilver	Bankbiljetten	Andere opsch. schulden
6 Dec. 1919.....	***	***	412.500	
29 Nov. 1919.....	***	***	409.500	
22 " 1919.....	***	***	411.500	
1 Nov. 1919.....	166.900	3.032	301.159	116.294
26 Oct. 1919.....	166.965	3.005	300.940	108.512
20 " 1919.....	167.012	2.814	295.708	117.588
11 " 1919.....	164.647	2.873	294.684	108.163
30 Nov. 1918.....	104.729	14.694	192.493	96.657
8 Dec. 1917.....	85.962	17.622	173.918	55.571
25 Juli 1914.....	22.057	31.907	110.172	12.634

Data	Disconto's	Wissels, buiten N.-Ind. betaalbaar	Beleeningen	Diverse rekeningen ¹⁾	Beschikbaar metaalsaldo	Dekking-percentage
6 Dec. 1919		208.000	***		89.250	***
29 Nov. 1919		208.500	***		90.000	***
22 " 1919		211.500	***		89.500	***
1 Nov. 1919	12.868	13.945	189.081	42.407	86.700	41
25 Oct. 1919	12.686	14.272	187.526	35.564	88.354	42
20 " 1919	13.168	13.933	191.152	35.581	87.341	41
11 " 1919	12.591	12.781	185.074	34.618	87.220	41
30 Nov. 1918	8.772	17.778	82.115	17.994	61.893	41
8 Dec. 1917	7.687	32.991	67.351	23.511	57.686	45
25 Juli 1914	7.259	6.395	47.934	2.228	4.842 ²⁾	44

¹⁾ Sluitpost der activa. ²⁾ Op de basis van $\frac{1}{4}$ metaaldekking.

SURINAAMSCH-BANK.

Voornaamste posten in duizenden guldens.

Data	Metaal	Circulatie	Andere opsch. schulden	Disconto's	Dto. rekeningen ¹⁾
15 Nov. 1919 ..	1.059	1.635	1.131	1.518	496
8 " 1919 ..	1.060	1.667	1.114	1.536	465
1 " 1919 ..	1.058	1.658	1.220	1.537	497
25 Oct. 1919 ..	955	1.642	1.207	1.572	506
16 Nov. 1918 ..	921	1.627 ²⁾	1.181	1.263	151
17 Nov. 1917 ..	614	1.199	1.036	1.049	1.019
25 Juli 1914 ..	645	1.100	560	735	396

¹⁾ Sluitpost der activa. ²⁾ Hiervan zilverbons 274 dz. gld.

BUITENLANDSCHE BANKSTATEN.

Aan het eind van ieder kwartaal wordt een overzicht gegeven van enkele niet wekelijks opgenomen bankstaten.

BANK VAN ENGELAND.

Voornaamste posten, onder bijvoeging der Currency Notes, in duizenden pond sterling.

Data	Metaal	Circulatie	Currency Notes.		
			Bedrag	Goudd.	Goed. Sec.
17 Dec. 1919	91.499	90.300	348.373	28.500	329.463
10 " 1919	91.660	88.581	343.293	28.500	324.533
3 " 1919	91.790	88.134	340.277	28.500	323.890
26 Nov. 1919	87.902	86.694	338.347	28.500	320.077
18 Dec. 1918	78.605	68.963	314.645	28.500	295.133
19 Dec. 1917	57.572	45.038	206.952	28.500	180.676
22 Juli 1914	40.164	29.317	—	—	—

Data	Goed. Sec.	Other Sec.	Public Depos.	Other Depos.	Reserve	Dekking-percentage ¹⁾
17 Dec. '19	68.189	76.860	21.538	125.312	19.649	13,38
10 " '19	77.205	77.074	20.174	137.694	21.528	13,63
3 " '19	84.301	78.809	20.794	146.538	22.106	13,20
26 Nov. '19	38.335	80.080	19.308	100.989	19.658	16,33
18 Dec. '18	69.256	93.218	28.868	143.885	28.091	16,26
19 Dec. '17	57.820	95.114	36.926	129.128	30.985	18,66
22 Juli '14	11.005	33.633	13.735	42.185	29.297	52 $\frac{1}{2}$ %

¹⁾ Verhouding tusschen Reserve en Deposits.

DUITSCH-BANK.

Voornaamste posten, onder bijvoeging der Darlehens-kassenscheine, in duizenden Mark.

Data	Metaal	Daaraan Goud	Kassenscheine	Circulatie	Dekking-percentage ¹⁾
6 Dec. 1919	1.112.598	1.091.265	9.926.549	32.460.351	34
29 Nov. 1919	1.111.848	1.090.519	9.741.897	31.905.815	34
22 " 1919	1.111.596	1.090.763	9.526.765	31.319.050	34
15 " 1919	1.112.271	1.091.732	9.468.528	31.123.484	34
7 Dec. 1918	2.328.112	2.307.883	4.194.551	19.175.464	34
7 Dec. 1917	2.544.603	2.405.687	1.080.348	10.691.088	34
23 Juli 1914	1.691.398	1.356.857	65.479	1.890.895	93

¹⁾ Dekking der circulatie door metaal en Kassenscheine.

Data	Wissels	Rek. Crt.	Darlehens-kassenscheine	
			Totaal uitgegeven	In kas bij de Reichsbank
6 Dec. 1919	32.772.612	9.688.711	23.271.100	9.896.700
29 Nov. 1919	34.266.286	11.137.577	22.646.700	9.711.700
22 " 1919	32.120.097	9.279.504	21.568.200	9.496.400
15 " 1919	34.068.476	11.695.316	21.320.300	9.439.100
7 Dec. 1918	22.160.056	10.212.227	14.406.400	4.191.200
7 Dec. 1917	12.145.631	6.036.966	7.104.100	1.067.400
23 Juli 1914	750.892	943.964	—	—

OOSTENRIJKSCH-HONGAARSCH-BANK.

Voornaamste posten in duizenden Kronen.

Data	Metaal en goud-wissels	Disc. en beleeningen	Bijzondere schuld van Oostenrijk en Hongarije	Bankbiljetten	Rek. Crt. saldi
7 Dec. '19	308.113	16.051.885	32.954.000	51.798.651	6.584.789
29 Nov. '19	318.158	15.846.140	32.954.000	51.344.147	7.474.540
23 " '19	319.502	14.974.374	32.954.000	50.916.077	7.137.876
15 " '19	325.097	14.742.052	32.954.000	50.582.595	7.235.850
23 Juli '14	1.589.267	954.356	—	2.159.759	291.270

¹⁾ waarvan 242.739 goud, 8.581 buitenlandsche goudwissels en 56.793 munt- en muntmateriaal zilver.

BANK VAN FRANKRIJK.

Voornaamste posten in duizenden francs.

Data	Goud	Waarvan in het Buitenland	Zilver	Te goed in het Buitenland	Bull.gew. oorsch. ald. Staat
18 Dec. '19	5.577.925	1.978.278	272.160	796.711	25.800.000
11 „ '19	5.577.647	1.978.278	276.308	836.593	26.100.000
4 „ '19	5.577.239	1.978.278	280.488	808.641	26.100.000
27 Nov. '19	5.576.982	1.978.278	283.649	***	25.850.000
19 Dec. '18	5.473.452	2.037.108	318.501	1.285.748	16.400.000
20 Dec. '17	5.348.848	2.037.108	247.411	804.045	12.700.000
23 Juli '14	4.104.390	—	639.620	—	—

Data	Wissels	Uitgestelde Wissels	Beleening	Bankbiljotten	Rek. Crt. Particulieren	Rek. Crt. Staat
1.194.308	631.040	1.397.497	37.378.432	3.182.251	82.179	
1.114.619	635.900	1.385.146	37.677.945	3.053.251	94.195	
1.300.427	640.750	1.346.717	37.756.328	2.982.369	50.120	
1.153.456	644.749	1.316.044	37.423.808	3.089.275	52.161	
971.916	1.031.798	1.204.328	29.271.424	2.451.677	41.378	
813.918	1.142.167	1.196.012	22.357.770	2.894.229	155.116	
1.541.080	—	769.400	5.911.910	942.570	400.590	

BANQUE NATIONALE DE BELGIQUE.

Voornaamste posten in duizenden francs.

Data	Metaal incl. buitenl. saldt	Beleening van buitenl. voorde.	Beleening van prom. d. provinc.	Binn. wissels en beleen.	Circulatie	Rek. Crt. partic.
18 Dec. '19	349.610	84.955	480.000	426.883	4.695.708	2.142.639
11 „ '19	349.931	84.955	480.000	394.097	4.713.734	2.002.582
4 „ '19	346.934	84.955	480.000	376.389	4.713.969	1.974.175
27 Nov. '19	352.213	84.955	480.000	387.154	4.670.895	2.134.917

VEREENIGDE STATEN VAN NOORD-AMERIKA.

FEDERAL RESERVE BANKS.

Voornaamste posten in duizenden dollars.

Data	Goud	Waarvan voor dekking F. R. Notes	Waarvan in het buitenland	Zilver etc.	F.R. Notes in circulatie
14 Nov. '19	2.133.260	1.298.405	146.176	66.846	2.808.456
7 „ '19	2.119.565	1.318.135	127.165	67.804	2.806.759
31 Oct. '19	2.138.000	1.309.924	129.923	67.592	2.752.876
24 „ '19	2.146.605	1.299.732	132.983	67.956	2.753.457
15 Nov. '18	2.056.777	1.241.536	5.829	53.039	2.562.517
16 Nov. '17	1.584.328	641.326	52.500	52.525	972.585

Data	Wissels	Totaal Deposito's	Waarvan Kapitaal	Algem. Dekkingspercentage ¹⁾	Percent. Gouddekking circulatie
14 Nov. '19	2.595.271	2.881.832	86.769	45,7	47,1
7 „ '19	2.623.075	2.807.688	86.267	45,3	46,8
31 Oct. '19	2.522.902	2.725.555	86.013	47,0	48,7
24 „ '19	2.450.985	2.729.652	85.863	46,3	47,9
15 Nov. '18	2.175.885	2.383.462	79.903	51,4	50,2
16 Nov. '17	681.719	1.961.747	66.691	71,4	78,6

¹⁾ Verhouding tusschen: den totalen goudvoorraad, zilver etc., en de opeisbare schulden: F. R. Notes en netto deposito's met inbegrip van het kapitaal.

PARTICULIERE BANKEN AANGESLOTEN BIJ HET FED. RES. STELSEL.

Voornaamste posten in duizenden dollars.

Data	Aantal banken	Totaal uitgezette gelden en beleggingen	Reserve bij de F. R. banks	Totaal deposito's	Waarvan time deposits
7 Nov. '19	783	13.584.626	1.461.741	13.824.254	2.209.167
31 Oct. '19	783	15.598.438	1.402.026	13.821.061	2.181.473
24 „ '19	778	15.425.888	1.387.175	13.658.084	2.056.087
17 „ '19	778	15.433.563	1.396.123	13.674.015	2.037.688
8 Nov. '18	751	13.903.015	1.267.855	12.025.989	1.450.895

EFFECTENBEURZEN.

Amsterdam, 22 December 1919.

Het wordt meer en meer duidelijk, dat de koersbewegingen op de internationale beurzen niet meer afhangen van de beoordeelingen der betrokken waarden, van de intrinsieke factoren of van de voorvallen van politieke en economische aard, die op deze fondsen invloed kunnen uitoefenen, doch uitsluitend van de maatregelen, die ten opzichte van de valuta der onderscheiden landen worden genomen of overwogen. Want nauwelijks was het in de achter ons liggende berichtperiode bekend geworden, dat tusschen Frankrijk en Engeland een overeenkomst tot stand was gekomen, waarbij laatstgenoemd land aan het eerste een leening van £ 300.000.000 had toegestaan en dat wellicht bovendien nog een goederencrediet van 6 milliard Francs zou worden verstrekt, of een algemeene opleving was op de effectenmarkten te constateeren. Weliswaar werd deze opleving in de hand gewerkt door de overweging, dat thans de Vereenigde Staten ook wel zouden medewerken om tot een algemeene verheffing der internationale valuta te komen, doch op zich zelve werd het feit, dat dan toch een aanvang was gemaakt met eenigen maatregel, uiterst gunstig beoordeeld. Wat de financieele hulp van de Unie betreft, is men ten opzichte hiervan in de laatste dagen weder wat meer sceptisch gestemd geworden; de meeningen in invloedrijke financieele kringen van de Vereenigde Staten zijn nog te sterk tegen een dergelijke inmenging van staatswege gekant. Toch is ook de beurs te New York vrij wat beter van toon geworden.

Hier waren het echter ook nog andere factoren, die tot de betere tendens hebben medegewerkt. In de eerste plaats hebben de debatten in Parlement en financieele pers omtrent de teruggave der spoorwegen een zoodanigen keer genomen, dat het uiterst twijfelachtig is, of het plan van President Wilson, om de spoorwegsystemen binnen zeer afzienbaren tijd weder aan zich zelve over te laten, wel zal worden uitgevoerd. Indien dit niet geschiedt, is het schrikbeeld van een receiver voor vele spoorwegondernemingen, met den nasleep van economische stoornissen voor een zeer omvangrijk complex, verdwenen.

Bovendien heeft de declaratie van een dividend van 5 pCt., als afbetaling op de achterstallige uitkeeringen van de preferente Marineshares, een goede uitwerking gehad. Hierbij is het geld op de open markt niet al te duur geworden, hetgeen ook wel weder het gevolg is van den geringen zakenomvang in de enkele dagen, die vóór de Kerstvacantie nog resten.

Op de beurzen van Parijs en van Londen hebben de hierboven gereleveerde maatregelen ten opzichte van de valuta natuurlijk een gunstige uitwerking gehad. Toch waren de koersvariatiën hier niet van grooten omvang. Te Londen waren Fransche Staatsleeningen aanvankelijk vast gestemd, doch reageerden in het verloop der week. Aan den anderen kant wordt veel animo aan den dag gelegd voor de premieleeningen van het Fransche Crédit National, hetwelk te meer een vreemden indruk maakt, waar het Engelsche Parlement zich zeer onlangs heeft uitgesproken tegen een premieleening van het eigen Gouvernement. Petroleumwaarden waren aan den loomen kant, evenals Russen; daarentegen werden rubberaandeelen weder iets meer gefavoriseerd.

Van de beurs te Parijs valt als vermeldenswaardig slechts mede te deelen, dat in Januari weder de termijnhandel officieel zal worden opengesteld, waarbij het onderpand ten minste 20 pCt. in contanten of in Bons de la Défense Nationale (of andere goede, aan de beurs te Parijs genoteerde waarden) zal moeten bedragen, in welk geval deze fondsen voor een waarde van 80 pCt. van den telkens genoteerden koers aangenomen zullen worden.

Te Berlijn heeft een nieuwe wilde hausse zich van de markt meester gemaakt. De bepalingen van het vredesverdrag worden totaal genegeerd, of wel, zij worden in zeer eenzijdigen zin uitgelegd, die slechts ten voordeel van de betrokken waarden geldt. In de juist afgesloten berichtperiode zijn aandelen Shantung-spoorweg en diverse koloniale waarden sterk op den voorgrond getreden, waarbij de koersfluctuaties op een enkelen dag vaak 100 en meer procenten hebben bedragen. Het spreekt vanzelf, dat tegenover de geweldige en plotselinge winsten, die hiervan het gevolg zijn, ook even geweldige verliezen worden gesteld. De werkzaamheden op de bankiers- en effectenkantoren hebben een zoodanigen omvang genomen, dat in sommige gevallen het werk meer dan een half jaar ten achter is. Het is de vraag, of de beursluiting van één dag per week (des Woensdags), waartoe thans besloten is, voldoende zal zijn, dit euvel te bestrijden. Met de waarde der fondsen wordt absoluut geen rekening meer gehouden; zoo worden nood-

GOEDERENHANDEL.

GRANEN. 23 December 1919.

Sedert ons vorig weekbericht zijn mededeelingen omtrent den stand der wintertarwe in Noord-Amerika minder gunstig. In de eerste plaats blijkt uit het rapport van het Amerikaansche Ministerie van Landbouw, dat zoowel van wintertarwe als van rogge de bezaaide oppervlakte ruim 23 pCt. kleiner is dan in het vorige jaar, terwijl voor tarwe de stand van het gewas niet hooger wordt aangegeven dan met het vergelijkingscijfer 85,2. Voor de rogge is dit cijfer 89,8. Deze mededeelingen van het Ministerie van Landbouw zijn ongunstiger dan men verwacht had. Verder hoort men uit de Vereenigde Staten nog steeds van onvoldoende sneeuwbedekking, gecombineerd met zeer strenge koude, terwijl bericht wordt, dat zich onder de sneeuw bovendien nog op vele plaatsen ijs bevindt. In hoeverre deze berichten overdevèn zijn en verband houden met Amerikaansche bedoelingen om den Europeeschen kooplust voor Amerikaansche tarwe van den laatsten oogst te vergrooten, is bezwaarlijk vast te stellen. Met den afzet dier tarwe gaat het nog niet naar wensch. Wel wordt nog geregeld in beperkte hoeveelheden naar Engeland verscheept en treden bovendien Frankrijk en Italië geregeld als koopers op, doch zooveel mogelijk tracht Europa zijne inkoop te doen van de zooveel goedkoopere Argentijnsche en Australische tarwe. Zoo heeft bijvoorbeeld Nederland reeds langen tijd geen Amerikaansche tarwe betrokken en zich geheel in Argentinië gedekt. Ook de Duitsche Regeering heeft een aanvang gemaakt met inkoop van tarwe in Argentinië ter verscheping met de Duitsche stoombooten, welke daar gedurende den oorlog hebben gelegen en nu ter reparatie naar Duitsche havens zullen worden verscheept om daar aan de Entente te worden afgeleverd. Deze zaken zijn, voor zooverre ze ons bekend zijn, afgesloten in Nederlandsche guldens.

Men schijnt nu in Amerika plan te hebben zich toe te leggen op de levering van tarwe op credit aan de noodlijdende Europeesche landen. Het is echter de vraag of zulk eene leverantie ten slotte te verkiezen is boven levering tegen contante betaling aan solide koopers tot verliesbrengenden prijs. De zichtbare tarwevoorraad is in de Vereenigde Staten den laatsten tijd wel gedaald, doch de oorzaak daarvan schijnt voornamelijk te liggen in het beperkte

spoorwegverkeer tengevolge van de kolenstaking. Door dezelfde oorzaak zijn ook voor de andere graansoorten de aanvoeren kleiner dan zonder kolenstaking het geval zou zijn geweest, waardoor vooral voor maïs moeilijk in de behoefte kon worden voorzien. Ondanks de zeer goede opbrengst van den maïsogst, waarvan de schatting in het laatste rapport van het Ministerie van Landbouw is verhoogd tot bijna 3 milliard bushels, is te Chicago de maïsmarkt steeds zeer vast geweest, zoodat de prijs per saldo aan het einde der afgelopen week eenige centen hooger was dan in het begin. Van export van maïs uit de Vereenigde Staten is dan ook tot nog toe weinig sprake. Alleen naar Engeland komt nu en dan nog eene enkele zaak tot stand, doch de voor Engeland ongunstige wisselkoers maakt deze zaken zeer bezwaarlijk. Ook wordt weder uit Argentinië maïs naar Noord-Amerika verkocht, evenals dat in het vorige jaar het geval was. Dit heeft echter niet verhindert, dat de prijzen van maïs in Argentinië in de afgelopen week eene verdere daling hebben ondergaan, geheel in overeenstemming met de uitstekende vooruitzichten van den daar te velde staanden maïsogst, de nog steeds zeer groote voorraden van oude maïs en den weinigen kooplust der meeste Europeesche landen. Slechts in Engeland kost het nog moeite, in de behoefte aan maïs te voorzien, doch naar het Europeesche continent zijn den laatsten tijd zeer groote hoeveelheden maïs van Argentinië verscheept, welke meer dan voldoende zijn om alle vraag te bevredigen. Alleen Scandinavië vertoont vrij goeden kooplust.

Niet alleen maïs, doch ook tarwe is in Argentinië goedkoop te koop dan eene week geleden het geval was. De scherpste daling heeft echter de lijnzaadprijs ondergaan. Voor beide artikelen is dit hoofdzakelijk het gevolg van den goeden oogst, die vooral voor lijnzaad eene zeer groote opbrengst heeft gebracht. Overeenkomstig de verlaging in Argentinië zijn de prijzen voor lijnzaad in Europa den laatsten tijd gedaald met weinige zaken. Slechts in Scandinavië heeft men tot dalende prijzen vrij veel gekocht. Evenals voor maïs blijven ook voor haver en rogge de markten in Noord-Amerika zeer vast, terwijl gerapporteerd wordt, dat Frankrijk en Italië voor den hoogen prijs deze artikelen inkoopten. Maar andere landen zijn zaken echter vrijwel uitgesloten.

Nederland. De flauwe stemming voor granen en voederartikelen aan de Nederlandsche markten heeft in de

Noteeringen.

Data	Chicago			Buenos Ayres		
	Tarwe Dec.	Maïs Dec.	Haver Dec.	Tarwe Jan.	Maïs Jan.	Lijnzaad Febr.
20 Dec. '19	226	144 ³ / ₄	81 ¹ / ₈	12,20	5,95	21,00 ³)
13 „ '19	226	140 ¹ / ₄	77 ¹ / ₈	13,70	6,55	23,20
20 Dec. '18	226	147	71 ¹ / ₂	12,05	5,60	19,65
20 Dec. '17	226	127 ¹ / ₄	78 ³ / ₈	12,20	7,65	15,20
20 Dec. '16	153	89 ³ / ₈	47 ³ / ₈	11,90	7,90	23,50
20 Juli '14	82 ¹)	56 ³ / ₈ *)	36 ¹ / ₂ *)	9,40 ²)	5,38 ²)	13,70 ²)

¹) per Dec. ²) per Sept. ³) per Jan.

Locoprijzen te Rotterdam/Amsterdam.

Soorten.	22 Dec. 1919	15 Dec. 1919	22 Dec. 1918
Tarwe	—	—	—
Rogge (No. 2 Western) ..	—	—	—
Maïs (La Plata)	340,—	360,—	—
Gerst (48 lb. feeding) ...	440,—	440,—	—
Haver (38 lb. white clipped)	19,50	19,50	—
Lijnkoeken (Noord-Ame- rika van La Plata-zaad)	260,—	265,—	—
Lijnzaad (La Plata)	820,—	825,—	—

AANVOEREN in tons van 1000 K.G. voor verbruik in Nederland.

Artikelen.	Rotterdam			Amsterdam			Totaal	
	15—20 Dec. 1919	Sedert 1 Jan. 1919	Overeenk. tjdoak 1918	15—20 Dec. 1919	Sedert 1 Jan. 1919	Overeenk. tjdoak 1918	1919	1918
Tarwe	11.024	224.341	30.245	ca. 9.526	147.628	2.920	371.969	33.165
Rogge	—	15.960	—	—	25.653	—	41.613	—
Boekweit	—	4.170	—	—	—	—	4.170	—
Maïs	4.526	213.466	—	—	26.519	4.590	239.985	4.590
Gerst	—	72.130	—	—	63.065	—	135.195	—
Haver	1.428	40.296	—	—	7.633	—	47.929	—
Lijnzaad	525	89.934	—	—	25.596	—	116.530	—
Lijnkoek	2.889	82.657	—	—	500	—	83.157	—
Tarwemeel	—	48.018	756	—	37.435	6.068	85.453	6.824
Andere meelsoorten	100	36.996	19.716	—	10.708	4.286	47.704	24.002

AANVOEREN in tons van 1000 K.G. voor het Buitenland.

Tarwe	—	230.143	391.924	—	—	—	230.143	391.924
Maïs	—	14.372	93.338	—	—	—	14.372	93.338
Rogge	—	56.712	5.174	—	—	—	56.712	5.174
Tarwemeel	—	144.506	72.797	—	—	8.807	144.506	81.604
Gerst	—	62.537	28.140	—	—	—	62.537	28.140
Haver	—	123.757	—	—	—	—	123.757	—
Lijnkoeken	—	2.412	—	—	—	—	2.412	—
Andere meelsoorten	2.247	122.238	47.096	—	—	9.510	122.238	56.606

afgelopen week verderen voortgang gemaakt. Hoofdoorzaak daarvan is wel geweest de inschrijving, welke de regering geopend had op 11.000 tons maïs, een gedeelte harer zeer groote maïsvorraden. Zij heeft echter maar een klein gedeelte kunnen plaatsen, want slechts voor ruim 5000 tons zijn de inschrijvingen geaccepteerd tot prijzen van f 330,— tot ongeveer f 335,—. In Januari zullen nu verder pogingen tot afzet der maïs worden gedaan. Met dit vooruitzicht voor oogen zijn koopers zeer terughoudend en de vraag is uiterst gering. Daar in België intusschen het verbruik van maïs schijnt te verbeteren, zijn Nederlandsche houders van maïs op Antwerpen de laatste dagen in de gelegenheid geweest die daar te verkoopen, waarbij de verbetering van den frankenkoers een welkom verschijnsel is geweest. Voor haver zijn vraag en prijs-iets verbeterd, doch voor andere voederartikelen is dit nog niet het geval.

SUIKER. NOTEERINGEN.

Data	Amsterdam per December	Londen			New York 96% Centrifugals
		Tates Cubes No. 1	White Javas fob.	Americ. Granu- lated cif.	
19 Dec. 1919....	f —	72/-	69/6 ¹⁾	—	7,28
12 „ 1919....	„ —	72/-	71/- ²⁾	—	7,28
19 Dec. 1918....	„ —	64/9	—	—	7,28
19 Dec. 1917....	„ —	53/9	—	—	—
21 Juli 1914....	„ 11 ¹¹ / ₃₂	18/-	—	—	3,28

¹⁾ Dec. ²⁾ Jan.

Over de Europeesche bietsuikermarkten valt deze week niets nieuws te vermelden.

In Engeland werd Hollandsche granulated genoteerd met Sh. 116/- spot en 82/6 c.i.f. December-afschep. Witte Javasuiker December-afschep werd met 69/6 en Januari met 71/- f.o.b. genoteerd, terwijl stoomende partijen tot 80/6 c.i.f. te koop zijn.

Op Java werd disponibele suiker tot stijgende prijzen verhandeld. Door de V.J.P. is de verkooplimite voor Superieur uit oogst 1920 met f 1,— per picol, dus tot f 33,—, verhoogd, terwijl voor No. 16 en h. en Muscovados voorloopig nog de oude prijzen gehandhaafd blijven. De lang aanhoudende droogte heeft aan den te velde staanden oogst voor 1920 geen goed gedaan.

In Amerika blijft de markt uiterst vast en prijzen hoog. De laatste noteringen zijn 12 tot 12½ c. f.o.b. Cuba voor December, 10 tot 10½ c. voor Januari en 8¾ tot 8¾ c. voor Februari/Juni-afschep. Koopers zijn, hoewel reeds 12 c. f.o.b. voor December en 10 tot 11 c. voor

Januari-afschep betaald werd, thans echter gereserveerder, aangezien een voorstel bij het Congres ingediend is, om de controle op prijzen en distributie weder van staatswege te doen plaats hebben.

KATOEN.

Noteeringen voor Loco-Katoen.
(Middling Uplands).

	22 Dec. '19	15 Dec. '19	8 Dec. '19	23 Dec. '18	22 Dec. '17
New York voor Middling ..	39,25 c	38,— c	39,85 c	32,10 c	30,85 c
New Orleans voor Middling	40,— c	39,75 c	40,— c	30,50 c	29,13 c
Liverpool voor Middling	27,46 d	27,25 d	26,50 d	22,20 d	22,84 d

Ontvangsten in, en uitvoeren van Amerikaansche havens.
(In duizendtallen balen.)

	1 Aug. '19 tot 19 Dec. '19	Ooreenkomstige perioden	
		1918	1917
Ontvangsten Gulf-Havens..	3446	2532	3280
„ Atlant. Havens			
Uitvoer naar Gr. Britannië	2496	872	1181
„ „ 't Vasteland.		669	658
„ „ Japan etc...		75	66

Vorraden in duizendtallen

	19 Dec. '19	20 Dec. '18	21 Dec. '17
Amerik. havens.....	1569	1399	1282
Binnenland.....	1255	1301	1140
New York	?	137	134
New Orleans	?	444	344
Liverpool	829 ¹⁾	305	430

¹⁾ 20 Dec. 1919.

METALEN.

Loco-Noteeringen te Londen:

Data	IJzer Cleo. No. 3	Koper Standard	Tin	Lood	Zink
15 Dec. 1919..	nom.	103.7/6	315.2/6	39.12/6	52.15/-
8 „ 1919..	nom.	101.12/6	304.7/6	40.10/-	53.7/6
16 Dec. 1918..	nom.	112.-/-	272.-/-	40.10/-	52.-/-
18 Dec. 1917..	nom.	110.5/-	304.5/-	30.-/-	52.-/-
20 Juli 1914..	51/4	61.-/-	145.15/-	19.-/-	21.10/-

ADVERTENTIËN

GEBROEDERS CHABOT ROTTERDAM

KASSIERS en MAKELAARS in ASSURANTIËN

Deposito's. — Rekening-Courant. — Franco Chèque-Rekening.
Aan- en Verkoop van Wissels op het Buitenland. — Aan- en Verkoop van Fondsen. — Bewaarneming en Administratie van Effecten.

Oorlogs-, Transport-, Casco-, Brand-, Diefstal- e. a. verzekeringen van elken aard.

PRACTISCH EFFECTENBOEK

Prijs f 1,25

Verkrijgbaar bij den Boekhandel en bij NIJGH & VAN DITMAR'S UITG.-MIJ. Rotterdam

MAATSCHAPPIJ

voor

Scheeps- en Werktuigbouw „FIJENOORD” ROTTERDAM

Kruisers — Torpedobooten
Onderzeebooten

Mailstoomschepen
Vrachstoomschepen
Baggermateriaal

Machine-installaties
tot 65000 P.K.

Scheeps-Zoelly-Turbines
Machines en apparaten voor
Suikerfabrieken, enz.

De N.V. Nederlandsche Huistelefoon-Maatschappij

ROTTERDAM

Telefoon 3600

AMSTERDAM

Telefoon N 5580

'S-GRAVENHAGE

Telefoon H 280, 300

LEEUWARDEN

GRONINGEN

Telefoon 1555

ARNHEM

Telefoon 2723

levert uit voorraad TELEFOON-, SCHEL-, ELECTR. KLOK-INSTALLATIES, etc., in huur en koop.

Herstelt en onderhoudt onder garantie ook alle niet door haar uitgevoerde installaties.

PROSPECTUS GRATIS.

"De Zweedsche Handelsbank"
Filiaal-net

deelen van het land, de zeehavens — zie de kaart.
Groote kaart in kleuren met complete lijst van alle daarop voorkomende plaatsen, zoowel als alle verdere inlichtingen worden op aanvraag verstrekt.

Bankzaken met Zweden.

Stockholms Handelsbank
Kapitaal en fondsen Kr. 140.000.000
vereinigt met
Bankakt. bol. Södra Sverige Helsingborg
Kapitaal en fondsen Kr. 45.000.000
onder den naam van
A. B. Svenska Handelsbanken
(„DE ZWEEDSCHE HANDELSBANK”)

Hoofdkantoor te **STOCKHOLM.**

Telegram-adres: „HANDELSBANK”.

De „Svenska Handelsbanken” is volkomen toegerust om aan al Uwe eischen te voldoen dank zij haar over geheel Zweden verspreide 254 bijkantoren: in de hoofdstad, de grootste handelssteden, de ijzer-, papier- en andere industriele gebieden, het houtdistrict, de landbouwende

KONINKLIJKE HOLLANDSCHE LLOYD AMSTERDAM

Geregelde Passagiers- en Vrachtdienst met nieuwe, moderne post-stoomschepen

TUSSCHEN

AMSTERDAM EN ZUID-AMERIKA

VIA

PLYMOUTH, BOULOGNE s/M., CORUÑA, LISSABON, LAS PALMAS, PERNAMBUCO, BAHIA, RIO DE JANEIRO, SANTOS, MONTEVIDEO en BUENOS AIRES.

VAN RIJN'S MOSTERD MOSTERDPOEDER AZIJN
UITRECHT

P. Clos & Leembruggen

LEIDEN

Opgericht 1 Mei 1766

Tel. Intercomm. 370

Telegr.-Adres: CLOS

Sajetten en Wollen Garens voor Hand- en Machinebreien

NIJGH & VAN DITMAR'S UITGEVERS-MAATSCHAPPIJ

WIJNHAVEN 111-113 - ROTTERDAM

TELEFOON 7841-7842-7843-7861

BIJKANTOREN te AMSTERDAM, 's-GRAVENHAGE en HAARLEM

Belast zich met het verzorgen van uitgaven en tijdschriften op elk gebied

Eerste Nederlandsche Hypotheekbriefbank

's-GRAVENHAGE ···· LANGE VIJVERBERG 9

**Gelden beschikbaar
voor eerste hypothecaire leeningen**

Inlichtingen zijn te bekomen ten kantore der Bank

ONTVANG- EN BETAALKAS.

NIEUWE DOELENSTRAAT 20-22, AMSTERDAM.

Rentevergoeding voor gelden à deposito:

met 1 dag opzegging ..... 1½ %

Bedragen tot f 20.000,— terstond betaalbaar.

met 10 dagen opzegging ..... 1¼ %

Voor andere termijnen op nader overeen te komen voorwaarden.

OPEN EN GESLOTEN BEWAARBEVING VOLGENS REGLEMENT.

SAFE-DEPOSIT-INRICHTING.

GEOPEND: op Werkdagen van 8¼ v.m. tot 4½ uur n.m.

op Zaterdagen en Beursvacantiedagen van 8¼ v.m. tot 12 uur.

Loketten van f 2,50 per maand — f 10,— per jaar — en hooger te huur voor bij de Directie bekende of geïntroduceerde personen.

GEBROEDERS SCHEUER

Assurateurs en Assurantiebezorgers

Expediteurs en Cargadoors

AMSTERDAM EN ROTTERDAM

Verzekering van Koopmansgoederen tegen
transport, molest, brand en diefstal tegen
concurrerende premiën.

FRANSCH-HOLLANDSCHE
OLIEFABRIEKEN

„CALVE-DELFT”

TE DELFT

ARTIKELN:

Delftsche Slaolie

Arachide-olie

Sesam-olie

Soya-olie

Bakkers-olie

Plantenvet Delfia

Cocos-olie N. O. F.

Palmptienolie N. O. F.

Grondnotenkoeken en -meel

Sesamkoeken en -meel

Cocosmeel

NAAMLLOOZE VENNOOTSCHAP

Wilton's Machinefabriek en Scheepswerf ROTTERDAM

Scheepsbouw en Machinefabriek

Speciale inrichting voor reparatiën van elken omvang

Drie droogdokken met lichtvermogen tot 14000 ton

Dwarshelling

Drijvende kranen met lichtvermogen tot 120 ton

Telefoon: 7303 en 7304

Telegramadres: „WILTON” Rotterdam

WERKSPoor, AMSTERDAM

Land- en Scheeps-Machines - Dieselmotoren

Installatiën voor Suikerfabrieken - Polderbemalingen

Rollend Spoorwegmateriëel - IJzerconstructiën